Duchovná rada Slovenského skautingu

Svitanie Slovenského skautingu

© inky 2016

Obsah

SVITANIE SLOVENSKÉHO SKAUTINGU 1

OBSAH 2

PREDHOVOR 6

RADY NA ÚVOD 7

BALÍME SA NA CESTU 8

PRINCÍPY 8
SKAUTSKÝ SĽUB 8
SKAUTSKÝ ZÁKON 8
SKAUTSKÉ HESLO 8
DENNÝ PRÍKAZ 8
SKAUTSKÁ METÓDA 8
SKAUTSKÉ BRATSTVO 9
SAMOTNÉ SKAUTOVANIE 9

1. PRINCÍP PRVÉHO PRINCÍPU 10

NAJDÔLEŽITEJŠIA OTÁZKA 10
IBA VIERA? 11
TOPIACI SA AJ STEBLA CHYTÁ… 13
1. LOGIKA 13
2. OBJEKTÍVNE KONANIE BOHA 13
3. SKÚSENOSŤ DUCHOVNÉHO SVETA 14
4. OSOBNÁ SKÚSENOSŤ BOHA 15
ZHRNUTÉ A PODČIARKNUTÉ… 16

2. KTO JE BOH? 18

BOŽIE ZJAVENIE 18
ŽIJEME V MATRIXE? 18
VLASTNOSTI BOHA VO VZŤAHU K NÁŠMU SVETU 19
1. NEVIDITEĽNÝ, ALE O TO SKUTOČNEJŠÍ 19
2. ZÁSTUPNE SA PREJAVUJÚCI 19
3. VŠEMOHÚCI 20
4. VŠADEPRÍTOMNÝ 20
5. VŠEVEDIACI (VŠETKO VEDIACI) 21
MÔŽEME VÔBEC NEJAKO „STRETNÚŤ“ TOHTO BOHA? 21

3. PRVÁ POVINNOSŤ 23

DIAMANT, ALEBO TIGER? 23

Čo už len od nás môže Boh chcieť? 24
Prečo nás vlastne Boh stvoril? 25
Prvá a jediná povinnosť voči Bohu 26

4. TRETÍ PRINCÍP 28

Prečo nie druhý? 28
Ako sa to môže stať? 28
1. Čo syn môže iba dostať? 28
2. Ako to syn od otca môže dostať? 29
3. Čo otec synovi nijako dať nemôže, ani to nemôže urobiť za neho? 29
Stvorení na pol ceste 30
Naša povinnosť voči sebe je… 31
Je to teda Tvoja túžba? 32

5. SKAUTSKÝ ZÁKON, ALEBO NÁVOD NA BOŽÍ CHARAKTER, 1. ČASŤ 34

1. týždeň: Na skautovu česť sa dá spoľahnúť 34
Čo je to česť? 34
Kto teda sme? 35
Viera ako prijatie novej identity 35
Naša česť a naša hodnota 36
Tvoja úloha na tento týždeň 37
2. týždeň: Skaut je veselej mysle a rozvážny 37
Tvoja úloha na tento týždeň 38
3. týždeň: Skaut je zdvorilý 39
Tvoja úloha na tento týždeň 40
4. týždeň: Skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov 41
Krása a šťastie: 43
Tvoja úloha na tento týždeň 43

6. DRUHÝ PRINCÍP 44

Ako na to sme? 44
Čo je to láska? 45
Láska je záväzok, akt rozumu a vôle 45
Čo znamená milovať? 45
Plniť si povinnosť voči iným teda znamená… 47

7. DENNÝ PRÍKAZ DOBRÉHO SKUTKU 48

8. SKAUTSKÝ ZÁKON, ALEBO NÁVOD NA BOŽÍ CHARAKTER, 2. ČASŤ 50

5. týždeň: Skaut je osožný a pomáha iným. 50
Skaut je osožný – prečo? 50
Čo znamená byť osožným? 50
Ako súvisí osoh s pomáhaním iným? 51
Tvoja úloha na tento týždeň 51

6. TÝŽDEŇ: SKAUT JE PRIATEĽOM VŠETKÝCH ĽUDÍ DOBREJ VÔLE A BRATOM KAŽDÉHO SKAUTA. 51
TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ 52

9. SKAUTOVANIE 53

SKAUTSKÁ METÓDA VERZUS KRESŤANSTVO 53
JE SKAUTING SPIRITUALITOU? 54
SKAUTSKÁ SPIRITUALITA 55

10. SKAUTSKÝ SĽUB 57

PRVÁ ZÁSADNÁ VLASTNOSŤ BOHA A JEHO ŽIVOTA 57
DOKONALOSŤ AKO PODMIENKA PLNÉHO ŽIVOTA 57
SKAUTSKÝ SĽUB AKO ZÁVÄZOK K DOKONALOSTI 58

11. SKAUTSKÉ BRATSTVO 60

DRUHÁ KĽÚČOVÁ VLASTNOSŤ BOHA 60
AKÝ TO BUDE MAŤ DOPAD NA NÁS? 60

12. SKAUTSKÝ ZÁKON, ALEBO NÁVOD NA BOŽÍ CHARAKTER, 3. ČASŤ 62

7. TÝŽDEŇ: SKAUT JE POSLUŠNÝ VOČI RODIČOM, PREDSTAVENÝM A VODCOM. 62
MYŠLIENKA V POZADÍ... 62
SKAUTING AKO „ORGANIZOVANÁ SLUŽBA“ SVETU 62
PREČO BY NIEKTO NEMAL BYŤ OCHOTNÝ POSLÚCHAŤ? 64
TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ 64
8. TÝŽDEŇ: SKAUT JE VERNÝ A ODDANÝ. 65
ČOMU JE SKAUT VERNÝ A ODDANÝ? 65
TRANSCENDENCIA 65
A ZNOVU PRVÝ PRINCÍP A PRVÁ POVINNOSŤ... 66
ZAČÍNA SA SKUTOČNÝ SKAUTING AŽ V DOSPELOSTI? 67
TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ 67
9. TÝŽDEŇ: SKAUT JE SPORIVÝ A HOSPODÁRNY. 68
TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ 68
10. TÝŽDEŇ: SKAUT JE ČISTÝ V MYŠLIENKACH, SLOVÁCH A SKUTKOCH. 69
TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ 70

13. ODBORKA KATOLÍK 71

KTO JE TO KATOLÍK? 71
1. MAŤ DUCHA KRISTOVHO 72
ROZLIŠOVAŤ DARY DUCHA A DAR DUCHA 72
AKO ZÍSKAŤ DUCHA SVÄTÉHO? 73
TVOJA ÚLOHA... 73
2. TELO KRISTOVO 74
PRVÝ BOŽÍ MEGAŠKANDÁL/MEGADAR 74
DRUHÝ BOŽÍ MEGAŠKANDÁL/MEGADAR 74

NÁJSŤ KRISTOVO TELO... 75
TVOJA ÚLOHA... 75
3. PROSTRIEDOK A ZVÄZOK VYZNANIA VIERY 76
SYMBOLON 76
VIERA CIRKVI 76
PRAMEŇ VIERY 77
PITIE Z PRAMEŇA VIERY 78
TVOJA ÚLOHA... 79
4. PROSTRIEDOK A ZVÄZOK LITURGIE A SVIATOSTÍ 80
1) LITURGIA AKO NÁSTROJ PREMENY 80
2) PREMENA AKO NAŠA OSLAVA BOHA 81
3) BOH OSLÁVENÝ NAŠOU PREMENOU PRED CELÝM SVETOM 81
NENAHRADITEĽNÁ DÔLEŽITOSŤ SVIATOSTÍ 82
SVIATOSTI AKO KRISTUS KONAJÚCI 82
TVOJA ÚLOHA... 83
5. PROSTRIEDOK A ZVÄZOK CIRKEVNÉHO VEDENIA 83
TVOJA ÚLOHA... 84
6. PROSTRIEDOK A ZVÄZOK CIRKEVNÉHO SPOLOČENSTVA 85
JEDNOTA V TELE CIRKVI 85
JEDEN ZÁVAŽNÝ PROBLÉM! 86
A TERAZ TO RIEŠENIE... 86
V PRAXI V MOJEJ FARNOSTI... 87
AKÉ SÚ MOJE MOŽNOSTI? 88
TVOJA ÚLOHA... 88
7. ZOTRVAŤ V LÁSKE 88
NAOZAJ TO TREBA? 88
ZAČNIME MALÝM PRÍBEHOM! 89
OD PRÍBEHU K SPÁSE... 89
KRÁTKO A STRUČNE... 91
VNÚTORNÁ PREMENA 91
TVOJA ÚLOHA... 92

14. BUĎ PRIPRAVENÝ! 93

PRÍLOHY 94

Predhovor

Milí brat, sestra!

Ak držíš v ruke túto príručku, znamená to, že hľadáš niečo, čo by sme mohli nazvať „duchovným programom“ v skautingu. Musím ťa sklamať. Táto príručka nie je o „duchovnom programe“ v skautingu. Dôvodom je fakt, že nič, ako „duchovný program“ v skautingu nejestvuje. Skauting sám totiž je týmto duchovným programom. Nech to znie akokoľvek prekvapujúco, je to tak.

Robert Stephenson Smyth Baden-Powell, lord of Gilwell, zakladateľ skautského hnutia, na otázku, kedy sa náboženstvo stalo súčasťou hnutia skautov a skautiek, odpovedal: „*Nikdy tam neprišlo. Vždy tam bolo. Je to základný faktor, na ktorom stojí skauting*.“ (porov. WOSM, Fundamental Principles).

Svetová skautská organizácia WOSM v roku 1998 skonštatovala: „*Skautský prístup je duchovne orientovaný v tom zmysle, že prostredníctvom všetkého, čo ponúka, sa usiluje pomôcť mladým ľuďom pohliadnuť za hranice hmotného sveta a hľadať Duchovnú Realitu...*“ (Scouting: An Educational System, 1998); a inde: „*Ústrednosť „povinnosti voči Bohu“ v Sľube bola opakovane potvrdzovaná Hnutím, ktoré súčasne hľadalo spôsoby primerané situácii svojich mladých členov, ktorými by ju mohli vyjadrovať. Pre zakladateľa, náboženstvo nie je súčasť skautingu, ale niečo, čo leží v samotných jeho základoch*“ (WOSM, Guidelines On Spiritual And Religious Development, 2010)

To znie zaujímavo, že? Sám Zakladateľ to vyjadruje rovnako jasne: „*Skaut, vo svojom skautskom Sľube, berie na seba povinnosť voči kráľovi a voči svojej vlasti až na druhom mieste; jeho prvá povinnosť je voči Bohu… Nejestvuje nejaká ’náboženská stránka’ hnutia. Celé hnutie je založené na náboženstve, čiže na uvedomovaní si Boha a na službe Bohu… Náš cieľ v skautskom hnutí je napomôcť najviac, ako len dokážeme tomu, aby na zem prišlo Božie Kráľovstvo a to tak, že naočkujeme medzi mladých ľudí ducha a denné prežívanie priateľstva a spolupráce.*“ A nakoniec vyslovuje slávnu a často citovanú vetu: „*Skauting nie je nič iné, než uskutočňované kresťanstvo*“ (článok Skauting a kresťanstvo, 1917).

Čo to vlastne Zakladateľ hovorí? Hovorí, že skauting rovná sa autentické a uskutočňované kresťanstvo. Hovorí, že ak sa niekomu skauting páči, tak sa mu páči kresťanstvo, pretože skauting nie je nič iné, než uskutočňované kresťanstvo. Ak niekto skutočne žije svoj skauting, tak vlastne žije kresťanstvo, aj keby sám bol nekresťan, dokonca neveriaci, pretože skauting nie je nič iné, než uskutočňované kresťanstvo. A hovorí, že skauting, kým bude skautingom a kým bude mať tú podobu, ktorú mu on vtlačil, bude kresťanstvom – a preto nebude potrebovať žiaden doplnkový „duchovný program“ a už vôbec nie „kresťanský program“, pretože sám skauting tým duchovným a kresťanským programom je.

Keď si porovnáme Cirkev a skautské hnutie, možno sa nám bude zdať presný opak. Skauting nám často ani trochu nepripomína prostredie Cirkvi a náboženstva. A zase Cirkev, farnosť, náboženstvo, stretká a podobné veci, ktoré si s náboženským životom spájame, nám zase takmer vôbec nepripomínajú skauting. Vlastne mnohí ľudia si vyberajú skauting práve preto, že sa im javí ako nenáboženská organizácia. Dôvodom tohto pohľadu je to, že často nerozumieme ani jednému, ani druhému. Nerozumieme, čím je Cirkev a často ju (a aj samo kresťanstvo) redukujeme na „praktizovanie“ nejakých vecí, ktoré nám pripadajú „náboženské“: pobožnosti, čítanie Biblie, chodenie do kostola… Často tiež nerozumieme úplne ani skautingu a tiež ho chápeme len ako nejakú takmer až „voľnočasovú aktivitu“, nejakú „záľubu“, „krúžok“, v ktorom sa „venujeme skautským veciam“, ako sú hry, družinovky, chodenie do prírody, na tábory, robenie odboriek.

Táto knižka je prvou časťou CESTY SVETLA SLOVENSKÉHO SKAUTINGU. Jej zmyslom je pomôcť Ti objaviť skutočný skauting, skutočné kresťanstvo a skutočnú Kristovu Cirkev a byť Tvojim pomocníkom a sprievodcom v tomto fascinujúcom dobrodružstve skautského kresťanstva a kresťanského skautingu.

Veríme, že Ti budeme dobrým spoločníkom a prajeme Ti na Tvojej ceste veľa odvahy a Božieho požehnania!

Duchovná rada SLSK

Rady na úvod

- **Ak sa dá, nevyberaj sa na túto púť sám**. Je zábavnejšie a ľahšie, ak môžete na tejto ceste putovať spolu viacerí a navzájom sa obohacovať, pomáhať si a podporovať sa. Ale ak sa nedá inak, dá sa táto púť prejsť aj osamote.
- **Výber si sprievodcu**. Budeme ho nazývať *tútorom*. Mal by to byť niekto, kto už touto cestou prešiel pred tebou, alebo niekto, kto má dostatok skúseností s cestou duchovného rastu a je na svojej duchovnej púti pred tebou. Je skvelé, ak je to niekto z nášho skautského bratstva, možno tvoj radca, alebo vodca, alebo duchovný asistent, alebo podobne. Ale ak nikoho takého v skautskom kolektíve nenájdeš, je lepšie mať niekoho aj z prostredia mimo skautingu, než nikoho.
- **V niektorých otázkach budeš pozvaný spolupracovať aj s Tvojimi rodičmi**. Ak je to možné, využi túto možnosť. Ak to možné nebude – možno preto, že z Tvojej rodiny si prvý, kto sa na túto cestu vydáva, alebo pre iné vážne dôvody – nedaj sa tým odradiť! Úlohy, ktoré sa dotýkajú rodičov v takom prípade alebo nahraď niečím podobným (napríklad spoluprácou s niekým iným vhodným z Tvojej rodiny, z Tvojho skautského oddielu, alebo z Tvojej farnosti), alebo ich v najhoršom vynechaj.
- **„Kým pôjdeš ďalej…“** – v takto označených rámikoch nájdeš praktické úlohy, ktoré musíš splniť skôr, než sa pustíš do čítania ďalších častí tejto príručky.
- **„Stopka“** – takto označené rámiky sú tu na to, aby si sa zastavil, zvážil to, čo si už objavil – a potom sa rozhodol, či budeš na tejto ceste pokračovať, či ju na chvíľu prerušíš, alebo úplne opustíš. Ke´d na podobné miesto narazíš, dopraj si čas a dôkladne zváž svoj ďalší krok!
- **Odborky** – Súčasťou tejto cesty je aj niekoľko odboriek. Ak chceš túto etapu Cesty Svetla dokončiť celú, bude na tebe, aby si ich všetky so cťou splnil.

Balíme sa na cestu

Na našej ceste spoznávaním skautingu ako uskutočňovaného kresťanstva budeme potrebovať zopár pomôcok. Všetky nájdeme v skautingu. Symbolicky si ich teraz zbalíme na cestu tým, že si ich pripomenieme:

Princípy

„Základné princípy SLSK sú:
a) povinnosť voči Bohu,
b) povinnosť voči iným,
c) povinnosť voči sebe.“ (Stanovy SLSK)

Skautský sľub

„Sľubujem na svoju česť, že sa vynasnažím zo všetkých síl plniť si povinnosti voči Bohu a svojej vlasti, pomáhať v každom čase svojim blížnym, dodržiavať skautský zákon.“ (Stanovy SLSK)

Skautský zákon

„1. Na skautovu česť sa dá spoľahnúť.
2. Skaut je verný a oddaný.
3. Skaut je osožný a pomáha iným.
4. Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta.
5. Skaut je zdvorilý.
6. Skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov.
7. Skaut je poslušný voči rodičom, predstaveným a vodcom.
8. Skaut je veselej mysle a rozvážny.
9. Skaut je sporivý a hospodárny.
10. Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch.“ (Stanovy SLSK)

Skautské heslo

„Buď pripravený!/Buď pripravená!“ (Stanovy SLSK)

Denný príkaz

„Základné princípy sú vyjadrené … v dennom príkaze dobrého skutku.“ (Stanovy SLSK)

Skautská metóda

skautský sľub a zákon;
družinový systém;
učenie sa činnosťou;
pomoc dospelých pri výchovnom procese;
vzťah k prírode;
dôraz na osobný rast jednotlivca;
symbolický rámec.

Skautské bratstvo

„Skautské bratstvo je v mnohých ohľadoch podobné krížovej výprave. Skauti z celého sveta sú vyslancami dobrej vôle, prekračujú bariéry, ktoré postavila farba pleti, vierovyznanie, triedne delenie. Je to veľké poslanie. ... Sľúbme si teda, že sa vynasnažíme založiť priateľstvo medzi skautmi celého sveta, pomôžeme vo svete rozvíjať mier a šťastie a medzi ľuďmi dobrú vôľu. Prístup je v tejto veci veľmi dôležitý. Keď budú naše skautské zákony a sľub platiť v praxi, nepripustia medzi národmi žiadne vojny či konflikty. ... Prispejme všetci svojou troškou. Skauti by sa mali stále zlepšovať, nielen v zálesáctve alebo stanovaní, ale aj v dodržiavaní skautských zákonov. Ak ešte nie ste skautmi, poďte a pridajte sa k tomuto šťastnému bratstvu. Čakajú nás skvelé časy a budeme vás potrebovať!“ (Baden-Powell, Rady skautským vodcom, Skauting pre chlapcov)

Samotné skautovanie

„Skautský program je záležitosť mužov upravená pre potreby chlapcov. Chlapca priťahuje nie preto, že je chlapec, ale preto, že v ňom môže jednať ako skutočný muž… Skautský program nevyžaduje od chlapca nič, čo by nemohol robiť aj dospelý. … Hlavným cieľom družinového systému je dať ozajstnú zodpovednosť čo možno najväčšiemu počtu chlapcov, aby sme mohli rozvíjať ich charakter. Každý z nich sa tak učí, že má určitú osobnú zodpovednosť za úspech družiny. … Zo všetkých možných škôl je tábor tým široko-ďaleko najlepším spôsobom, ako v chlapcoch rozvíjať tie správne povahové vlastnosti... My skauti vieme, že to, čo chlapcov láka a čo ich zároveň vychováva, je pravé táborenie - teda že si tábor pripravia sami, aj keď si musia stany sami vyrobiť a naučiť sa variť vlastné jedlo. … Takto prežitý týždeň je hoden šiestich mesiacov teoretického vyučovania medzi štyrmi stenami, zamyslite sa nad tým. … Pojmom skauting myslíme činnosť a život zálesákov, objavitelov, poľovníkov, námorníkov, pilotov, vyzvedačov a hraničiarov. Ak ponúkneme chlapcom takýto život, budú to hry a činnosti, ktoré zodpovedajú ich túžbam a inštinktom a zároveň majú výchovnú hodnotu.“ (Baden-Powell)

A to je všetko, čo potrebujeme. Poďme teda na cestu!

1. Princíp prvého princípu

Prvým, najzákladnejším a východiskovým princípom celého skautingu je princíp plnenia si **povinnosti voči Bohu**. A stredom tohto prvého princípu, **jeho vlastným princípom, je Boh**. Prečo?

Najdôležitejšia otázka

V roku 1875 napísal francúzsky spisovateľ Jules Verne známy román *Tajomný ostrov*. V úvode románu skupinka zajatcov pod vedením inžiniera Cyrusa Smitha uteká zo zajatia v obliehanom Richmonde s pomocou balónu. Búrka však zaženie balón nad Tichý oceán. Po niekoľkých dňoch sú utečenci vyhodení na neznáme pobrežie. Jeden z nich, Cyrus Smith, je niekoľko dní nezvestný. Keď ho konečne polomŕtveho nájdu, odohrá sa medzi inžinierom a ostatnými stroskotancami tento rozhovor:

> *Na druhý deň, 28. marca, keď sa inžinier konečne okolo ôsmej hodiny zobudil, takisto ako včera jeho prvé slová boli:*
>
> *— Ostrov či pevnina?*
>
> *Ako vidieť, ustavične mu hlavou blúdila táto myšlienka.*
>
> *— O tom veru nevieme ešte nič, pán Smith! — odvetil Pencroff.*
>
> *— Neviete?*
>
> *— Ale dozvieme sa to, — doložil Pencroff, — keď pod vaším vedením túto krajinu preskúmame.*
>
> *— Myslím, že môžeme začať hneď, — odvetil inžinier a vstal. Ostatní hľadeli naňho mlčky. Cyrus Smith skrížil ruky a povedal:*
>
> *— Teda, priatelia, vy ešte neviete, či nás osud hodil na pevninu a či na ostrov?*
>
> *— Nie, pán Cyrus, — odvetil chlapec.*
>
> *— Dozvieme sa to zajtra, — pokračoval inžinier. — Dotiaľ sa nedá nič robiť.“*

Prečo nie je možné nič urobiť skôr, ako stroskotanci Julesa Verna zistia, či sú na ostrove, alebo na pevnine? Odpoveď isto tušíme:

- Ak sú na pevnine, vyberú sa na pochod do civilizácie, kde budú zachránení.
- Ak sú na ostrove blízko pevniny, nevyberú sa na pochod, ale začnú stavať loʹd, aby sa na nej dostali na pevninu a zachránili sa.
- Ak sú na ostrove ďaleko od pevniny, postavia si dom a budú dúfať, že ich možno časom niekto nájde a zachráni. A ak nie – dožijú svoje životy na ostrove.

Stroskotanci teda nemôžu urobiť nič rozumné, kým na túto otázku nebudú poznať spoľahlivú odpoveď.

Ako by podobná otázka znela v prípade našich životov? Tá **najdôležitejšia otázka**, akú si kedy v živote môžeme položiť a od ktorej sa bude odvíjať úplne všetko v našom živote, je otázka: **Existuje Boh a nejaká s tým spojená realita za hranicami nášho pozemského sveta a pozemského života? Inými slovami, je náš život a svet súčasťou „pevniny“ omnoho väčšej a širšej duchovnej reality, alebo je „ostrovom“ a okrem neho a mimo neho už nič iné nejestvuje?**

- **Ak Boh neexistuje a tento svet je jediný svet, ktorý existuje** a náš život smrťou definitívne zanikne – potom si tu postavíme dom. To znamená, že sa pokúsime využiť svoj život najlepšie, ako vieme, aby sme si užili čo najviac šťastia a zábavy, aké nám len tento obmedzený a nedokonalý svet môžu ponúknuť. Na konci zomrieme a to bude koniec – žiadna ďalšia odmena za dobré skutky, žiaden trest za zlé skutky, žiadne dôsledky nášho konania ani nič iné už nikdy nebude, pretože my sami už nebudeme v žiadnej podobe existovať. Tomu veria napríklad ateisti, či materialisti.

- Niektorí ľudia veria, že po smrti sa znova a znova rodíme späť do tohto materiálneho sveta. **Existuje teda nejaký svet za hranicami nášho sveta, ale je len akoby prestupnou stanicou** medzi dvoma pozemskými životmi, nie miestom, kde by sme mohli ostať a trvalo žiť po skončení pozemského života. Pozemský život, ktorý tu žijeme, je pre nás reťazou utrpení: túžime po veciach a keď ich nezískame, alebo stratíme, sme sklamaní a trpíme. Ale aj keď ich získame, sme sklamaní a trpíme, lebo nám nepriniesli tak veľké a tak trvalé uspokojenie, než aké sme od nich očakávali. Najlepšie by pre nás bolo po smrti sa vôbec nenarodiť a úplne zaniknúť – tak, ako v to veria ateisti a materialisti. Je v nás ale oná túžba, našepkávajúca, že „raz" možno konečne nájdeme niečo skutočné, niečo, čo nás navždy urobí dokonale šťastnými a naplnenými ľuďmi. Táto túžba po smrti spôsobí, že smädíme po novom živote a znova sa preto narodíme, len aby sme znova trpeli – a tak stále, dookola. Jediným východiskom je dokonalé zničenie akejkoľvek túžby, kedy je nám všetko ľahostajné, nič nás netrápi, po ničom netúžime, nič nás nezaujíma, pred ničím neutekáme, za ničím nesmerujeme… Toto je viera, ktorú nájdeme u starovekých stoikov, ale aj u súčasných budhistov, ktorí usilujú práve o takúto akoby „dokonalú samovraždu", v ktorej sa človek už po smrti viac nenarodí, pretože dosiahol nirvánu, *vyvanutie* všetkých túžob, zánik celej svojej osobnosti. Budhizmus je často nazývaný aj *náboženstvom bez Boha*, pretože vo svojej čistej podobe verí v duchovný život, ale už nie v nejakého Boha, či skôr sa o to, či nejakí bohovia sú, alebo nie sú, nezaujíma.
- Ak Boh existuje a existuje aj nejaký „duchovný svet" za hranicami nášho sveta, ktorý nie je len *prestupnou stanicou*, ale skutočným svetom, v ktorom sa dá žiť a v ktorom raz dokonca budeme žiť – potom si musíme dať otázku, či ten „duchovný svet" a „Boh" stoja za to. **Ak nie je posmrtný svet lepši, ako náš terajší svet a ak Boh za veľa nestojí**, potom sa budeme snažiť o podobné ciele, ako ateisti a materialisti. Ak by nám zo strany Boha hrozili nejaké „posmrtné tresty" za zlé skutky a zločiny, tak sa možno budeme trochu brzdiť a budeme sa snažiť byť aspoň trochu dobrí ľudia, ale inak využijeme všetky možnosti na to, aby sme tu, na zemi, žili čo najdlhšie a aby náš pozemský život, kým skončí, bol čo najzábavnejší a najpríjemnejší. Tomuto v minulosti verili mnohé staroveké národy, napríklad starí Gréci verili, že po smrti človek zostúpi v podobe tieňa do chmúrneho Háda, kde v neradostnom žiali už len spomína na svetlo a život, ktorý žil kedysi na zemi…
- **Nakoniec je možné, že Boh existuje a existuje aj duchovný svet za hranicami pozemského sveta – a aj Boh, aj duchovný svet stoja za to**. Inými slovami, pozemský život je len niečo ako škola, v ktorej sa pripravujeme na to, aby sme mohli vstúpiť so skutočného života, ktorý začína až po našej smrti. V tom prípade smrť je to isté, ako narodenie dieťaťa. Aj dieťa je deväť mesiacov v lone matky, kde sa pripravuje na odchod, ktorým je pôrod a až po ňom začína skutočný život v tomto svete. Pre ľudí, ktorí veria tejto možnosti, je náš pozemský život ako to obdobie pred narodením. Chystáme sa, pripravujeme sa, učíme sa, trénujeme – a potom, keď príde čas, opustíme lono tohto sveta, aby sme sa narodili do toho skutočného *duchovného* sveta a skutočného *duchovného* života v dokonalom spoločenstve s Bohom, ktorý je stelesnením všetkých našich túžob a našim najvyšším dobrom. Tomuto veria v istej podobe moslimovia, podobne aj Židia, ale v prvom rade kresťania.

Určite by sme možno našli aj nejaké ďalšie variácie na tieto štyri možnosti (napríklad hinduizmus, alebo dnes populárne New Age, rôzne ezoteriky a tak), ale zatiaľ nám postačia tieto štyri možnosti, pretože pokrývajú presvedčenie veľkej väčšiny ľudstva.

Takže ako? Existuje Boh? Existuje duchovný svet za hranicami tohto sveta? Existuje život, ktorý sa začína až našim „narodením" v okamihu odchodu z tohto života, čiže keď zomrieme? A stoja tento život, tento svet, tento Boha za to, aby sme o ne usilovali, či vynakladali nejaké úsilie na ich dosiahnutie?

Iba viera?

Existuje rozšírený názor, že na túto najdôležitejšiu otázku nejestvuje žiadna skutočná odpoveď. Človek si môže len vybrať, ktorej možnosti bude veriť. Nikdy si nebude môcť nijako overiť, či je jeho viera pravdivá (ak, tak až po smrti, čo už je ale asi neskoro). Všetky viery sú si preto v tejto veci rovnocenné, lebo nikto nemôže nijako potvrdiť tú svoju ani vyvrátiť tie ostatné.

Ak je to tak, potom je to veľmi zlá správa. Znamená to, že celý náš osud a celý náš život musíme postaviť len na nejakej viere. To je akoby sme celý svoj život stavili na tip v rulete. Obrovské riziko.

Druhá možnosť je, že existuje spôsob, ako sa aj v tejto oblasti dopracovať k spoľahlivému záveru, ktorý je vecný, rozumný a na ktorom môžeme zodpovedne postaviť svoj život. Ak by to bolo tak, bola by to veľmi dobrá správa, vlastne tá najlepšia v našom živote. Dávala by nám totiž možnosť zariadiť sa rozumne. Rovnako, ako stroskotanci Julesa Verna, ktorí si najprv veľmi spoľahlivo zistili, či sú na ostrove, alebo na pevnine; potom veľmi starostlivo zistili, kde sa ich ostrov nachádza a či sa dá z neho dostať na nejaké obývané ostrovy, alebo dokonca na pevninu – a nakoniec sa podľa toho zariadili najlepšie, ako dokázali.

Kým pôjdeš ďalej…
Kým sa posunieš na svojej ceste ďalej, splň tieto úlohy: • **UVAŽUJ**: môžeme sa pri hľadaní odpovede na najdôležitejšiu otázku nášho života oprieť o nejaké hmatateľné fakty? Ak hej – o aké by sa jednalo? • **HĽADAJ**: meno Blaise Pascal je Ti isto známe z fyziky. Pascal ale nebol iba prírodovedec, ale aj filozof. Jedna z vecí, ktoré nám zanechal, je tzv. *Pascalova stávka*. Dodnes sa o nej hojne diskutuje, čo je znakom toho, že niečo do seba má. Zisti, o čo v nej ide. Uvažuj nad ňou. Ak sa dá, nájdi si k nej komentáre iných ľudí, najlepšie odborníkov-filozofov. Daj si ju do súvisu s hľadaním odpovede na najdôležitejšiu otázku nášho života. V čom je jej sila? V čom sú jej slabiny? Aká je jej užitočnosť pre náš život? Ako by si sa k nej postavil Ty sám? • **KONZULTUJ** výsledky svojho bádania so svojim tútorom!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

Topiaci sa aj stebla chytá…

Topiaci sa chytá aj stebla slamy… Čoho sa môžeme chytiť my, ak hľadáme odpoveď na našu otázku?

1. LOGIKA

Je omnoho logickejšie a pravdepodobnejšie predpokladať, že svet má inteligentnú príčinu – ktorú nazývame osobou Boha, pretože inteligencia je na základe všetkých poznatkov, ktoré máme, vlastnosťou osoby. Nikdy sme sa ešte nestretli s nejakou rozumnou silou, energiou, či mysliacim prírodným zákonom.

> Anthony Flew (1923 – 2010), anglický filozof, bol dlho považovaný za vedúcu osobnosť hnutia ateistov. V roku 2004 sa ale obrátil k teizmu (v podobe deizmu). K tomuto rozhodnutiu ho priviedla práve logická analýza poznatkov, ktoré nám moderná veda prináša. Svoje dôvody zhrnul nasledovne: *„Neustále sa musíme vyrovnávať s otázkou pôvodu prírodných zákonov. Jediné schodné vysvetlenie je Božia Myseľ. … Prírodné zákony, život s jeho teleologickou (= na cieľ zameranou, pozn. red.) organizáciou, existencia vesmíru – to všetko je vysvetliteľné jedine vo svetle Inteligencie, ktorá tak súčasne odhaľuje svoju vlastnú existenciu, ako aj vysvetľuje existenciu sveta.“* **Predpokladať, že svet tak, ako ho poznáme, je výsledkom neinteligentných a vo svojej podstate slepých síl a energií – a teda v podstate čírej náhody – je omnoho menej logické a omnoho menej pravdepodobné a vyžaduje veľmi veľkú mieru ničím nepodloženej viery**. Aj preto sa Anthony Flew rozlúčili so svojou vierou v neexistenciu Boha, ktorá je len ťažko zlučiteľná s rozumom.
>
> Podobnou cestou prešiel napríklad aj genetik Dr. Francis S. Collins, vedúci projektu mapovania ľudského genomu, tiež bývalý ateista, ktorého jeho výskum priviedol k prijatiu reality Božej existencie. Hovorí: *„Všetko, čo ako vedec robím, len posilňuje moje vedomie Božej prítomnosti*.“

Francúzsky filozof Claude Tresmontant zhrňuje túto ich zďaleka nie ojedinelú skúsenosť takto: *„Ateizmus je stále zreteľnejšie filozofiou pre tých, ktorí ignorujú poučenie z dejín vesmíru, hmoty, života a človeka. … Ateizmus je nemysliteľná filozofia, ak človek chce zostať racionalistom. Človek samozrejme môže ďalej vyznávať ateizmus, ale len vtedy, ak sa zriekne racionálnej analýzy a informácií, ktoré poskytujú experimentálne vedy.“*

2. OBJEKTÍVNE KONANIE BOHA

Možno si aj ty počul ľudí, ktorí hovoria: Modlil som sa a Pán Boh ma uzdravil. Niekto by ale mohol namietnuť: Prečo do toho ťahať Boha? Veď je to normálne. Bol u lekára, liečili ho, bral lieky – uzdravil sa. Nič nadprirodzené na tom nie je! Uzdravili ho lekári, nie Boh!

Existujú ale veci, ktoré bežne označujeme slovom zázrak. Rozoznávame zázraky v slabom zmysle slova – veci, ktoré síce nie sú úplne v rozpore s prírodnými zákonmi, na druhej strane sú ale krajne nepravdepodobné, resp. jedinečne spojené s Božím konaním a mimo neho sa nevyskytujúce; a zázraky v silnom zmysle slova – veci a udalosti, ktoré výslovne odporujú poznaným prírodným zákonom a sú teda podľa všetkých poznatkov o zákonitostiach fungovania Vesmíru doslova „nemožné“.

> **Zázrak v slabom zmysle slova** je napríklad to, keď reverend Wilkerson spomína, ako 10. septembra 1961 mali splatiť splátku hypotéky Strediska na pomoc drogovo závislej mládeži vo výške 15 000 dolárov. V pokladni strediska bolo v tom čase presne štrnásť dolárov. Wilkerson spomína: *„Začala ranná pobožnosť. V kaplnke boli všetci, každý sa modlil a spieval. Zo všetkých strán som počul, ako mladí ľudia ďakujú Pánovi za to, že nám poslal šek na 15 000 dolárov. Uprostred zhromaždenia ma odvolali k dverám. Prišla mimoriadna zásielka. Pozrel som na pečiatku: Chicago, Illinois. V obálke bol šek na 15 000 dolárov*.“ (kniha Dýka a kríž). Niečo podobné nie je úplne vylúčené. Ale je to krajne nepravdepodobné.
>
> **Zázraky v silnom zmysle slova** sa dejú napríklad v známom pútnickom mieste Lurdy. V skutočnosti sa podobné veci dejú všade po svete a sú veľmi rozšírené. Výhodou Lúrd je, že majú vypracovaný veľmi

dôkladný trojstupňový proces vedeckého skúmania každého zázraku: najprv lekárskou komisiou v Lurdoch, potom medzinárodným vedeckým panelom a nakoniec ešte biskupskou komisiou miestnej diecézy. Dodnes evidujú tisícky zázračných uzdravení, z ktorých niekoľko desiatok po rokoch skúmania a preverovania každého jedného z nich spĺňa aj tie najprísnejšie kritériá pre zázrak v silnom zmysle slova.

Spoločným rysom týchto zázrakov je to, že sa dejú vyslovene v súvislosti s modlitbou k Bohu. Inými slovami, v sobotu sa na tom istom štadióne koná zápas a neuzdraví sa pri ňom nikto. V nedeľu ale na tom istom štadióne slávi omšu Emiliáno Tardif – a ako odpoveď na jeho modlitbu k Ježišovi Kristovi sa uzdravia desiatky ľudí, často nevyliečiteľne chorých a neúspešne liečených dlhý čas klasickou medicínou. Takisto nie je známe, že by sa ľudia uzdravovali napríklad na podujatiach *Reason Rally* amerických ateistov – ale zato sa to celkom bežne deje na bohoslužbách a tam, kde sa ľudia spoločne modlia k Bohu.

NÁMIETKY:

- Je to len placebo efekt / sila vôle / sila viery: *„Keď zdravotnému problému chýba organický pôvod, na celkovú nápravu postačí „sila mysle“. … Celkom inú situáciu však nachádzame pri vážnych chorobách typu rakoviny alebo AIDS. Výskumy ukazujú, že sila pozitívneho myslenia vám ani prinajmenšom nepomôže vyhnúť sa im, a už vôbec nie sa z nich vyliečiť.“* (Dušan Valent). Okrem toho, zázraky sa neobmedzujú len na uzdravenia. Poznáme mnoho iných zázračných prejavov Boha, ktoré sa dotýkajú materiálneho sveta, za všetko stačí spomenúť levitovanie, rozmnoženie jedla (ako kedysi Ježiš), eucharistické zázraky, známy Zázrak Slnka vo Fatime a podobne.
- Je ich málo, len pár desiatok / stovák / tisícok / desaťtisícok / …: Tu nejde o počet, ale o povahu. Ak máme vedecky zdokumentovaný hoci len jediný prípad, kedy sa niekto uzdravil v rozpore s prírodnými zákonmi, musíme to brať do úvahy. Nemôžeme to zamietnuť so slovami „veď sa to stalo len raz!“ Takto veda nefunguje.
- Je to výsledok pôsobenia sily, ktorú nepoznáme: Akákoľvek sila však pôsobí za rovnakých podmienok rovnaké výsledky. Ak napríklad popálite rovnakým ohňom desať ľudí, budete právom očakávať desať rovnakých popálenín. V prípade Lurdov by to napríklad znamenalo, že ak rovnako chorých ľudí privedieme na to isté miesto a urobíme s nimi tie isté úkony, bude to na nich mať porovnateľný vplyv – podobne, ako napríklad voda v bežných kúpeľoch. Nič také ale nepozorujeme. Uzdravenia sú z nášho pohľadu náhodné a bez akéhokoľvek vzorca, akejkoľvek zákonitosti, ktorá by vysvetľovala, prečo sa jeden človek uzdraví a iný nie. Nepoznáme žiadne prírodné sily, ktoré by pôsobili takýmto spôsobom. Poznáme ale množstvo prípadov, kedy takto koná nejaká osoba, slobodne sa rozhodujúca vo svojom konaní. Teória o „neznámej sile“ takisto nevysvetľuje, prečo je zázrak vždy spojený s náboženstvom a modlitbou. Jediné pravdepodobné vysvetlenie je konanie osoby schopnej skutkov odporujúcich prírodným zákonom – a najpravdepodobnejšie tej, ktorá je pri týchto zázrakoch výslovne vzývaná: Boha.
- Je to podvod: vedecké preverenie mnohých zázrakov podvod vylučuje.
- Vyskytujú sa aj mimo kresťanstva: áno – a vždy v súvislosti s náboženstvom a s pokusmi o styk s „duchovným svetom“ – čo nás privádza k ďalšiemu faktu:

3. SKÚSENOSŤ DUCHOVNÉHO SVETA

Do tejto kategórie patrí **napríklad veľmi zaujímavý, aj keď trochu desivý fenomén *posadnutosti diablom***. V minulosti nepochybne boli prípady ľudí s duševnými poruchami, ktorí pre nižší stupeň medicíny bolo považovaní nie za chorých, ale za posadnutých Diablom. Potom, s modernou medicínou, prišiel opačný extrém, keď si ľudia mysleli, že dokážu všetky prípady posadnutosti vysvetliť ako duševné choroby. Dnes znova mnohí renomovaní psychiatri spolupracujú s kňazmi-exorcistami (čiže mužmi poverenými svojim

biskupom vykonávať službu oslobodzovania ľudí spútaných Diablom). Znova a znova sme svedkami toho, ako ľudia, často mesiace či roky neúspešne liečení na príznaky, ktoré nemajú žiadne zjavné organické príčiny (čiže po dôkladnom vyšetrení sa pacient javí ako úplne zdravý), sú uzdravení a oslobodení po jednej, či niekoľkých modlitbách exorcistu. Stavy posadnutosti sú tiež často sprevádzané nevysvetliteľnými paranormálnymi javmi, ako je levitovanie (čiže vznášanie sa vo vzduchu), prejavy nadľudskej sily, hovorenie rôznymi cudzími jazykmi, ktoré posadnutý človek sám vôbec nepozná, vyvrhovaním rôznych pevných predmetov z úst, poznáme dokonca prípady, kedy posadnutosť viedla k telesnému uzdraveniu posadnutého (ale súčasne k ťažkým sebadeštruktívnym duševným stavom) a podobne.

Tieto udalosti veľmi dobre poukazujú na dve dôležité veci: Po prvé, **potvrdzujú existenciu sveta mimo náš svet**, čiže „duchovného sveta", ako túto realitu nazývame – a súčasne to, že tento svet má svojich obyvateľov, ktorí dokážu viditeľne a hmatateľne pôsobiť v našom svete. A druhá vec – že je to **Meno Ježiša Krista, v ktorého Mene sú títo ľudia uzdravovaní a oslobodzovaní**. To sú dva určite veľmi zaujímavé fakty!

4. OSOBNÁ SKÚSENOSŤ BOHA

„*Je tu osobná skúsenosť miliónov ľudí, ktorí svojim životom dokazujú, že Ježišove slová sú platné*." (John Lennox, matematik). **Milióny ľudí, bez ohľadu na svoje vzdelanie, pôvod, krajinu, kultúru, dobu, v ktorej žili, zhodne tvrdia, že sa osobne stretli s Bohom, zakúsili Boha a žijú s Bohom**.

To je dôležitá vec! Ak totiž nejaký Boh existuje – a ono to vyzerá, že naozaj existuje! – potom je kľúčové to, či s Ním je možné vôbec nadviazať nejaký kontakt, stretnúť Ho, dokonca s Ním žiť. Všetky tieto skúsenosti potvrdzujú, že áno, je to možné.

NÁMIETKY:

- Je to len vnútorná subjektívna skúsenosť, nejaký *pocit* človeka, ktorý môže byť halucináciou, alebo hocičím iným, nie je objektívne merateľný a preto nemôže byť braný ako dôkaz: Áno, aj nie. Skúsenosť je najvyšším kritériom pravdivosti. Ak teda ja sám osobne stretnem Boha, je to pre mňa dôkaz silnejší, ako všetky ostatné. Ale čo iní ľudia? Môžu na základe tejto mojej skúsenosti s istotou prijať fakt existencie Boha? Čo ak je tento môj subjektívny zážitok Boha naozaj len nejakou ilúziou? Tu prichádza do hry niečo iné: Ak milióny ľudí nezávisle na sebe za splnenia obdobných podmienok (uverenie Bohu, obrátenie sa v zmysle slov a výzvy Ježiša Krista, modlitba k Bohu, sviatostný život,…) prežívajú porovnateľnú skúsenosť, potom je to už objektívny fakt. *Úplne rovnako, ako keď napríklad človek, oblečený do kožucha, cíti subjektívny pocit tepla. Ak pri oblečení rovnakého kožucha pociťuje rovnaký pocit tepla nezávisle na sebe desaťtisíc ľudí, potom to už nie je subjektívny pocit, ale objektívny fakt toho, že jedna a tá istá príčina (kožuch) objektívne navodzuje jeden a ten istý výsledok (pocit tepla).* Takisto ak milióny ľudí po splnení rovnakých podmienok nezávisle na sebe prežívajú rovnakú skúsenosť, je to objektívny, merateľný a zdokumentovaný fakt.
- Určite aj ľudia v iných náboženstvách majú podobné zážitky Boha – ako potom môžeme veriť v Boha kresťanov a neveriť napríklad v bohov nejakého iného náboženstva? Faktom je, že skúsenosť Boha ako osoby, s ktorou sa stretám, nie je zďaleka vlastná všetkým náboženstvám. Asi márne by sme ju hľadali napríklad v čistom budhizme, alebo v čistom islame. Druhá vec je, že podobná skúsenosť nadprirodzena a duchovného sveta je naozaj prítomná aj v iných náboženstvách. To je ale argument v prospech Boha a duchovného sveta, nie proti Nemu. Už sme spomenuli prípady *posadnutosti Diablom*, kde aj v rámci samého kresťanstva narážame na reálne prejavy duchovného sveta a duchovných bytostí, ktoré pritom Bohom nie sú. *Podobne, ako návšteva obchodu so železiarstvom nevyvracia existenciu obchodu s potravinami, ale naopak potvrdzuje existenciu obchodného centra*,

kde oba obchody sú; ani skúsenosť iných oblastí duchovného sveta nevyvracia skúsenosť Boha, naopak, spoločne potvrdzujú realitu duchovného sveta, kde všetky tieto skúsenosti, ak sú autentické, pramenia.

ZHRNUTÉ A PODČIARKNUTÉ…

Všetky tieto skutočnosti (plus ďalšie, ktoré sme tu pre zjednodušenie nespomenuli) sa synergicky dopĺňajú. Takže konkrétne kresťanstvo tvrdí, že:

> *V osobe Ježiša Krista sa na konkrétnom mieste v konkrétnom čase a konkrétnym ľuďom zjavil Boh Stvoriteľ Ježiš Kristus; ktorého existencia ako Stvoriteľa je podľa súčasných poznatkov vedy vysoko pravdepodobná, až istá. O Jeho zjavení sa v osobe Krista sú zachované na sebe nezávislé a historicky spoľahlivé záznamy očitých svedkov, dokladujúce Jeho skutky, zázraky, predpovede i na Ňom splnené proroctvá, ako aj Jeho smrť a zmŕtvychvstanie. S týmto Kristom sa odvtedy stretli nezávisle na sebe milióny ľudí zo všetkých čias, rás, národov, kultúr,… a po splnení nutných podmienok môže toto stretnutie zažiť ktorýkoľvek človek kdekoľvek na svete. Táto skúsenosť Krista bola a je sprevádzaná aj objektívne merateľnými prejavmi Boha, často v plnom zmysle slova zázračnými. Často sa Jeho moc úplne zjavne prejavuje v pomoci ľudom, ktorí sú posadnutí, alebo inak sužovaní Diablom. Nakoniec ľudia po celom svete pri zomieraní prežívajú skúsenosť, ktorá veľmi dobre zodpovedá tomu, čo o tom Ježiš Kristus hovorí a dokonca pri tom často stretajú Jeho samotného, dokonca aj vtedy, ak v okamihu tejto skúsenosti sami kresťanmi neboli, či dokonca verili v neexistenciu Boha ako ateisti*.

Toto všetko sú vcelku overené a doložené fakty. Môžu byť niekedy ťažko uveriteľné – ako napríklad to, že Ježiš Kristus skutočne zomrel a skutočne vstal z mŕtvych – ale to nič nemení na tom, že záznamy o nich sú po všetkých stránkach spoľahlivé.

> Napríklad k tomu zmŕtvychvstaniu Krista historik (a ateista!) Gerd Lüdemann hovorí: „*Môžeme to považovať za historicky isté, že Peter a učeníci zažili po Ježišovej smrti zážitok, v ktorom sa im Ježiš zjavil ako vzkriesený Kristus*.“ Gerd Lüdemann sa síce snaží túto skúsenosť vysvetliť tak, aby mohol i naďalej zotrvať pri svojej ateistickej viere (verí skôr v nejaké spoločné halucinácie, to je však niečo, čomu zase odporujú naše poznatky z psychológie, ako aj ďalšie známe a odborníkmi akceptované okolnosti tejto udalosti), ale samotný opísaný historický fakt skúsenosti stretnutia sa Ježišových súčasníkov so vzkrieseným Kristom považuje aj on za overený a spoľahlivý historický fakt. Novinár a publicista Peter Seewald k tomu dodáva: „*Kresťanstvo je jediným náboženským posolstvom, ktoré nespočíva na múdrosloví, na nejakej idei, ale je jediným historicky podloženým náboženstvom ľudstva vôbec*“ v tom zmysle, že v ňom jedinom sa sám Boh, zdá sa, prejavil a prejavuje veľmi historicky a veľmi hmatateľne – a teda nie je založené len na posolstvách nejakého proroka, či myšlienkach nejakého mysliteľa.

Podľa mienky mnohých sú všetky tieto skutočnosti dostatočne silné a isté na to, aby sme si na ich základe našu otázku „Existuje Boh?“ mohli zodpovedať jednoznačne a s istotou. Filozof Claude Tresmontant to zhrňuje do záveru: „*Viera v Boha sa netýka existencie Boha, ktorá je zjavná isto a to z [faktu] stvorenia, zo všetkých stvorení Boha a z Božích diel v dejinách... a to z jednoduchého dôvodu: že veriť v existenciu niečoho, čo jestvuje, nemá zmysel*.“ Podobne chápe vieru aj Katolícka Cirkev: Samotná existencia Boha je poznateľná rozumom a ako taká je istá – viera sa teda netýka toho, či Boh existuje. Týka sa toho, či Mu ja budem ako osobe dôverovať, alebo nie.

Kým pôjdeš ďalej…
Kým sa posunieš na svojej ceste ďalej, splň tieto úlohy: • **POROVNAJ**: svoje závery s tým, čo si zistil z tejto kapitoly. Nakoľko sa zhoduje s tým, čo si Ty sám už objavil? • **ZHODNOŤ**: Sú argumenty v tejto kapitole dostačujúce? Ak treba, pátraj po ďalších zdrojoch a informáciách na tieto, či iné potrebné témy! • **MÁŠ** dokonca aj svoju vlastnú skúsenosť – zažil si dotyk Boha? Žiješ s Ním? zažil si mimoriadnejší, či dokonca rovno zázračný prejav Božieho konania? • **KONZULTUJ** výsledky svojho bádania so svojim tútorom!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

STOPKA:
Sú podľa teba argumenty v prospech existencie Boha dostatočné? Sú dostatočné v prospech existencie Boha Ježiša Krista tak, ako Ho vyznáva kresťanstvo? Môžeš na ich základe v tejto otázke nadobudnúť opravdivú istotu? • AK ÁNO, pokračuj ďalej! • AK NIE, potom túto svoju cestu preruš – prinajmenšom dovtedy, kým niekedy v tejto oblasti potrebnú istotu nenadobudneš! Cesta, na ktorú Ťa kresťanstvo (a teda aj skauting) pozýva, je veľmi radikálna a bude zahrňovať celý tvoj život. Je pochopiteľné, že nikto od Teba nemôže žiadať, aby si celý svoj život podriadil niečomu, v čom nemáš dostatočnú istotu!

2. Kto je Boh?

Božie zjavenie

Skúsenosť s Bohom, ktorú v priebehu dejín prežívame, zaznačilo židovstvo a následne kresťanstvo okrem iného aj do knihy, ktorá sa volá Písmo Sväté, čiže Biblia. **Biblia – to je v prvom rade kniha, opisujúca príbeh a priebeh tisícročí skúseností nás ľudí s Bohom a zaznamenávajúca mnohé dôležité poznatky**, ktoré sme o Bohu získali priamo od Neho samotného. Ako sme už totiž zistili, Boh s ľuďmi nehrá schovávačku. Naopak, dáva sa ľuďom spoznať, komunikuje s nimi a odhaľuje im to, čo by sme sa inak o Bohu nedozvedeli.

> *Je to podobné, ako napríklad s mamou Tvojho kamaráta: Rozumom vieš dospieť k záveru, že Tvoj kamarát má mamu (odkiaľ by sa tu inak vzal, že?), ktorá asi dobre zarába (kamarát chodí dobre oblečený a má drahý mobil a notebook), je starostlivá (vždy je v čistých šatách a upravený) a tak ďalej. Ale to, akú farbu očí a vlasov má, koľko váži, ako vyzerá a aká je vysoká, aké knihy rada číta a aké filmy nedávno videla – to už logickou dedukciou nijako nezistíš. Zistiť to môžeš len tak, že sa s ňou zoznámiš a ona sama ti to prezradí, alebo ukáže.*

S Bohom je to podobné. **Sú veci, ktoré o Ňom dokážeme zistiť čisto logicky**: že je stvoriteľ, že je inteligentný, že je teda osobou, že je najskôr večný, prinajmenšom starší ako Vesmír, že nejakým spôsobom nepatrí do Vesmíru (ktorý je Jeho dielom) a teda musí existovať nejako mimo Vesmíru a podobne. **Sú ale veci, ktoré nám Boh alebo dá o sebe vedieť, alebo sa ich o Ňom sami nikdy nedozvieme**.

Boh nám dal o sebe vedieť. Súhrn týchto informácií, ktoré nám Boh o sebe dal vedieť, nazývame technickým pojmom *Božie zjavenie*. Nie je to teda označenie nejakej udalosti, pri ktorej sa Boh niekomu zjavil, ale je to súhrnné označenie všetkých informácií a poznatkov, ktoré Boh sám o sebe odhalil nám ľuďom a ktoré sme sa od Neho a Ňom dozvedeli. Jadrom tohto Božieho zjavenia sú práve knihy Písma Svätého, čiže Biblie.

Žijeme v Matrixe?

Boh je zvláštna bytosť. Keď už nič iné, je napríklad neviditeľný. Prečo? Hrá s nami schovávačku? Alebo je príčina niekde inde?

Písmo Sväté nám našepkáva zaujímavý pohľad. Najprv hovorí o tom, ako existuje svet: *„Zem povstala Božím slovom… [Boh] Udržuje všetko svojím mocným slovom“* (2Pt 3,5; Hebr 1,3 SSV). A potom hovorí, kde tento svet existuje: *„[Boh] od nikoho z nás nie je ďaleko. Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme“* (Sk 17,27-28 SSV). Ak si dáme oboje dohromady, vyjde nám zaujímavá predstava: svet, **Vesmír, ktorý existuje ako *myšlienka v Božej mysli***. Boh si nás predstavil – a tým nás stvoril. Boh na nás myslí – a my existujeme. Keby na nás Boh zabudol – prestali by sme existovať. Zanikli by sme.

V dnešnej dobe si to môžeme prirovnať k niečomu dôverne známemu: k počítačovej hre. Keď hráš počítačovú hru, je tam skutočný svet: sú tam hory, rieky, mestá, ľudia, tento svet počítačovej hry má svoje zákony, ktoré riadia jeho beh a fungovanie. Ale je to svet virtuálny. V porovnaní s nami je neskutočný. Neexistuje reálne, existuje len v pamäti a v procesore počítača. Takto nejako si môžeme predstaviť nás vo vzťahu k Bohu. Boh je duch. Možno aj Ty si pri tom pomyslíš, že to znamená, že Boh *nemá* telo. *Nie je* hmotný. Akoby Mu chýbalo niečo, čo my na rozdiel od Neho máme. V skutočnosti pojmy „telo“ a „duch“ v starovekom hebrejskom myslení, ktoré preniká aj Písmo Sväté, značia presný opak: Boh je *duch*, čiže ten skutočný, reálny, opravdivý, Ten, ktorý Je. To je aj význam Jeho Mena JHWH: Ten, ktorý Je. A my, ľudia, Zem, Vesmír, sme *len telo*, len niečo ako svet počítačovej hry v počítači. Počítač je skutočný, je to *hardvér*, zatiaľ čo svet hry je len virtuálny, je to len *softvér*. Vo vzťahu k Bohu Boh je duch, *„hardvér“*, ten skutočný –

a my sme len telo, len „*softvéri*“ bežiaci v Jeho Mysli. Boh teda nie je ani niekde *vo Vesmíre*, ako si to myslel Jurij Alexejevič Gagarin, keď vyletel niečo cez tristo kilometrov nad povrch našej planéty a povedal: „*Bol som vo vesmíre, ale Boha som tam nevidel*“; ani niekde *mimo Vesmíru*, kdesi vedľa neho či nad ním, odkiaľ sa naň pozerá podobne ako nejaký výskumník na petriho misku so svojim pokusom; ale je to Vesmír, ktorý existuje *v Bohu*.

To má svoje veľmi zaujímavé dôsledky!

Kým pôjdeš ďalej…
Teraz sa na chvíľu zastav: • **PREDSTAV SI** tento model: Boh ako „počítač“ (ktorý je súčasne programátorom i hráčom, takže také 3v1) a náš svet ako „hra“, virtuálny svet, ktorý na ňom (v Ňom) „beží“. Aké praktické dôsledky na náš vzťah s Bohom by to mohlo mať? Aké vlastnosti by v tomto prípade mal svet vo vzťahu k Bohu – a Boh vo vzťahu k svetu. • **VEDEL BY SI** na základe tohto modelu vysvetliť a zdôvodniť vlastnosti, ktoré si s osobou Boha bežne spájame, ako že je neviditeľný, všemohúci, všadeprítomný, či vševediaci (všetko vie)? • **ZAPÍŠ** si svoje teórie, aby si ich potom mohol porovnať so zvyškom tejto kapitoly!

Vlastnosti Boha vo vzťahu k nášmu svetu

1. NEVIDITEĽNÝ, ALE O TO SKUTOČNEJŠÍ

Postavička z počítačovej hry nemôže „vyskočiť von“ a pozrieť sa na počítač, v ktorom existuje, ani na programátora, či hráča. Počítač je preto pre ňu v samej podstate neviditeľný a ani viditeľným byť nemôže, pretože jestvuje v úplne inej rovine existencie, ako svet počítačovej hry. Napriek tomu, že pre virtuálny svet počítačovej hry je počítač sám „neviditeľný“, predsa je reálny – reálnejší, než celá hra a jej svet!

Rovnako je Boh neprístupný našim zmyslom a nemôžeme sa s Ním stretnúť „z tváre do tváre“ ako s nejakým iným tvorom v tomto svete. Existuje totiž v úplne inej rovine reality, než náš stvorený svet. Vďaka tomu Boh je „duch“ a nielen „telo“. Je v plnom zmysle slova ten skutočný – najskutočnejší spomedzi všetkého, čo za skutočné považujeme.

„Pane, čože je človek, že sa k nemu priznávaš, a syn človeka, že myslíš na neho?
Preludu sa človek podobá, jeho dni sú ako letiaci tieň.“
(Ž 144,3-4 SSV)

2. ZÁSTUPNE SA PREJAVUJÚCI

Ak by chcel programátor nejako „zjaviť seba“ v hre, ktorú vytvoril, môže tak urobiť rôzne – napríklad aj pomocou „avatara“, čiže postavičky, ktorá by ho v hre zastupovala. takto nakoniec počítačové hry fungujú: hráča vo svete hry zastupuje postavička, cez ktorú hru hrá. Stále by ale platilo, že on a postavička, ktorá ho reprezentuje, nie je to isté: hráč NIE JE avatarom, len sa ním PREJAVUJE a robí sa tak pre svet hry „viditeľným“!

Podobne Boh sa niekedy zjavuje prostredníctvom „videní“ – často veľmi symbolických „postavičiek“, či iných viditeľných úkazov, ktorými sa zviditeľňuje v našom svete a súčasne niečo zo seba odhaľuje (preto sú symbolické).

Kým pôjdeš ďalej…
• **NÁJDI** v Písme Svätom záznamy o niektorých takýchto videniach, napríklad: Exodus 19,17-20; Ezechiel 1,1-28; Izaiáš 6,1-8; Zjavenie (Apokalypsa) 1,9-19 • **SKÚS** ako detektív uhádnuť, čo chcel Boh dať o sebe najavo cez symboliku týchto svojich „zjavení“. Môžeš pritom využiť rôzne pomôcky a zdroje, napríklad veľmi dobrou pomôckou pre štúdium Písma je biblický slovník Adolfa Novotného, prístupný aj online na internete.

3. VŠEMOHÚCI

Počítač a programátor majú úplnú zvrchovanú, absolútnu moc nad všetkým, čo vytvárajú. Programátor vytvára samotný svet a samotné zákony počítačovej hry, ktoré v pre jej postavy a svet platia absolútne. Súčasne ale programátor sám môže kedykoľvek a akokoľvek hocičo v hre (programe) zmeniť, porušiť, či obísť a nie je ničím vo svete hry, ktorú stvoril, nijako viazaný. Podobne to môžu v mnohých hrách aj hráči, hovorí sa tomu „cheating“: vložia do počítača nejaký kód, alebo stlačia tajnú kombináciu klávesov a spôsobia tak v hre „zázrak“. Neexistuje nič, čo by počítač (a cez neho programátor) nemohol v rámci sveta počítačovej hry vykonať, vytvoriť, urobiť, alebo spôsobiť – už len preto, že samotná beží na počítači a len tak, ako jej počítač určí a „dovolí“.

Takisto aj Boh má zo samej podstaty veci absolútnu moc a zvrchovanosť nad všetkým, čo vytvára a čo v Jeho mysli existuje. Vytvára samotné prírodné zákony nášho sveta, ale sám nimi nie je nijako viazaný. Môže kedykoľvek konať mimo nich, kedykoľvek ich môže obísť, môže čokoľvek a akokoľvek zmeniť, úplne rovnako, ako programátor počítačovej hry. Keď Boh takto „cheatuje“, hovoríme tomu „zázrak“.

„Lebo ty vždy môžeš uplatňovať svoju veľkú moc. Ktože môže odolávať sile tvojho ramena?
Lebo celý svet pred tebou je sťa prášok na vážke a sťa kvapka rosy, ktorá pred svitaním na zem dopadá.“
(Múdr 11,21-22 SSV)

4. VŠADEPRÍTOMNÝ

Čokoľvek, čo v počítačovej hre a jej svete jestvuje a deje sa, jestvuje len preto, že je to neustále udržiavané a vytvárané procesorom počítača, ktorý je tak vo všetkom – až po posledný pixel – prítomný a všetko „preniká“. Bez tejto „prítomnosti“ počítača by nič vo virtuálnom svete hry nemohlo jestvovať.

Obdobným spôsobom je Boh prítomný vo všetkom a preniká všetko – od obrích supergalaxií až po posledný kvark – jednoducho preto, že ak by to nebolo v Bohu, v Božej mysli, ak by na to Boh nemyslel a ak by takýmto spôsobom nebol „prítomný“ vo všetkom, čo existuje – tak by to jednoducho neexistovalo. Čokoľvek existuje, tak existuje len preto, že je to v Bohu a Boh je v tom týmto spôsobom prítomný.

„Boh „udržuje všetko svojím mocným slovom.“
(Hebr 1,3 SSV)

„Kam môžem ujsť pred tvojím duchom a kam utiecť pred tvojou tvárou?
Ak vystúpim na nebesia, ty si tam; ak zostúpim do podsvetia, aj tam si.
I keby som si pripäl krídla zorničky a ocitol sa na najvzdialenejšom mori, ešte aj tam ma tvoja ruka povedie a podchytí ma tvoja pravica.
Keby som si povedal: "Azda ma tma ukryje a namiesto svetla ma zahalí noc," pre teba ani tmy tmavé nebudú a noc sa rozjasní ako deň.
Tebe je tma ako svetlo.

Veď ty si stvoril moje útroby, utkal si ma v živote mojej matky."
(Ž 139,7-13 SSV)

5. VŠEVEDIACI (VŠETKO VEDIACI)

> *Počítač dokonale, presne a neomylne pozná a vie úplne všetko, čo sa vo virtuálnom svete počítačovej hry, ktorý vytvára, deje. V samej podstate nemôže v tomto virtuálnom svete počítačovej hry byť niečo, o čom by počítač „nevedel" – jednoducho preto, že celá hra existuje len a jedine v jeho pamäti a všetko, čo sa v nej deje, sa deje len a jedine v jeho procesore. Ak by počítač o niečom „nevedel", tak by to nemohlo ani existovať, pretože mimo jeho pamäte nič jestvovať nemôže a mimo jeho procesora sa takisto nič diať nemôže.*

Podobne Boh nielenže pozná, ale svojim spôsobom aj „spoluprežíva" všetko, čo sa vo Vesmíre deje, vrátane osudu každého jedného človeka. Ak by o čomkoľvek nevedel, nemohlo by to jestvovať, pretože všetko, čo jestvuje, jestvuje len v Božej mysli a len preto, že na to Boh myslí. Ak teda Boh o niečom nevie – tak len preto, že na to nemyslí a nie je to v Jeho mysli prítomné. V tom prípade to ale ani nejestvuje.

„Pane, ty ma skúmaš a vieš o mne všetko…
Už zďaleka vnímaš moje myšlienky … všetky moje cesty sú ti známe.
Hoci ešte slovo nemám ani na jazyku, ty, Pane, už vieš, čo chcem povedať.
Obklopuješ ma spredu i zozadu a kladieš na mňa svoju ruku."
(Ž 139,1-5 SSV)

Môžeme vôbec nejako „stretnúť" tohto Boha?

Na základe tohto všetkého by sa zdalo, že Boh síce môže v našom svete ľubovoľne konať a my môžeme na sebe zažiť Jeho Moc – ale môžeme stretnúť aj Jeho samotného? Nezdá sa to z uvedeného skôr nemožné?

Všetkému v našom svete zodpovedá príslušný zmysel, ktorým danú vec vnímame. Farby môžeme vidieť, ale nie počuť. Hudbu môžeme počuť, ale nie voňať. Vôňu môžeme čuchať, ale nie nahmatať. Existujú ale aj iné, zvláštnejšie zmysly. Napríklad akým zmyslom vnímame trojrozmernosť priestoru, v ktorom žijeme? Zrak nám ukazuje predmety a svet – ale čím vnímame samotnú trojrozmernosť? Alebo krása, estetika – čím ju vnímame? Aj to sú formy zmyslov, ktoré máme. Vcelku môžeme sformulovať nasledovný záver:

- Každej realite zodpovedá primeraný spôsob jej vnímania a poznania: farbám zrak, vôni čuch…
- Niektoré reality poznávame úplne mimo rozsahu tradičných piatich zmyslov: krásu, trojrozmernosť, matematické pravdy,…
- To, že každá realita je spravidla poznateľná len jedným spôsobom a ostatnými nie – hudbu môžeme len počuť, svetlo len vidieť, matematiku iba chápať – nepopiera to jej reálnosť.

Existuje nejaký podobný zmysel, ktorým by sme boli schopní „vidieť", čiže vnímať Boha? C. S. Peirce, filozof a matematik, hovorí: *„Aby sme uvideli Boha, stačí otvoriť oči a srdce, ktoré je tiež zmyslovým orgánom."* V našej bežnej reči zvykneme stotožňovať srdce s pocitmi. Ale Peirce používa pojem srdce v inom zmysle – v podobnom, ako rôzni mystici, keď hovoria o „hlbine duše", o „špičke duše", pričom všetkými týmito termínmi zhodne opisujú jednu a tú istú skúsenosť: **existuje v nás zmysel, ono „srdce", „špička", „hlbina", schopné vnímať Boha rovnako, ako sluch vníma hudbu a zrak vníma farby**. A toto vnímanie je rovnako skutočné. Svetlo sa nestane neskutočným preto, že ho vnímame iba očami a inak už nie. Ani hudba nie je neskutočná preto, že ju iba počujeme, ale už nevidíme, ani nevieme ovoňať. Matematické pravdy sa nestávajú nereálnymi len preto, že ich tiež vnímame zvláštnym zmyslom, pričom ich ani nevidíme, ani nepočujeme, ani nič podobné. Rovnako vnímanie Boha je spoľahlivé, reálne a isté, pretože ho tiež vnímame zmyslom, ktorým sme k tomuto účelu vystrojení – a nijako ho neznižuje to, že zo samej povahy veci

samotného Boha, takého, aký je, nemôžeme v rámci sveta ani očami vidieť, ani ušami počuť, ani rukami nahmatať, ani ovoňať a už vôbec nie ochutnať…

„Existuje orgán poznania Boha, ktorý ho vníma sebe vlastným spôsobom,
podobne ako existuje duševná schopnosť,
vďaka ktorej súhlasíme so zásadami matematického uvažovania,
ktorá sa ale nekryje s inou schopnosťou, s rozumom,
ktorým sme schopní vyvodiť dôkazy poučiek."
(Rémi Brague, filozof)

Kým pôjdeš ďalej…
Teraz sa na chvíľu zastav: • **POROVNAJ** závery, ku ktorým si prišiel, s tým, čo si sa dozvedel z tejto časti kapitoly. Nakoľko si prišiel k podobným záverom aj sám? Sú v niečom Tvoje závery odlišné? Jestvujú nejaké otázky, ktoré ostali v tejto veci ešte otvorené? • **AKO** sa tento zvláštny vzťah Boha vzhľadom k nášmu svetu a teda aj nám samotným prejaví na vzťahoch medzi Bohom a človekom? V čom bude tento vzťah zvláštny a odlišný od vzťahu medzi dvoma ľuďmi v našom svete? • **NAŠIEL BY SI** aj príklady týchto zvláštností – napríklad zo životov svätých, mystikov a podobne? • **KONZULTUJ** svoje závery z tejto kapitoly so svojim túrorom!

Splnené dňa: _____, podpis túrora: _____

3. Prvá povinnosť

Je tu teda Boh. Boh, ktorý nás stvoril. Boh, na ktorom v konečnom dôsledku jedinom skutočne záleží. V porovnaní s Ním je všetko ostatné na tomto svete vedľajšie, epizódne, *virtuálne*. Bez ohľadu na to, aký tento Boh je. Je jedno, či bude dobrý, alebo zlý, prajný, alebo škodoradostný, milý, alebo nepríjemný. Zo samej povahy veci s Ním musíme rátať a od Neho sa musí odvíjať všetko, čo budeme vo svojom živote žiť a robiť, pokiaľ to chceme robiť rozumne. **Môžeme si Boha prirovnať k tigrovi a k diamantu**:

> *Ak máte pozemok, na ktorom stojí dom, je tam zeleninová záhrada a v záhrade je krásna mrkva a obrovský desaťkilogramový **diamant**, je vám jasné, že v porovnaní s diamantom všetko ostatné je zanedbateľné. Ak diamant máte, máte všetko. Ak ho stratíte, to, že vám v záhrade ostala mrkva, vám to nijako nevynahradí… Ak je Boh dobrý, potom je On týmto diamantom nášho života. Potom nejakým spôsobom sa „minúť s Bohom" a s Jeho zámermi je jedinou skutočnou tragédiou, ktorá sa nám môže v živote prihodiť.*
>
> *Alebo je Boh tigrom – to keby bol zlý. Ak by ste na tom istom pozemku mali peknú terasu, v záhrade krásnu mrkvu, na strome sladké jablká a po záhrade by pobehoval obrovský **ľudožravý tiger**, potom je nám takisto jasné, že najprv musíme nejako, akokoľvek, vyriešiť problém tigra. Kým tak neurobíte, nemôžete si v pokoji užívať ani to ostatné. Podobne keby Boh bol zlý a krutý a nebezpečný, bolo by aj tak rozumné najprv hľadať spôsob, ako si Ho nejako nakloniť a uzmieriť, aby sme potom mohli čo najpokojnejšie a bez strachu žiť svoj život. Takto sa snažili uzmierovať bohov a udržiavať ich v „dobrej nálade" staroveké národy prostredníctvom chrámov, bohoslužieb a obiet.*

Túto skutočnosť vyjadruje aj prvý princíp skautského hnutia, keď hovorí, že naplnenie si svojej povinnosti voči Bohu je absolútnou prioritou celého nášho života, prvou a najhlavnejšou povinnosťou, ktorú v živote máme.

Diamant, alebo tiger?

Dobrá správa je, že **na základe všetkej skúsenosti, ktorú máme, Boh nie je *tiger*, ale *diamant***. Znova a znova narážame na svedectvá ľudí, ktorí to s Bohom skúsili a sami sa presvedčili:

- *„Vedieš ma podľa svojho zámeru a nakoniec ma prijmeš do slávy. Veď kohože mám na nebi? A keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší. Hynie mi telo i srdce, no Boh je Boh môjho srdca a podiel večitý.*" (Asaf, staroveký žalmista, asi 1000 pr. Kr.; Ž 73,24-26 SSV)
- *„Čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista*." (apoštol Pavol, 62 po Kr.; Flp 3,7-8 SSV)
- *„Stvoril si nás pre seba Pane a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe*." (sv. Augustín z Hippa, 4. st. po Kr.)
- *„Ale Pán … túžiacej duši rýchlo beží v ústrety, vylieva sa v rose nebeskej radosti … Unavenú dušu občerstvuje, hladnú sýti, vyprahnutú zvlažuje, spôsobuje, že duša zabúda na veci pozemské, zabúda na seba a v tomto umieraní ju podivuhodne oživuje, opojením ju privádza do stavu rozumnej triezvosti. … V tomto najvyššom nazeraní duše tak prevyšuje a pohlcuje všetky telesné hnutia, že telo v ničom duchu neodporuje a človek sa stáva akoby celý duchovným*." (Guigo II. Anjelský, 9. prior Veľkej Kartúzy, 12. st. po Kr.)
- *„Nepochybne šťastný je ten, kto dostáva možnosť zúčastniť sa na posvätnej hostine a celým srdcom sa primknúť k tomu, ktorého krásu bez prestania obdivujú všetky blahoslavené nebeské zástupy. Veď jeho náklonnosť dojíma, uvažovanie o ňom posilňuje, jeho dobrota nasycuje, jeho lahodnosť napĺňa, spomienka na neho je ako príjemné brieždenie, na jeho vôňu ožijú mŕtvi a videnie jeho slávy bude oblažovať všetkých obyvateľov nebeského Jeruzalema*." (sv. Klára z Assisi, 13. st. po Kr.)

- *„Skúsila som a presvedčila som sa, Večné Božstvo, večná Trojica, … Ty, večná Trojica, si ako hlboké more: čím viac v ňom hľadám, tým viac nachádzam, a čím viac nachádzam, tým viac ťa hľadám. Ty akosi nenásytne nasycuješ dušu; lebo vo svojej priepastnej hlbine sýtiš dušu tak, že stále ostáva hladná a lačná po tebe, večná Trojica, a želá si a túži v tvojom svetle uvidieť teba, Svetlo. Skúsila som a presvedčila som sa svetlom rozumu v tvojom svetle o tvojej priepastnej hĺbke, večná Trojica, i o kráse tvojho stvorenia. … Priepastná hlbina, večná Trojica, Božstvo, hlboké more! Čo si mi mohol dať viac než seba samého?! Ty si oheň, ktorý stále horí a nestravuje sa; ty svojou páľavou stráviš akúkoľvek samolásku duše. Ty si oheň, ktorý odstraňuje všetok chlad a osvecuje myseľ svojím svetlom, ktorým si mi dal poznať svoju pravdu. V zrkadle tohto svetla poznávam teba, najvyššie Dobro, Dobro nad všetko dobro, Dobro šťastné, Dobro nepochopiteľné, Dobro neoceniteľné; Krása nad všetku krásu, Múdrosť nad každú inú múdrosť: lebo ty si sama Múdrosť, ty si Chlieb anjelov, ktorý sa v ohni lásky daroval ľuďom.*“ (sv. Katarína Sienská, 14. st. po Kr.)
- *„Ó, Ježiš môj, Ty si životom môjho života, Ty vieš dobre, že netúžim po ničom inom, ako oslavovať Tvoje meno a aby duše poznali Tvoju dobrotivosť. Nerozumiem, Ježišu, prečo sa Ti duše vyhýbajú. … Ó, Bože, čím viac ťa poznám, tým si pre mňa nepochopiteľnejší, ale to, že Ťa nechápem, mi dáva poznať, aký si veľký, Bože. To, že Ťa nechápem, zapaľuje moje srdce novým plameňom lásky k Tebe, Pane. Od chvíle, v ktorej si dovolil, Ježišu, ponoriť pohľad mojej duše v Tebe, odpočívam a netúžim po ničom.*“ (sv. Faustína Kowalská, 20. st. po Kr.)

Všetky tieto vyznania hovoria o tom istom: o Bohu, ktorý prevyšuje všetko – a o tom, že tí, ktorí to s Ním skúsili, sa do Neho raz a navždy beznádejne zamilovali celým svojim bytím, pretože im Jeho krása vyrazila dych, Jeho vznešenosť a veľkosť ich uchvátila a Jeho prítomnosť ich naplnila nad všetky túžby a očakávania, aké kedy mali.

Nemusíme sa teda Boha báť. Naopak, **môžeme plní vzrušenia dychtivo skúmať a odhaľovať, čo má Boh pre nás pripravené, pretože vieme, že je to nádherné, krajšie a väčšie, než čokoľvek na tejto zemi**.

Čo už len od nás môže Boh chcieť?

Skauting ale hovorí: Splň si svoju *povinnosť* voči Bohu. Čo už len od nás môže Boh chcieť, očakávať, či dokonca potrebovať?

> *Znova si v mysli predstavíme počítačovú hru: Keby nám virtuálna postavička vo virtuálnom svete počítačovej hry z vďačnosti darovala hoci aj tisíc virtuálnych ton virtuálneho zlata a desaťtisíc virtuálnych ton virtuálnych diamantov – akú cenu to má pre nás, v našom svete? Veď vzhľadom na náš svet nič z toho neexistuje, nič z toho nie je skutočné. Aj tie najväčšie virtuálne dary sú pre nás stále úplným ničím. Netúžime po nich, nepotrebujeme ich a ani nám na nič nie sú. Za všetko virtuálne bohatstvo virtuálneho sveta si v reálnom svete nekúpime ani zrnko pšenice…*

Nie sme voči Bohu na tom rovnako? **Nie je všetko, čo máme, pre Boha ničím?** Na to prišli ľudia už tisícky rokov pred nami: *„Hľa, národy sú ako kvapka z vedra a pokladá ich za prášok na vážke, hľa, ostrovy dvíha ako smietku. Libanon nestačí na zápal a jeho zverina nestačí na žertvu. Všetky národy sú pred ním ako nič, za márnosť a prázdnotu ich pokladá“* (Iz 40,15-17 SSV). **Akú povinnosť by teda od nás Boh už len mohol očakávať, či vyžadovať?**

Odpoveď na túto otázku získame vtedy, ak sa opýtame na niečo iné: **Prečo nás vlastne Boh stvoril?**

Prečo nás vlastne Boh stvoril?

„Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote“ (KKC 1). Toto sú úplne prvé slová Katechizmu Katolíckej cirkvi. Hneď na začiatku všetkého odhaľujú zmysel a dôvod existencie Vesmíru, sveta a človeka: **Boh nás stvoril preto, aby sa s nami podelil s tým, čím je a čo On sám žije**.

> Filozof Claude Tresmontant prirovnáva Boha k otcovi, ktorý svojou tvrdou prácou z ničoho vybudoval veľkú, bohatú, prosperujúcu firmu. Má syna a túži mu toto všetko odovzdať. Nielen firmu a peniaze. Chce mu ešte viac odovzdať tú radosť, tú hrdosť, ktorú prežíva on sám ako stvoriteľ tejto firmy, ten, ktorý ju vybudoval. Chce mu odovzdať svoj vlastný pocit z toho, že je schopný, že dokáže robiť veľké veci, svoju sebaúctu, sebavedomie, samotnú schopnosť niečo stvoriť tak, ako to dokázal on… Čo teda takýto otec urobí? *„Odovzdá závod, tak ako je, svojmu synovi, až bude dospelý? Isteže nie. Tím by zo svojho syna neurobil tvorcu, ako je sám, človeka k svojmu obrazu, ale jen pasívneho a nehodného dediča, niekoho, kto dostáva, ale nevie, čo je to tvoriť a dávať – jednoducho niekoho, komu sa hovorí „oteckov maznáčik". Otec ho však má príliš rád, než aby s niečo podobné dovolil. Keby mu bez všetkého dal všetko ovocie svojej práce a svojho dômyslu a nič od neho nevyžadoval, pripravil by ho o tu najlepšiu stránku života, o radosť tvoriť a byť slobodný. Otec chce mať syna, ktorý sa mu podobá, človeka, s ktorým by mohol jednať ako rovný s rovným, ako s priateľom, ktorý si to zasluhuje. Práve láska otca k synovi tak vyžaduje, aby syn svojim dômyslom a svojou prácou vlastne znovu vytvoril celé dielo svojho otca, ktoré je tu pre neho, aby sa v istom zmysle stal jeho spoločníkom, a tak aby si zaslúžil to, čo mu pripadne. Ak to tak môžem povedať, Boh stál pred podobným … problémom. Boh nechcel stvoriť živú bábku, vec, ktorú by vlastnil, ani šťastného a poslušného živočícha, ale bytosti „k svojmu obrazu a nám podobné" (Gn 1,26). Chcel stvoriť boha, ako hovorí Písmo: „povedal som, ste bohovia" (Ž 82,6). … Boh nemá načo potrebovať povoľných otrokov. Boh chcel stvoriť bytosti schopné podieľať sa na jeho živote v Trojici, na radosti troch tvoriacich osôb tejto svätej Jednoty.“* (Claude Tresmontant, Biblia a antická tradícia)

Boh nás teda stvoril, aby sme sa stali bohmi, ako je On Bohom… Tak to od počiatku verí kresťanstvo, tak to od samého počiatku verí Katolícka Cirkev:

- *„Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja“* (Boh Ježiš Kristus; Jn 17,24 SSV)
- *„Milovaní, teraz sme Božími deťmi, a ešte sa neukázalo, čím budeme. Vieme však, že keď sa on zjaví, budeme mu podobní…“* (Ján Evanjelista, 1. st. po Kr.; 1 Jn 3,2 SSV)
- *„Boh sa stal Synom človeka, aby sa človek v ňom mohol stať synom Boha. … Boh sa stal človekom preto, aby sa človek mohol stať bohom.“* (sv. Irenej z Lyonu, 2. st. po Kr.)
- *„Budeš Božím spoločníkom a Kristovým spoludedičom; už nebudeš podliehať žiadostivosti ani vášňam a chorobám, lebo si sa stal bohom. … Ak budeš poslúchať Jeho vážne prikázania a budeš dobrým nasledovníkom Jeho dobroty, budeš mu podobný a On ťa oslávi. Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil Bohom na svoj obraz!“* (sv. Hyppolit, 3. st. po Kr.)
- *„Sprostredkovaním Ducha sa stávame účastnými na Božej prirodzenosti ... Preto tí, v ktorých prebýva Duch, sú zbožštení.“* (sv. Atanáz Alexandrijský, 4. st. po Kr.)
- *„Mám byť s Kristom pochovaný a s Kristom vstať z mŕtvych, mám byť Kristovým spoludedičom, stať sa Božím synom, a tak samým Bohom.“* (sv. Gregor Naziánsky, 4. st. po Kr.)
- *„Všetko, čo má Boh – okrem identity bytia – prijíma ten, kto je milosťou zbožšťovaný.“* (sv. Maxim Vyznávač, 7. st. po Kr.)
- *„Keď nás chcel jednorodený Boží Syn urobiť účastnými na svojej božskej prirodzenosti, prijal našu prirodzenosť a stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.“* (sv. Tomáš Akvinský, 13. st. po Kr.)

- *„Ó, aké obdivuhodné dielo: prach premenený na svetlo, hnoj v čistotu, hriech na svätosť, stvorenie na Stvoriteľa, človek v Boha!“* (bl. Grignion z Montfortu, 17. st. po Kr.)
- *„Slovo sa stalo telom, aby nás urobilo „účastnými na Božej prirodzenosti“ (2Pt 1,4): „Preto sa Božie Slovo stalo človekom a Boží Syn sa stal Synom človeka, aby sa človek spojil s Božím Slovom a dostal adoptívne synovstvo, a tak sa stal Božím synom.“ „Lebo on sa stal človekom, aby sme sa my mohli stať Bohom.“ „Keďže jednorodený Boží Syn chcel, aby sme mali účasť na jeho božstve, prijal našu prirodzenosť, stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.““* (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 20. st. po Kr.; KKC 460)

Prvá a jediná povinnosť voči Bohu

Aká je teda naša povinnosť voči Bohu?

Vráťme sa ešte raz k Tresmontantovmu príkladu s otcom a jeho synom.

> Otec dáva synovi všetko – a nič od neho nepotrebuje a ani syn nemá nič, čo by mohol otcovi dať. Otec dokonca podstupuje námahu, keď sa venuje svojmu synovi a robí z neho spoločníka vo svojej firme, keď mu dáva možnosť akoby nanovo vybudovať to, čo už otec vybudoval, stvoriť to, čo už bolo raz otcom stvorené. Pre otca by bolo nekonečne ľahšie a jednoduchšie napísať testament a jedinou vetou „všetko odkazujem svojmu synovi“ to vybaviť. Ale neurobí to. Volí si omnoho namáhavejšiu cestu, na konci ktorej bude syn nielen majiteľom firmy, ale aj spoločníkom svojho otca, rovným otcovi, schopným toho istého, čo otec a svojim spôsobom spolustvoriteľom a spoluzakladateľom otcovej firmy. Predpokladajme teraz, že syn je dobrým synom. Chce byť dobrým synom. Túži sa aspoň nejako zavďačiť otcovi za všetky dary, ktoré od neho dostáva. Čo môže urobiť? Má len jedinú možnosť, ako si splniť svoju *synovskú povinnosť* voči otcovi: urobiť všetko preto, aby sa otcov plán s ním vydaril. Aby otec uspel. Aby sa on, syn, nakoniec vo všetkom stal tým, čím otec túži, aby sa stal.

Toto je naša jediná povinnosť, ktorú voči Bohu máme: urobiť všetko preto, aby sa Jeho plán s nami podaril. Nie preto, že je to pre nás to najlepšie, čo si len dokážeme predstaviť a ešte omnoho viac. Nie preto, že neexistuje nič väčšie a nič lepšie, než sa stať bohom ako ja Boh bohom. Ale v prvom rade preto, že milujeme Boha ako svojho Otca a túžime, aby On z nás mal radosť, aby sme boli Jeho potešením, túžime, aby Jeho úsilie nevyšlo nazmar.

Splniť si povinnosť voči Bohu znamená vynaložiť všetky svoje sily na to, aby sme sa stali bohmi v Bohu, aby sme boli podľa Božej vôle a zámerov zbožštení.

Kým pôjdeš ďalej…
Teraz sa na chvíľu zastav: • **PREŠTUDUJ** si z Katechizmu Katolíckej cirkvi nasledovné body: 398; 460; 519; 526; 1129; 1589 (záverečný citát); 1988; 1999; 2670. Skús ich posolstvo zhrnúť do niekoľkých krátkych viet. Čo nám odhaľujú o nás, o Bohu, o kresťanstve? Aká je teda viera Katolíckej cirkvi a kresťanstva o nebi, spáse a cieli života človeka? • **KONZULTUJ** svoje závery z tejto kapitoly so svojim túторom! Dôkladne s ním preber otázku Božieho zámeru s nami, ktorým je zbožštenie človeka. • **AK TREBA**, obráť sa na vhodného kňaza vo svojom okolí a prekonzultuj s ním to, čo Ti nie je úplne jasné a s čím ti nepomohol ani tvoj túтor! Ak je to potrebné, vyhľadaj na webe ďalšie zdroje na túto tému, napríklad www.inky.sk, úvahy č. 406, 442, 452 a 453. • **NEZÁVÄZNÝ TIP**: urob si odborku ZNALEC NÁBOŽENSTIEV. S jej pomocou porovnaj predstavy ostatných náboženstiev s kresťanstvom. Konfrontuj všetko s faktami a skúsenosťami, ktoré máme. Pomôže Ti to získať lepší a hlbší pohľad na vec!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

STOPKA:
Boh sa stal človekom, aby sa človek stal bohom. Boh sa stal človekom, aby si sa Ty stal v Bohu bohom. Si povolaný stať sa bohom v Bohu. • VERÍŠ TOMU? Ak v tejto chvíli nemáš odvahu uveriť niečomu tak veľkému a vskutku neuveriteľnému, nepokračuj ďalej, ale dopraj si čas, aby si nabral odvahu Bohu v tomto uveriť: Boh mňa osobne volá, aby som sa ja naozaj stal bohom ako Boh!

4. Tretí princíp

Prečo nie druhý?

Nepreskočili sme náhodou druhý princíp, *povinnosť voči iným* ľuďom? Hej, preskočili…

Skautské hnutie tieto princípy odovzdáva v poradí dôležitosti, ktoré diktuje láska: na prvom mieste Boh, ktorý je prioritou nadovšetko. Na druhom mieste spoločne s Bohom a v Bohu milovať svojich blížnych. Až na treťom mieste ja sám, pretože toto je podstata pravej lásky: ochoty uprednostniť toho, koho milujem, pred sebou samým. Tak, ako nám to naznačuje Písmo Sväté, keď hovorí: „*Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného*“ (1 Kor 10,24 SSV), či dokonca: „*Čo je láska, poznali sme z toho, že on [Kristus] položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov*“ (1 Jn 3,16 SSV).

Ale v poradí *praxe* je toto poradie opačné. Stará zásada hovorí, že **nikto nemôže dať to, čo sám nemá**.

- **Boh najprv „má“**: je Bohom a žije dokonalý a veľmi blažený (= najšťastnejší možný) život Boha. A pretože má, čo má a žije, čo žije, **môže sa s tým deliť s nami**, ľuďmi. V tom spočíva Božia láska.
- **Rovnako to platí aj o nás**. Láska znamená deliť sa s druhými o to, čo sami máme. V prvom rade ide o delenie sa s našim novým životom s Bohom a v Bohu. Ten je to najvzácnejšie, čo máme, to najvzácnejšie, čo môžeme inému dať. Je vlastne jediným, na čom záleží: Ak získame tento obrovský Boží Dar zbožštenia sa, máme všetko. Ak ho nezískame, stratili sme všetko. Pamätáš si ešte na Pascalovu stávku?

Preto v poradí praxe sa musíme **najprv my sami naplniť a stať sa bohatými na Božie dary a dokonalosť života – aby sme sa potom s týmto bohatstvom mohli deliť s ostatnými ľuďmi** a mohli im pomáhať byť rovnako bohatí, ako sme my.

Ako sa to môže stať?

Odvážili sme sa v smelej dôvere uveriť Bohu a Jeho neuveriteľnej, neslýchanej ponuke: stať sa bohom, ako je On Bohom. Najskôr si ale ešte nevieme predstaviť, ako vôbec by sa niečo podobné mohlo stať?

Znova nám tu pomôže obraz filozofa Claude Tresmontanta o otcovi – podnikateľovi a jeho synovi. Poďme sa teda na to pozrieť podrobnejšie!

1. ČO SYN MÔŽE IBA DOSTAŤ?

> *V príbehu jestvuje len jedna firma – a tá je otcova. Syn nemá žiadnu vlastnú firmu, ktorú by mohol nadobudnúť. Ak má byť ako otec, v tomto smere je tu len jedna možnosť: otec mu svoju firmu podaruje. Syn si ju nemá ako ani čím zaslúžiť, ani kúpiť, všetko, čo má (a čo vo firme svojho otca doteraz zarobil) má v konečnom dôsledku stále len od svojho otca. Bude to teda číry a nezaslúžený dar, v ktorom syn od otca získa niečo, čo by si syn sám nikdy dať nemohol.*

Aj u Boha existujú veci, ktoré môžeme od Neho iba dostať. Nemôžeme si ich nijako zaslúžiť, nijako kúpiť, veď všetko, ešte aj svoju vlastnú existenciu, máme darovanú od Boha, ako vraví Písmo: „*Veď kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal?*“ (1 Kor 4,7 SSV). **Boh nám ich ponúka úplne zadarmo, z čírej lásky a prajnosti**.

Boh je večný, my nie. Boh je nekonečný, my nie. Boh v plnosti existuje, my sme naopak len *virtuálne* bytosti v Božej mysli. Sme postavičky v *počítačovej hre* bez najmenšej možnosti dostať sa z počítača von a stať sa rovnako *skutočnými*, ako náš programátor. To dokáže iba Boh. Boh je ten, ktorý má moc urobiť to, čo ani

programátor počítačovej hry nedokáže: „Vytiahnuť nás von“ z tohto nášho virtuálneho sveta a urobiť nás rovnako večnými, rovnako *duchovnými* a skutočnými ako je On sám.

„Tak je to aj so zmŕtvychvstaním: seje sa porušiteľné, vstáva neporušiteľné;
seje sa potupené, vstáva slávne; seje sa slabé, vstáva mocné;
seje sa telo živočíšne, vstáva telo duchovné.“
(apoštol Pavol z Tarzu; 1 Kor 15,42-44 SSV)

2. AKO TO SYN OD OTCA MÔŽE DOSTAŤ?

Spôsobom, akým rozumný a súčasne milujúci a prajný otec zverí svoju firmu synovi, je spoluúčasť. Spraví ho spolumajiteľom, spolukonateľom, spoluriaditeľom svojej firmy a všetkého svojho majetku. Od toho okamihu má syn účasť na všetkom, čo má otec: Otcove peniaze sú aj jeho peniaze, otcovo postavenie je už aj jeho postavením, otcova moc je už aj jeho mocou, otcova zodpovednosť je už tiež aj jeho zodpovednosťou, otcovo auto a dom sú už aj jeho autom a domom, pretože otec mu dal účasť na všetkom, čo sám má. Všetko majú spoločné.

Takto sa deje aj naše zbožštenie sa. **My sa nestávame *iným bohom vedľa Boha***. My sa stávame tým jedným jediným večným nekonečným Bohom, pretože **On nám ponúka a dáva účasť na všetkom, čím je On sám**. Stávame sa veční ako On, pretože sme od neho prijali účasť na Jeho vlastnej večnosti. Žijeme blažený život Boha, pretože sme od Boha prijali účasť na Jeho vlastnom blaženom živote. Boh nám ponúka tak hlbokú jednotu sám so sebou a tak dokonalú účasť na sebe samom, na všetkom, čím on sám v sebe je a čo žije, že sa doslova stávame všetkým tým, čím je On sám – v Ňom, prostredníctvom jednoty s Ním. Všetko máme s Bohom spoločné. To je jediný možný spôsob, akým sa môžeme my, ľudia, stať takí, ako Boh. Boh nemôže prestať byť tým, čím je, zrieknuť sa toho a nejako nám to odovzdať. Ani my sa nemôžeme stať inými bohmi vedľa Boha, pretože Boh je nekonečný a ani dve nekonečné reality vedľa seba nie sú možné, navzájom sa vylučujú. Čo je nekonečné, môže byť zo samej povahy veci len jedno-jediné. Jestvuje teda len jedna možnosť, ako nás Boh môže urobiť skutočným Bohom: tým, že sa s nami dokonale zjednotí a dá nám účasť na všetkom, čím sám je a čo sám žije. Podelí sa s nami so všetkým.

„Ostaňte vo mne a ja vo vás.
Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči,
tak ani vy, ak neostanete vo mne.
Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia;
lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.“
(Boh Ježiš Kristus; Jn 15,4-5 SSV)

„Robme teda všetko, aby On v nás prebýval, aby sme boli Jeho chrámom a On našim Bohom.“
(sv. Ignác Antiochijský, žiak Jána apoštola, 107 po Kr.)

„Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou.“
(sv. Ján Damascénsky, 7. st. po Kr.)

3. ČO OTEC SYNOVI NIJAKO DAŤ NEMÔŽE, ANI TO NEMÔŽE UROBIŤ ZA NEHO?

Ak má mať syn podiel naozaj na všetko, čím otec je – nielen na jeho majetku a postavení – musí mať aj jeho vlastnosti a jeho charakter. To je niečo, čo mu otec dať nemôže. Ani to nemôže urobiť namiesto neho, syna predsa nenaplní radosťou z úspechu to, ak bude úspešný otec a syn ostane neschopný a neúspešný! Otec môže synovi pomáhať tieto vlastnosti získať, ale nadobudnúť ich musí syn sám, on ich musí v sebe rozvinúť, natrénovať a tak sa v schopnostiach a v charaktere pripodobniť otcovi.

Boh má tiež svoj *charakter*: svoje názory, myslenie, postoje, vzťahy, túžby, ciele. Sú podstatnou súčasťou Boha a Jeho života. **Mať účasť na Bohu a byť v Bohu zbožštení znamená mať účasť aj na týchto charakterových vlastnostiach Boha**, byť aj v nich s Bohom úplne zajedno: mať teda Božie názory, Božie postoje, tvoriť Božie vzťahy, mať Božie túžby, sledovať Božie ciele, vidieť a chápať svet tak, ako vidí a chápe svet Boh, atď.

Toto je niečo, čo si musíme osvojiť sami. Boh nás tomu môže a aj bude učiť. Boh nám v tom môže a aj bude pomáhať. Ale stále je to naša časť práce a je na nás, aby sme ju na sebe vykonali!

„Učte sa odo mňa!“
(Boh Ježiš Kristus; Mt 11,29 SSV)

„Napodobňujte Boha ako milované deti
a žite v láske tak, ako aj Kristus miluje nás a vydal seba samého Bohu za nás.“
(apoštol Pavol z Tarzu; Ef 5,1-2 SSV)

„Jediná cesta k zbožšteniu spočíva v stále hlbšom pripodobňovaní sa Kristovi.
Stať sa „synmi v Synovi“, v tom spočíva zbožštenie.“
(Christoph kardinál Schönborn, 20. st. po Kr.)

Stvorení na pol ceste

Vráťme ešte slovo Calude Tresmontantovi: *„Na tejto premene však musí človek spolupôsobiť. Nastupuje tu to, čo sme sa odvážili nazvať ‚Božou stratégiou‘: tento posledný tvor, o ktorom Boh hovorí „urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby“, tento posledný prichádzajúci medzi obyvateľov zeme, nie je dokončený, hotový, doteraz nedosiahol plnosť, ktorá je mu určená*.“ Katechizmus Katolíckej cirkvi to potvrdzuje a hovorí: *„Stvorenie má svoju vlastnú dobrotu a dokonalosť, ale z rúk Stvoriteľa nevyšlo úplne dokončené. Je stvorené v stave napredovania („in statu viae“) ku konečnej dokonalosti, ktorú mu určil Boh a ktorú má ešte len dosiahnuť.*“ (KKC 302).

Sme teda stvorení iba na pol ceste: Boh nám dal všetko to, čo potrebujeme: existenciu, život, rozum, slobodnú vôľu, samostatnosť osoby: *„Keďže je človek stvorený na Boží obraz, má dôstojnosť osoby: nie je len niečím, ale niekým. Je schopný poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa dávať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. Milosťou je povolaný k zmluve so svojím Stvoriteľom, aby mu dal odpoveď viery a lásky, ktorú nik iný nemôže dať namiesto neho*“ (KKC 357).

A potom – ako keď rodič pustí ruku svojho maličkého dieťaťa a nechá ho ďalej kráčať samotné, aj keď je stále s ním a pri ňom – **aj nás Boh „pustil“ zo svojej stvoriteľskej ruky, aby sme, stále s Ním ale predsa už sami, zavŕšili svoju cestu** a svoje zbožštenie sa v Bohu ako samostatné, samému Bohu podobné osoby. Filozof Maurice Blondel o tomto sebazavŕšení píše: *„Na mojom údele nie je nič náhodné a nič nie je tyranské; lebo aj ten najmenší nátlak zvonku by stačil zbaviť bytie všetkej hodnoty, krásy a súdržnosti. Nič nemám, čo by som nebol dostal, a a predsa zároveň všetko musí vyrastať zo mňa, dokonca aj samo bytie, ktoré som dostal a ktoré mi je zdanlivo vnútené. Je potrebné, aby som všetkým, čo robím a všetkým, čo podstupujem, dával za pravdu tomuto bytiu, aby som ho takpovediac znova vytváral tým, že moja osobnosť k nemu priľne tak, aby sa ho ani moja najúprimnejšia sloboda nikdy neodriekla*.“ Stovky rokov pred ním to zhrnul sv. Klement Alexandrijský do lakonickej vety: *„Človek sa stáva Bohom, pretože miluje všetko to, čo miluje Boh*“ (sv. Klement Alexandrisjký. 3. st. po Kr.)

Ak chcem mať účasť na Bohu, byť v Bohu jedno s Bohom, byť tým, čím je On a žiť to, čo žije On, aby som mohol mať podiel na Jeho radosti a Jeho blaženosti a šťastí – **potom musím nielen byť všetkým tým, čím je**

Boh a žiť i konať to, čo žije a koná Boh, **ale musím, rovnako ako Boh, milovať tento Boží spôsob života**, zamilovať si onen Boží charakter, zamilovať si vlastnosti Boha. **Nestačí „poslúchať", nestačí „dodržiavať". Musíme všetko to, čím je Boh, milovať rovnako, ako to miluje Boh**. Tak úplne, ako hovorí Blondel, **aby sa to pre mňa stalo prirodzeným, samozrejmým, aby som už nepotreboval žiadne napomenutia, žiaden zákon**, žiadnu potrebu kontrolovať sa, či žijem a konám podľa nejakých noriem a prikázaní, ale **aby toto všetko bolo vpísané do samého môjho srdca a stalo sa súčasťou mňa samého, stalo sa mnou samým**!

- **Tak to Boh dávno prisľúbil**: *„Svoje zákony vložím do ich mysle a vpíšem im ich do srdca; a budem ich Bohom a oni budú mojím ľudom"* (Hebr 8,10 SSV).
- **Tak to uskutočnil Ježiš Kristus**, keď zákon vonkajších príkazov, ktoré treba poslúchať, nahradil zákonom Ducha, ktorý prichádza, aby – ak Ho s túžbou prijmeme – premenil samo naše vnútro, takže už netreba žiadne príkazy: *„Zrušil zákon prikázaní, spočívajúci v nariadeniach, … lebo skrze neho máme obaja v jednom Duchu prístup k Otcovi"* (Ef 2,15.18 SSV).
- **Výsledkom je dokonala sloboda a sláva Božích detí**, Božích synov a dcér, ako o nej píše sv. Augustín: *„Miluj a rob čo chceš! … V hĺbke tvojho srdca nech je zakorenená láska. Z tohto koreňa sa nemôže narodiť nič iné iba dobro*."

Naša povinnosť voči sebe je…

… **prejsť touto vnútornou premenou**. Toto je dôvod, pre ktorý sme boli stvorení. **Toto je jediný zmysel a cieľ nášho života.** Jediný záväzok, jediná povinnosť, ktorú sami voči sebe máme. Všetko ostatné v našom živote sú len nástroje, *ako ceruzky, perá, učebnice a tabuľa v škole: nemajú cenu sami v sebe, do života si ich nevezmeme, sú len nástrojom nášho vzdelania, ktoré jediné si vezmeme so sebou, keď škola skončí*.

Boh nám vysvetľuje, že **celý náš život je takouto školou, v ktorej sa učíme byť ako Boh**. **Všetko, čo v tomto svete máme** – jedlo, pitie, majetok, peniaze, sily a schopnosti, talent, vzdelanie, postavenie, vplyv, zdravie, skauting, samotný čas, ktorý nám bol daný – všetko toto **sú len *školské potreby***. Nič z toho si so sebou nevezmeme. **Záleží len na tom, či sa s ich pomocou zbožštíme, alebo nie**, či naplníme svoje predurčenie a veľké Božie Pozvanie, alebo prepadneme… *„Človek má tvoriť seba samého, má súhlasiť a spolu s Bohom pracovať na premene, ktorá by ho urobila schopným podieľať sa na živote Stvoriteľa. … Boh kladie na našu blaženosť vyššie nároky, ako my. Pripravil nás pre božskú radosť. … chce z nás urobiť bohov, k svojmu obrazu a podobe. … Boh nás nemôže nútiť, pretože nie je možné nútiť boha. Boh nás pozýva, vyzýva, nalieha, nikdy však neznásilňuje tú slobodu, ktorá je pravou podstatou Jeho diela"* (Claude Tresmontant).

Je to len a jedine na nás. Máme moc zlyhať a všetko toto stratiť. Ale rovnako máme moc prijať tento Boží Dar a v ňom raz a navždy všetko získať.

„Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?!
Lebo za čo vymení človek svoju dušu?!"
(Boh Ježiš Kristus, Mk 8,36-37 SSV)

„Náš život na zemi je niečo ako výcviková škola, ktorá nás pripravuje na život vo večnosti."
(John Stetz, misionár a kazateľ)

„K tomu, aby sa človek spasil, stačí, aby chcel."
(sv. Ján Zlatoústy, 4. st. po Kr,)

„Život ponúka iba jedinú tragédiu, na konci: nebyť svätým."
(Léon Bloy, spisovateľ a básnik, 20. st. po Kr.)

Je to teda Tvoja túžba?

Sú ľudia ako Peter Sagan, ktorý celým srdcom túžil stať sa veľkým cyklistom. Už ako sedemročný získal svoje prvé víťazstvo na bicykli. Ako deväťročný začal systematicky trénovať. Odvtedy, deň čo deň, tvrdo pracoval na tom, aby si nakoniec splnil svoj sen a stal sa jedným z najlepších svetových cyklistov a v roku 2015 majstrom sveta v cyklistike.

Sú ľudia ako Mireille Mathieu, ktorá celým srdcom túžila stať sa speváčkou. Ako štvorročná spievala v kostole. Pochádzala z chudobnej rodiny a tak už ako mladá si zarábala prácou v továrni. Z peňazí, ktoré si zarobila, si platila hodiny spevu u profesorky Laury Collierovej. Dnes je z nej jeden z najpredávanejších hudobných umelcov sveta, naspievala okolo 1 200 piesní, predala 100 miliónov hudobných nahrávok, jej vystúpenie v Show Eda Sullivana sledovalo prostredníctvom televízie 50 miliónov divákov.

Sú ľudia ako Neil Armstrong, ktorý celým srdcom túžil stať sa letcom. Ako šesťročný prvý krát letel malým lietadlom. Ako pätnásťročný získal pilotný preukaz, ešte skôr, ako vodičský preukaz. Vyštudoval na Purdueovej univerzite letecké inžinierstvo. Lietal ako bojový pilot v Kórei. Pokračoval ako skúšobný pilot amerického letectva a na experimentálnych strojoch absolvoval okolo 900 letov. Prestúpil do oddielu kozmonautov NASA a letel na vesmírnej lodi Gemini 8. Nakoniec sa ako veliteľ lode Apollo 11 stal prvým človekom v dejinách ľudstva, ktorý položil nohu na povrch Mesiaca.

A potom sú **kresťania**.

Ľudia, ktorí rovnako celým srdcom túžia byť ako Boh. Sú ochotní na **tom tvrdo pracovať**. Čokoľvek pre to **podstúpiť**. Čokoľvek pre to **obetovať**. Všetko **zniesť a vydržať**. Pretože to chcú viac, než čokoľvek na tomto svete, viac, než čokoľvek v tomto živote. Boh je ich náročný tréner, pretože cesta, na ktorú nás volá je náročná cesta. Nemôže to byť inak, veď sám cieľ, ku ktorému vedie, je ten najextrémnejší možný: stať sa Bohom.

Si to Ty? Si jeden z nich?

„Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému v poli.
Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi.
… Vchádzajte tesnou bránou, lebo široká brána a priestranná cesta vedie do zatratenia
a mnoho je tých, čo cez ňu vchádzajú. Aká tesná je brána a úzka cesta, čo vedie do života,
a málo je tých, čo ju nachádzajú! …
Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo. …
ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom.“
(Boh Ježiš Kristus, Mt 13,44; 7,13n; Lk 9,62; 14,33 SSV)

„Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu?
Bežte tak, aby ste sa jej zmocnili.
A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný.
Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra.
Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý.“
(apoštol Pavol z Tarzu, 1 Kor 9,24-27 SSV)

Kým pôjdeš ďalej…
• **PRESKÚMAJ** Boží charakter, ako nám ho Boh sám ukázal na Ježišovi Kristovi, Bohu, ktorý sa stal človekom ako my a ako ho On sám vysvetľuje nám ľuďom! Môžeš na to použiť rôzne zdroje. V Písme Svätom napríklad môžeš využiť tieto texty: Mt 3,13-17; 5,1-7,29; 10,1-42; 18,1-35; Mt 22,1-40; 23,8-12; 24,4-13; 25,14-46; Jn 4,34; Flp 2,5-11; Zjv 14,1-5; Alebo ho môžeš, ako v zrkadle, odhaľovať na životoch tých, ktorí po tejto ceste kráčali: sv. Jana z Arku, sv. Don Bosco, sv. Piergiorgio Frassati, sv. Edita Steinová a mnohí ďalší, záleží len na Tvojom výbere. S pomocou svojho tútora si tak môžeš pripraviť študijný plán, ktorého cieľom bude čo najlepšie spoznanie Božieho charakteru. • **POZHOVÁRAJ** sa o týchto veciach so svojim tútorom. Ak v Tvojom okolí sú ľudia, na ktorých vidíš, že už sú na tejto Ceste, skús sa s nimi o tomto všetkom pozhovárať a opýtať sa ich na ich skúsenosti s nasledovaním Krista. Ak sú to skauti, o to lepšie! • **NAPÍŠ** si na papier stručnú charakteristiku: Ako by vyzeral človek, ktorý by mal Boží charakter? Prekonzultuj túto svoju víziu so svojim tútorom. • **UVAŽUJ**, či sa Ti takýto život páči a či by si chcel takto žiť.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

STOPKA:
Boh sa stal človekom, aby sa človek stal bohom. Boh sa stal človekom, aby si sa Ty stal v Bohu bohom. Si povolaný stať sa bohom v Bohu. • TÚŽIŠ PO TOM? Javí sa Ti to ako zaujímavá a atraktívna ponuka? Byť ako Boh? Alebo ani nie? Si ochotný na tom tvrdo pracovať? Ak v sebe túto túžbu ešte necítiš, nie si ešte sám v sebe rozhodnutý, že chceš túto cestu celým srdcom nastúpiť, dopraj čas a preruš svoje napredovanie na Ceste Svetla SLSK dovtedy, kým aj v tomto nedospeješ k jednoznačnému a rozhodnému postoju!

5. Skautský zákon, alebo návod na Boží charakter, 1. časť

Ako si už určite uhádol, sir Baden-Powell nám zanechal návod na to, ako žiť podľa Božieho charakteru. Týmto návodom je Skautský zákon. **Prišiel čas na Tvoju prvú odborku na ceste Svitania: odborku Skautský Zákon.**

Body skautského zákona budeme v tejto odborke prechádzať v trochu odlišnom poradí, než v akom ich poznáš. Pomôže nám to lepšie pochopiť ich vnútornej logike.

Splnenie zeleného stupňa tejto odborky Ti zaberie desať týždňov – na každý bod skautského zákona jeden týždeň. Potom môžeš pokračovať červeným stupňom tejto odborky a súčasne pokračovať na našej Ceste za Svitaním.

1. týždeň: Na skautovu česť sa dá spoľahnúť

ČO JE TO ČESŤ?

Pri vyslovení tohto slova sa Ti možno vybaví rytier, ktorý radšej zomrie, než by poškvrnil svoju rytiersku povesť. Alebo dvaja ľudia, ktorí idú do súboja, v ktorom zabijú, alebo budú zabití, lebo si tak chcú obhájiť svoju česť. Ale čo to vlastne tá česť je?

Jedna z definícií cti je, že je to vedomie vlastnej hodnoty.

> *Predstav si to ako človeka v čistom, žiarivo bielom slávnostnom obleku. Keby ten človek mal na sebe montérky, pokojne by si v nich ľahol na zem pod auto a vymenil na ňom olej, skontroloval podvozok a opravil brzdy. Ale nie v tomto bielom obleku. Povedal by: „Prepáčte, ale nemôžem si ľahnúť pod auto a babrať sa s olejom a brzdami, lebo som sviatočne oblečený a zašpinil by som si tento skvúci biely oblek!“*

Podobne je to s čestným človekom.

- **Nečestný človek** je ako človek oblečený v špinavých šatoch. Nič nie je pod jeho úroveň. Jeho šaty sa už oveľa viac aj tak zašpiniť nedajú. Prečo sa teda starať? Treba niekoho využiť? Oklamať? Ohovoriť? Pointrigovať? Niečo ukradnúť, veď je to iba maličkosť? Z niečoho sa uliať? Niekomu ublížiť? Ukrivdiť? Ak to prinesie zisk, ak na tom zarobíme, alebo nás to pobaví – prečo nie? Bez problémov!
- **Čestný človek** je ale ako človek oblečený v nádhernom bielom rúchu. Je si vedomý svojej krásy, svojej dôstojnosti, svojej hodnoty a vznešenosti. Sú veci, ktoré sú jednoducho pod jeho úroveň. Neurobí ich. Je mu jedno, že by na tom zarobil, keby ich urobil. Je mu dokonca jedno, že ak sa bude držať svojich zásad, tak na tom možno prerobí. Sú veci, ktoré sú pod jeho úroveň a on ich nikdy a za žiadnych okolností nevykoná, lebo vie, kto je. A táto hodnota, to, kým je, je mu vzácnejšia, než všetko ostatné.

Z toho vyplýva, že ***najprv musíme mať biely oblek – až potom naň môžeme byť hrdí a chrániť si ho***. Takisto čestný človek: najprv musí mať v sebe túto hodnotu a uvedomovať si ju – až potom na ňu môže byť hrdý a chrániť si ju a vyhýbať sa všetkému, čo je pod jej úroveň.

Aká je hodnota skautov a skautiek, na ktorej spočíva ich česť?

KTO TEDA SME?

Presne to, čo nám sám Boh oznamuje v Písme Svätom: *„Tým, ktorí ho [Krista] prijali, dal [Ježiš] moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha.“* (Jn 1,12-13 SSV). Všimli ste si ten *minulý čas*? A to nie je výnimka! Počujte samého Ježiša: *„Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života*.“ (Jn 5,24 SSV). Žiaden prísľub niečoho budúceho, ale niečo, čo je už tu a teraz. Do tretice to vysvetľuje Ján: *„voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme*“ (1 Jn 3,1 SSV). Áno, už tu a teraz. Boh nám dal *„Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti*.“ (Rim 8,15-16 SSV). Tak, tak, už teraz. A *„ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia*“ (Rim 8,17 SSV). Bohu sa totiž zapáčilo byť našim Otcom, ako hovorí Ježiš, že odteraz *„len jeden je váš Otec, ten nebeský*.“ (Mt 23,9 SSV). „Je“, nie „raz možno bude...“! A pretože sa, ako o nás hovorí Ježiš, *„vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo*“ (Lk 12,32 SSV) – tak potom platí, že už teraz a tu *„naša vlasť je v nebi*“ (Flp 3,20 SSV).

Takže si to zhrňme: Sme ľudia? Aj Ježiš je! Je On Synom Boha? Aj my sme! Je Jeho domovom Nebo? Aj našim je! Je On dedičom všetkého, čo Boh má a čím Boh je? Aj my sme! Je Ježiš naplnený Duchom Svätým, Pomazaným? Aj my sme, ako svedčí Písmo: *„že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha*“ (1 Jn 4,13 SSV). Má toto Ježiš všetko už darované a nemusel sa o to nijako ešte len usilovať, či zápasiť? Ale rovnako aj my už máme od Boha všetko toto dané, darované, je to už naše! Od okamihu nášho pokrstenia nám všetko toto patrí! **Všimli ste si to? Boh nás „vmanévroval“ do úplne rovnakej situácie, v akej bol Jeho Syn Ježiš Kristus! Čo sa Boha týka, niet medzi nami a Kristom rozdielu**, ako veľmi dobre pochopili už raní kresťania: *„Nielenže ste sa stali kresťanmi, ale samým Kristom. .. Stojte v úžase a radujte sa, stali ste sa Kristom!*“ (sv. Augustín), – a, všimnime si, zase hovorí nie „stanete sa, raz, možno,...“ ale „stali ste sa!“ – a konkrétne to potom znamená, že *„ôčasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou*“ (Sv. Ján Damascénsky). A ako dosvedčuje aj Katechizmus: *„Celé Kristovo bohatstvo „je určené každému človekovi a pre každého je dobrom“*“ (KKC 519).

Čo teda Písmo hovorí? Že náš hriech už nie je žiadnym problémom, veď *„v Kristovi Boh zmieril svet(!) so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy*“ (2 Kor 5,19 SSV) a namiesto toho v Kristovi *„zostúpil z neba a dáva svetu(!) život*“ (Jn 6,33 SSV) – a toto všetko sa už udialo, je to už prítomná realita, už tu a teraz! A podstatou toho života je to, že nám dáva – áno, taktiež už tu a teraz! – všetko to, čo má a čím je Jeho Jednorodený Syn Ježiš Kristus! **Z Otcovej milosti sme teda v úplne rovnakej situácii a postavení, ako syn Ježiš Kristus**, ktorý tak je vzhľadom na nás už nie jediný, ale *„prvorodený medzi mnohými bratmi*“ (Rim 8,29 SSV)!

VIERA AKO PRIJATIE NOVEJ IDENTITY

Viera kresťana nie je vierou v to, že existuje Boh. To je vec istá, nemusíme v to veriť, vieme to. Viera kresťana je dôverou Bohu. A čomu presne u Boha veríme?

Presne tejto novej identite, tejto novej totožnosti! Veríme, že Boh nám ju skutočne daroval. Veríme, že ju už máme. Veríme, že je už naša – navždy a neodvolateľne! **Nie je možné spasiť sa bez viery, pretože tento Boží dar synovstva sa dá prijať *jedine vierou*.**

> Tak to bolo aj u Ježiša: ako človek, vo všetkom nám podobný, musel proste *veriť*, že naozaj synom Boha je. A potom sa musel k tejto svoje identite aj naozaj prihlásiť, naozaj ním *byť*! Preto sa jedného dňa vydal za Jánom k Jordánu a opustil svoju stolársku dielňu, kde (podľa svedectiev otcov) roky vyrábal nábytok a pluhy pre svojich spoluobčanov. Urobil to len a jedine preto, že pevne veril, že nie je stolár, ale Syn Boha a Jeho biznisom nie sú stoly a pluhy, ale spasenie sveta a prinesenie Jeho a Otcovho Kráľovstva na zem. Preto ten

krst ako začiatok Jeho práce na tomto diele. A Otec, plný radosti, dosvedčuje: *„Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie“* (Mk 1,11 SSV) a sám Duch na Ňom s radosťou spočíva.

Úplne rovnakým spôsobom môžeme a musíme prijať Boží Dar aj my. A prijať ho musíme – **lebo ak ho neprijmeme, tak ostane mimo nás: darovaný, istý,... ale z našej strany neprijatý a odmietnutý. Preto tá nutnosť viery**. Preto Pavol píše: *„človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek“* (Gal 2,16 SSV). Inými slovami: je fajn, ak dodržiavate Desatoro, plníte si náboženské povinnosti, chodíte do kostola a veľa sa modlíte, čítate Bibliu a vôbec, dodržiavate prikázania a tak. Ste teda zbožní a dobrí ľudia. Ale **kým neuveríte, že z Božej moci a milosti ste niečo omnoho viac – *„Božie deti ... Boží dedičia a Kristovi spoludedičia“* (Rim 8,16n SSV) – tak ste stále len ľudia**, pozemskí... nezbožštení... a teda nespasení.

Musíme uveriť a touto vierou prijať túto novú identitu, úplne s ňou zrásť, stotožniť sa s ňou, stať sa ňou, alebo, ako to vystihuje Pavol: *„Máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha“* (Ef 4,22-24 SSV). A na to, aby sa tak stalo, musíme uveriť naozaj celým svojim bytím, v hebrejskej terminológii „celým srdcom“: *„Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu“* (Rim 10,10 SSV).

NAŠA ČESŤ A NAŠA HODNOTA

Lord Baden-Powell to vystihuje jednou vetou: *„Boh je jediný Otec všetkých nás, takže všetci skauti sa považujú za bratov, bez ohľadu na rozdielnosť národnosti, vyznania, či triedy.“*

Nie sme teda len tak, hocikto. Sme synovia a dcéry Boha. Nie sme z hocijakej rodiny, ale z tej najaristokratickejšej: z rodiny a rodu samotného Boha. On sám je náš jediný a skutočný Otec, ako dosvedčuje Ježiš, keď hovorí: *„Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský“* (Mt 23,9 SSV).

Sme aj tu, na zemi, pokračovateľmi v starobylom, tisícky rokov trvajúcom rode, plnom veľkých, vznešených a skvelých súrodencov, ako o nich píše žiak apoštola Pavla: *„Priblížili [ste sa] k vrchu Sion a k mestu živého Boha, k nebeskému Jeruzalemu, k myriadám anjelov, k slávnostnému zhromaždeniu a k spoločenstvu prvorodených, ktorí sú zapísaní v nebi, k Bohu, sudcovi všetkých, k duchom spravodlivých, ktorí už dosiahli dokonalosť, k Ježišovi, prostredníkovi novej zmluvy, a k pokropeniu krvou, ktorá volá hlasnejšie ako Ábelova“* (Hebr 12,22-24 SSV). Zem je plná veľkých a skvelých diel, ktoré naši súrodenci pred nami vykonali. Budovali celé civilizácie a navždy zmenili tvárnosť zeme i osudy ľudstva. Vďačia im celé národy. Ovocie ich diel nájdeme uchovávané ako vzácne dedičstvo ľudstva v učebniciach rovnako ako v koncertných sieňach, múzeách a galériách. Je prítomné v továrňach i v parlamentoch rovnako ako i v samej krajine, kde žijeme. A pritom to je to najmenšie z toho, čo dosiahli!

Spolu s nimi sme aj my už teraz Bohom ustanovení ako Boží dedičia a súrodenci samého Krista, Boha, Pána pánov a Kráľa kráľov: *„Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia“* (Rim 8,15-17 SSV).

Tak ako dávni rytieri, pochádzajúci z omnoho všednejších rodov pozemských šľachticov, všelijakých kráľov a kráľovien, radšej zomreli, než by vrhli poškvrnu na svoj rod, ktorý považovali za veľký a slávny, o čo viac sa to potom týka nás! **Nosíme pred celým svetom Kristovo priezvisko**, keď sa voláme *kresťanmi*. **Otvorene o sebe vyhlasujeme, že patríme do vznešeného Rodu samotného Boha**.

Bola by to nesmierna hanba, obrovská urážka Boha a všetkých našich predkov v Božom synovstve, keby sme svojim zjavom, konaním, správaním sa akokoľvek zneuctili svoj tak slávny a tak skvelý rod!

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Vyber jednu vec – vlastnosť, zvyk, konanie – o ktorom si myslíš, že ním najviac robíš hanbu svojej hodnote Božieho syna (dcéry), skauta, člena Božej rodiny a pokračovateľa starobylého Božieho rodu. Neobmedz sa len na svoju mienku, ale určite sa opýtaj na názor svojich rodičov, a, ak si trúfaš, aj svojich skautských bratov a sestier.
- Pouvažuj, ako túto vlastnosť (zvyk, konanie) nahradiť niečím, čo by naopak bolo tebe, Bohu, skautingu i Cirkvi na česť a na radosť.
- Prekonzultuj so svojim tútorom, aby to bola naozaj dobrá voľba.
- Počas celého týždňa sa sústreď na to, aby si túto zmenu uskutočnil.
- Každý večer si do skautského zápisníka napíš krátku reflexiu, ako sa Ti darilo. Ak si nejako nie úplne uspel, zisti prečo a urob nápravu, aby si sa podobnému neúspechu dobudúcna vyhol.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

2. týždeň: Skaut je veselej mysle a rozvážny

Veselosť a rozvážnosť. Oboje spolu. To preto, aby nám pripomenuli, že **skaut nie je nejaký „bláznivý" človek, ktorý si zo všetkého robí srandu**, alebo ktorého „veselosť" je nejakým bláznením sa. Nie. **Skautova veselosť je skôr hlbokou radosťou**, v tom zmysle, ako o tom hovorí Tomáš kardinál Špidlík: *„Pravá radosť sa nedá naočkovať tzv. bavením sa. Kto navštevuje kabarety, divadlá, zábavy len preto, aby zabudol na seba, kto sa ľaká, aby nebol chvíľku sám, ten iste nie je na správnej ceste k duchovnej radosti. Pravá veselosť nie je pilulka zabudnutia."*

Odkiaľ táto radosť pramení?

- **Pocit hodnoty**: to, čo si si tak do hĺbky uvedomil minulý týždeň: Nie som hocikto. Som syn (dcéra) Boha. Mám nesmiernu, vskutku večnú hodnotu: *„Svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky"* (1 Jn 2,17 SSV) Alebo ako hovorí C. S. Lewis: *„Národy, kultúry, umenia, civilizácie - tie sú smrteľné a ich život je oproti nášmu životom komára."*
- **Optimistická nádej**: Mám pred sebou skvelú budúcnosť: Nebo je moja vlasť. Som dedičom Boha. Čaká ma skvelý život, ktorý bude trvať naveky. Na ceste k týmto veciam ma trénuje ten najväčší a najlepší tréner, aký jestvuje a tým je Duch Svätý, Boh sám. Nemusím mať žiaden strach, pretože môj Otec má zvrchovanú moc nad všetkým a neprihodí sa mi nikdy a nič, čo by nebolo súčasťou môjho tréningu a nebolo by pre mňa užitočné a prospešné. Slovami apoštola Pavla: *„aby ste mocou jeho slávy upevnení všetkou silou … vzdávali vďaky Otcovi, ktorý vás urobil súcimi mať účasť na podiele svätých vo svetle. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna"* (Kol 1,11-13 SSV). *„V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach"* (1 Jn 4,18 SSV) – a presne toto je náš prípad, situácia milovaných synov a dcér Boha, ktorý je našim milujúcim a milovaným Otcom.
- **Pocit správnosti**: to hlboké vedomie, že sa nemusím ospravedlňovať, pred nikým obhajovať, na nič vyhovárať, pretože v sile Božej milosti žijem dobrý, spravodlivý a čestný život, že nikto mi nemôže nič vyčítať, nič zazlievať, môžem žiť a stáť hrdo a vzpriamene. To je pocit na nezaplatenie! Pocit,

ktorému sa len málo vecí v živote vyrovná. Je to *„ako veľká podzemná rieka, ktorá plynie pod vonkajšími rovinami nášho života, pokojne ich vyživuje, podporuje ich počas búrok a blažeností. Pracuje ako akási stála sila v pozadí ich niekedy rýchleho kolísania medzi podráždením a príjemnosťou, bolesťou a potechou, žiaľom a radosťou. V porovnaní s hornými rovinami je táto rovina akási pokojnosť pod búrlivosťou, stálosť uprostred neustálej zmeny, zdanlivá pasivita pod veľkou aktivitou*“ (David J. Hassel – upravené). Ako hovorí Písmo: *„Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta … ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. Skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrvávame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu*“ (1 Jn 3,21; Rim 5,1-2 SSV). Veď *„nik, kto sa narodil z Boha, nehreší, ale chráni ho ten, ktorý sa narodil z Boha, a Zlý sa ho nedotkne*“ (1 Jn 5,18 SSV). A naopak, *„hanba je slávou tých, čo zmýšľajú pozemsky*“ (Flp 3,19 SSV) – ale to by isto nemal byť náš prípad!

- **Rozkoš rastu a z úspechu v raste**: *„Na začiatku tých, ktorí postupujú k Bohu, čaká veľa bojov a mnoho utrpenia, ale potom nasleduje nevýslovná radosť*“ (Sv. Synklitika, 4. st. po Kr.). *„Len málo vecí nás fascinuje viac ako rast. Sme stvorení pre to, aby sme rástli a páči sa nám, keď sme svedkami rastu. Vysádzame záhrady, vyčleňujeme si prírodné rezervácie, na jar čakáme, kedy zo zeme vyrazí prvé steblo trávy; chceme sledovať ten úžasný zázrak rastu. … Veľmi radi sledujeme rast novorodencov. … Predstavte si radosť rodičov z prvého slova ich dieťaťa. Včera dokázalo ešte len plakať a bľabotať a dnes vstúpilo do radov tých, ktorí hovoria. Rodičia sú nadšení. … Predstavte si, aký pocit naplnenia prežívajú vedúci predstavitelia nejakej spoločnosti, ktorá rastie, plní svoje poslanie, dáva pracovné príležitosti ľuďom, ktorí boli ešte včera nezamestnaní. Sledujú zázrak rastu. … Na druhej strane je len málo smutnejších vecí ako stagnácia. … Žiadna tragédia nie je taká ako tragédia nerozbaleného daru*“ (John Ortberg, pastor a autor)
- **Radosť z veľkosti a dokonalosti**: Nie sme povolaní k ubíjajúcej rutine, k nudnému životu v tesných hraniciach materiálneho sveta. Všetko, čo robíme, čo žijeme, sa v Bohu stalo súčasťou niečoho nekonečne väčšieho, obrovského a vzrušujúceho dobrodružstva, ktoré ďaleko presahuje hranice času a Vesmíru a vonia dychom nesmrteľnosti a slávy samotného boha. Nič viac nie je všedné, nič nie je bezvýznamné, nič viac neubíja, ani nenudí! *„Aká je odmena za cnostný [= dokonalý] život? Stoici považovali už túto otázku za nedôstojnú. Cnosť je, ako vraveli, najvyššie dobro, a preto sa nekoná už pre niečo vyššie. Človek je za svoju námahu už dostatočne odmenený tým, že je cnostný*“ (Tomáš kardinál Špidlík).

Presne tento druh čírej a čistej radosti, ktorú človekovi nič nemôže vziať a ktorá nemusí byť navodzovaná žiadnym „zabávaním sa“, či dokonca nejakými tekutinami a látkami… presne ten **priam srší zo slov Zakladateľa**, keď píše skautským vodcom: *„Ak ešte nie ste skautmi, poďte a pridajte sa k tomuto šťastnému bratstvu. Čakajú nás skvelé časy a budeme vás potrebovať!*“

A pretože **táto číra radosť nie je nijakým nezodpovedným „bláznením sa“,** či „odviazaním sa“ ľudí, ktorým práve takáto radosť chýba a zaháňajú svoju prázdnotu takzvanou „veselosťou“ – práve **preto je plne rozvážna**, nie je nijako na prekážku zodpovednosti ani veľkým činom, ktoré z nej pramenia.

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v uskutočňovaní úlohy z 1. týždňa a pridaj k nej nasledovné:
- Porozprávaj sa o tejto radosti a jej príčinách s rodičmi i so svojim tútorom!
- Nájdi príklady ľudí, ktorí podobnú radosť žili, alebo žijú – s pomocou internetu, nechaj sa inšpirovať svojim tútorom, bratmi a sestrami v skautingu, rodičmi, svojim farárom, či inými ľuďmi. Oboznám sa

s ich príbehmi a nasaj do seba atmosféru radosti, ktorú prežívali. Alebo, ak ti to vyhovuje viac, skús nájsť takéto charaktery v knihách, či filmoch. Nechaj, aby ťa inšpirovali.

- Napíš si na výkres formátu aspoň A4 najmenej desať dôvodov, prečo by si mal byť vždy a všade naplnený obrovskou radosťou.
- Zaves si tento papier na miesto, na ktoré sa často pozeráš: nad posteľ, nad pracovný stôl,… Denne niekoľkokrát si tieto dôvody pripomeň. Ešte lepšie, ak sa ich rovno naučíš naspamäť!
- Každý deň počas tohto týždňa sa usiluj uvedomovať si a prežívať túto hlbokú vnútornú radosť, rozvíjať ju a posilňovať.
- Každý večer k hodnoteniu úlohy z 1. týždňa pridaj aj hodnotenie, nakoľko tvoj deň bol dňom radosti. Ak Ťa niečo o túto radosť obralo, odhaľ, prečo to tak bolo – a urob opatrenia, aby Ťa nič nemohlo o túto radosť nikdy pripraviť!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

3. týždeň: Skaut je zdvorilý

Dajme si otázku: **Prečo sú ľudia k sebe nezdvorilí?** A potom, časom, ľahostajní, nevšímaví, nepríjemní, zlí, nepriateľskí?

Dôvodom je, že nemajú radosť ani česť. A nemajú ich preto, lebo nemajú ten pocit a to vedomie hodnoty, ktoré dáva jediný Boh svojim milovaným synom a dcéram, i všetko ostatné, čo s ním súvisí.

- Pre týchto ľudí nie je svet posilňovňa, kde trénujú, aby po skončení odišli domov. Pre nich svet *je domovom*. Ostatní ľudia v ňom tak už pre nich nie sú parťáci v tréningu, ale obtiažni susedia, votrelci, ktorí rušia ich životy, ich súkromie, otravujú ich, prekážajú im… Iste, nie všetci – ale v praxi väčšina. Prečo by na nich mali byť dobrí a milí? Leda ako formu obrany a ochrany pred nimi, aby si „nenarobili problémy“ – ale inak veľmi nie…
- Preto že títo ľudia v sebe nemajú Božiu radosť, musia hľadať radosť vo svete – a v tomto hľadaní si navzájom konkurujú, prekážajú si, bojujú medzi sebou: od zápasu o lepšie miesto na žobranie človeka, ktorý je ulici, až po gigantický boj rodín Piëch a Porsche o prevzatie koncernu Volkswagen. Prečo by na ľudí, ktorí sú ich konkurentmi, ktorí sú nepriateľmi a prekážajú im, mali byť milí a zdvorilí?
- Pretože im chýba sláva Božích synov a dcér, hľadajú za ňu náhradu v podaní slávy, ktorú dáva svet. Ale nemôžu byť slávni všetci, len pár šťastlivcov. A tak znova bojujú – od prestíže v podobe obdivu na škole, či v pouličnej parte až po slávu a popularitu politikov, celebrít a hviezd. Všade vládne tvrdý boj a máločo roztrpčí a raní viac, než poníženie, či dokonca ľahostajnosť, ignorovanie, neprijatie a opovrhnutie ostatnými. Prečo by mali byť milými a zdvorilými na ľudí, ktorí sú v tomto zápase o dôležitosť a uznanie ich smrteľnými nepriateľmi?
- Ešte viac láka týchto ľudí moc. Ten opojný pocit, ktorý človek zažíva, keď môže ovládať niekoho iného, keď sú iní na ňom závislí, keď je vyzdvihnutí nad „plebs“, nedotknuteľný, nebezpečný, budiaci rešpekt a strach… Viktor Suvorov o časoch bývalého Sovietskeho zväzu píše: *„Šesťdesiat percent tých, čo zbehnú od GRU (zahraničná vojenská výzvedná služba, pozn. red.) a KGB (tajná polícia Sovietskeho zväzu, pozn. red.), sa nakoniec predsa len vráti a priznajú svoju vinu. My ich popravíme. Oni to vedia, ale predsa sa vrátia. A tí, ktorí sa z vlastnej vôle do Sovietskeho zväzu nevrátia, skončia samovraždou, upijú sa k smrti... Prečo? … Tu, v Sovietskom zväze, si členom vládnucej triedy. Každý z*

nás, aj ten najmenej dôležitý dôstojník GRU, je superman v porovnaní so zvyškom spoločnosti. Kým si súčasťou nášho systému, patria ti obrovské privilégiá. … Zradca dostane mercedes a bude mať svoj plavecký bazén. … Naraz si uvedomí, že to isté majú ľudia všade dookola. Zrazu pocíti, že je len mravcom v húfe rovnako bohatých mravcov…" (kniha Akvárium). Preto ľudia bojujú o moc – od malého dieťaťa, ktoré sa pokúša ovládnuť a manipulovať rodičov, cez tínedžera, ktorý šikanuje menších spolužiakov, až po boj mocenských elít, či mafiánskych rodín o moc a kontrolu nad ostatnými. V tomto boji môže znova uspieť iba pár ľudí. Nemôžeme všetci vládnuť. Len pár ľudí nakoniec získa moc – nad masou slabých a ovládaných. Prečo by k ľuďom, s ktorými denne bojujú o moc (nech ju už volajú „vážnosť", „vplyv", „autorita", či akokoľvek inak), mali byť milí, prajní a zdvorilí?

Toto ale nie je náš prípad. My sme už túto hru zanechali. Sme *„na zemi iba cudzincami a pútnikmi*" (Hebr 11,13 SSV) do našej skutočnej vlasti. Nepotrebujeme slávu, pretože Boh nám dal omnoho väčšiu. Nepotrebujeme pocit moci k tomu, aby sme mali pocit, že niečo znamenáme, pretože sme synmi a dcérami Boha. Nemusíme s nikým o nič zápasiť. Žiaden človek nijako neprekáža našej ceste za zbožštením a dokonalosťou. Žiaden človek nás na nej nemôže ohroziť. Nikto nám nemôže nijako ublížiť, veď *„tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré*" (Rim 8,28 SSV) a nič v našom živote sa už nikdy neudeje bez vôle a dovolenia nášho Otca a Trénera, Boha. Dokonca aj keby nás umučili, ako sv. Maximilána Kolbeho, či Editu Steinovú, neublížia nám, len nám poslúžia v našom úsilí o dokonalosť a večný Život v našom domove, ktorým je Nebo.

Prečo by sme mali na niekoho pozerať ako na nepriateľa? Nedáva to žiaden zmysel! Nemáme žiaden dôvod s kýmkoľvek o čokoľvek bojovať. Nemáme žiaden dôvod sa ani s nikým porovnávať, s kýmkoľvek si konkurovať – a ak už na to príde, napríklad v obchodnej, podnikateľskej oblasti – vždy je to s veľkým džentlmenstvom, pretože naša *česť*, naše Božie synovstvo, sú nám nekonečne drahšie, než hocijaký zisk, úspech, či čokoľvek iné svetské a teda v našom živote už len epizódne!

Tu človek pochopí slová matky dvoch z koptských mučeníkov, Bishoya Estefanosa Kamela a Samuela Estefanosa Kamela. Obaja boli zavraždení teroristami z Islamského štátu 15. februára 2015 v Tripoli pre svoju kresťanskú vieru. Jej syn ktorý prežil, Beshir, hovorí: *„Dnes som sa rozprával so svojou mamou. Spýtal som sa jej, čo by urobila, ak by videla prechádzať členov ISIS na ulici a ja by som jej povedal: to je ten, čo sťal tvojho syna. A ona nato, že by ho pozvala domov [na kávu], pretože nám pomohol vojsť do nebeského kráľovstva.*"

Prečo by pre nás malo byť problémom byť k druhým ľuďom rovnako prajní, ako ona? A nie je práve zdvorilosť začiatkom tohto postoja, tým prvým, čo môžeme dať najavo každému človekovi, s ktorým sa stretneme?

Zdvorilosť je ovocím hodnoty, z ktorej pramení naša česť. **Je dôkazom radosti**, ktorou sme v Bohu naplnení. **A je prejavom hlbokého mieru a pokoja**, ktoré v nás Boží život rozlieva.

Preto skaut JE zdvorilí. Nie že „musí byť". Ak naozaj je skaut, je zdvorilý rovnako, ako že slnko, ak je na oblohe, tak svieti. Keby to tak nebolo, nebol by skautom, nebol by ani synom, či dcérou Boha. Jeho nezdvorilosť a nepriateľstvo by ho z toho ihneď usvedčili!

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v uskutočňovaní úlohy z 1. a 2. týždňa (a svoje doterajšie výsledky nezabudni prebrať so svojim tútorom) a pridaj k nej nasledovné:
- Spomeň si na prípady, keď si bol k iným ľuďom nezdvorilý.

- Odhaľ, prečo. V čom Ti vadili, prekážali? Oberali ťa o pohodlie a liezli Ti na nervy, obťažovali Ťa? Konkurovali Tvojej túžbe o moc, o slávu, o vlastnenie nejakých vecí?
- Keď zistíš príčinu svojej nezdvorilosti, hrubosti, nevšímavosti, či nepriateľstva,… postav sa k týmto príčinám ako syn (dcéra) Boha. Uvedom si svoje postavenie, ktoré v Bohu máš, svoju hodnotu, svoju cestu i Dedičstvo, ku ktorému smeruješ a o ktoré pod Božím trénerským dohľadom usiluješ a daj si otázku: „Naozaj tieto veci ešte potrebujem? Naozaj by mi na nich ešte malo záležať?“
- Počas tohto týždňa si daj záležať na tom, aby si každému človekovi pristupoval ako syn (dcéra) Boha, ako Boží veľvyslanec, ktorý svojim správaním, výzorom, konaním reprezentuje Dom svojho Otca i svoj starý a úctyhodný rod Božej rodiny, Cirkvi. Buď si vedomý svojej dôstojnosti i svojej zodpovednosti ako reprezentanta Boha. Aby si mohol na konci týždňa s radosťou a čistým srdcom povedať ako kedysi apoštol Pavol: *„Napodobňujte ma, ako aj ja napodobňujem Krista* (1 Kor 11,1 SSV) – pretože Ho napodobujem a reprezentujem dôstojne a so cťou!“
- Každý večer k hodnoteniu úlohy z 1. a 2. týždňa pridaj aj hodnotenie, nakoľko si dnes bol skutočným veľvyslancom a reprezentantom Boha v styku s inými ľuďmi a nakoľko na Tvojom správaní mohli vidieť úctu a noblesu Božieho Kráľovstva. Ak si v niečom neuspel, odhaľ v sebe príčinu toho, prečo Ti iný človek pripadal obtiažny, či dokonca nepriateľský a ty si sa preto k nemu zachoval nezdvorilo, či nahnevane, ba dokonca nepriateľsky – a urob opatrenia, aby si v sebe túto slabosť odstránil silou Božej radosti, Božieho synovstva!
- Ako si už asi uhádol, do konca tejto odborky si vytvoríš svoju vlastnú verziu „Modrého života“… ☺ Pretože je to život podľa Skautského zákona, nazveme si ho podľa symbolu skautského života ĽALIOVÝ ŽIVOT.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

4. týždeň: Skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov

Znova začnime otázkou: **prečo by sme to nemali robiť?**

- Pretože z toho nie je žiaden zisk?
- Pretože za cenu drancovania prírody a cenných vecí môžeme nahrabať vyššie zisky?
- Pretože najjednoduchšia vec, ako zvýšiť svoju slávu, je ponížiť a zhodiť niečo iné?
- Pretože najjednoduchším spôsob, ako si vychutnať pocit moci, je niečo zničiť, rozbiť to?
- Pretože sme tak pohltení starosťami a strachom, že na staranie sa o podobné veci nemáme čas ani energiu…?

Ale zase: toto nie je náš prípad!

My žijeme v inom svete. Sme uchvátení krásou Boha – a táto krása sa zrkadlí v Jeho diele, ktorým je príroda. Ako spieva sv. Patrik, patrón Írska, zo 4. storočia: *„Náš Boh, Boh všetkých ľudí, Boh neba i zeme, morí aj riek, Boh slnka a mesiaca, Boh všetkých hviezd, Boh vysokých hôr i hlbokých údolí, Boh nad nebesami, Boh na nebesiach, Boh pod nebesami. Prebýva v nebi, na zemi i v mori i vo všetkých veciach, ktoré sú v nich. Inšpiruje všetko, oživuje všetko, je nad všetkým, udržuje všetko. Dáva svetlo slnku, aby svietilo, obklopuje mesiac a hviezdy, otvoril pramene na vyschnutej zemi, do mora vložil suché ostrovy. Má Syna rovnako večného, ako je On sám... dýcha v nich Svätý Duch; nie je možné oddeliť Otca a Syna a Ducha*

svätého.“ Božia krása sa zrkadlí aj vo všetkých krásnych veciach, ktoré vytvorili ľudia. Veď ich Boh stvoril na svoj obraz a vložil tak do nich schopnosť, podobne ako On, tvoriť veci krásne a cenné.

Milujeme dokonalosť – a práve preto o ňu nielen usilujeme, ale vieme ju vidieť a oceniť aj všade okolo nás. **Milujeme opravdivú krásu** – a práve preto o ňu nielen usilujeme, ale vieme ju vidieť a oceniť aj všade okolo nás. **Je pre nás len prirodzené, že k tomuto všetkému krásnemu a cennému a dobrému pristupujeme s obdivom, s úctou, s vďačnosťou. Preto to nikdy nebudeme ničiť. Naopak, budeme všetko dobré a krásne chrániť a chovať v úcte.** Kvôli dobru a kráse, ktoré v nich sú. Kvôli nášmu nádhernému žiariacemu Otcovi, Bohu, ktorého neopísateľná nádhera sa zrkadlí v tomto všetkom, v každej kvapke rosy, ihličke stromu, steble trávy, v reve tigra a švitorení vtákov, v búrke aj vo vánku, v Slnku i Mesiaci, ale aj v každom dobrom diele, v ktorom človek uplatnil svoju od Boha darovanú stvoriteľskú moc, nech už je to Pieta Michelangela Bounarottiho, alebo automat na kávu, ktorý spríjemňuje ľuďom čakanie na vlak na železničnej stanici.

K dôvodom našej neustálej radosti z 2. týždňa preto pridajme ešte jeden dôvod:

- **Vzrušenie z nádherného sveta, v ktorom žijeme a ktorý vo svetle Boha intenzívne vnímame**: „*Kto čítal Hexameron, výklad šesťdňového diela stvorenia od sv. Bazila Veľkého, objaví tu rovnakú túžbu, … neskrotiteľnú chuť zachytiť rytmus vesmíru, odpočúvať všetko to, čo rastie v rastlinách, čo sa hýbe v živočíchoch, čím šumí more a čo kričí vo svedomí človeka neutlmiteľným volaním, počuť v tisícoch slov jediné Slovo. Všetci sa vyznačujú želaním: zachytiť jedným jediným pohľadom a účastniť sa jediným hrdinským aktom na celom pulze života, ktorý od Boha prúdi na zem a zo zeme stúpa hore, k Bohu*“ (Tomáš kardinál Špidlík).

Ktosi raz povedal, že **ekológia, to je kozmológia** (= filozofická disciplína, usilujúca sa o výklad viditeľného sveta a jeho pochopenie). **To, ako chápeme sveta a ako ho vidíme, sa odrazí v tom, ako k nemu budeme pristupovať**. V Bohu svet nie je bohom, môžeme ho využívať pre dobro ľudí. Ale súčasne je posvätný, pretože je dielom Otca, ktorého milujeme – a je nám daný ako nástroj nášho zbožštenia sa a pripodobnenia sa Bohu. Teológ a konvertita Scott Hahn k tomu cituje Genezis: „*I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil*“ (Gn 2,15 SSV) vysvetľuje:

> „*Sloveso abodah, často prekladané ako „slúžiť", má v hebrejčine dvojaký význam: môže označovať buď manuálnu prácu, alebo kňazskú službu (ako pri bohoslužbe), alebo môže naznačovať obidva významy. Sloveso shamar znamená „držať" alebo „strážiť" a opisuje ochranu svätého miesta, svätostánku levitov, ktorí ho chránili pred znečistením. Mnoho odborníkov na Písmo je presvedčených, že autor Knihy Genezis mal v úmysle naznačiť všetko toto v príbehu Adamovho stvorenia. Boh stvoril Adama, aby pracoval, a Boh mu určil, aby bol kňazom v kozmickom chráme*.“

Katechizmus k tomu hovorí: „*Očakávanie novej zeme však nemá oslabovať, ale skôr podnecovať starostlivosť o zveľadenie tejto zeme, kde rastie to telo novej ľudskej rodiny, ktoré už môže poskytnúť určitý náčrt nového sveta*“ (KKC 1049); „*Všetky tie dobré plody prírody a našej príčinlivosti, ktoré sme v Pánovom Duchu a podľa jeho príkazu rozmnožili na zemi, potom opäť nájdeme, ale očistené od každej nečistoty, ožiarené a premenené, keď Kristus odovzdá Otcovi večné a univerzálne kráľovstvo*“ (KKC 1050).

Sv. Izák Sýrsky (7. st. po Kr.) hovorí: „*Čo je to dobrotivé srdce? Srdce, ktoré planie pre celé stvorenie, pre ľudské bytosti, pre vtákov a zvieratá… pre každého tvora. Kto má takéto srdce, nemôže vidieť, či v mysli si predstaviť žiadne stvorenie bez toho, aby sa mu oči naplnili slzami obrovského súcitu, ktorý mu rozodiera srdce... Preto sa takýto človek nikdy neprestáva modliť aj za zvieratá!*“

A tak sám svet okolo nás sa v nás a cez nás stáva oslavou Boha, nášho Otca: „*Cez nebo, zem a more, cez drevo a kameň, cez všetko viditeľné aj neviditeľné stvorenie sa klaniame Stvoriteľovi a Pánovi, ktorý utvoril všetky veci. Stvorenie nemôže uctievať Stvoriteľa priamo a samo od seba, ale mojim prostredníctvom*

nebesia hlásajú slávu Božiu, cezo mňa sa Mesiac klania Bohu, cezo mňa ho oslavujú hviezdy, voda, dážď, rosa a všetko stvorené cezo mňa uctieva a chváli Boha!“ (sv. Leontios z Cypru, 19. st. po Kristovi)

KRÁSA A ŠŤASTIE:

K spojeniu medzi šťastným životom a krásou nás znova priviedol autor svetoznámeho a krásneho ☺ diela Pán prsteňov, John Ronald Reuel Tolkien: „*V Tolkienovych dielach sú naviac šťastní ľudia takmer vždy vykreslení ako ľudia umelecky nadaní a tvoriví. Platí to predovšetkým o elfoch a Neumierajúcich z Valinoru, Dúnadanoch z Númenoru a o mocných staviteľoch Gondoru. Dozvedáme sa, že dokonca i jednoduchí hobiti majú „dlhé a obratné prsty" a dokážu vyrábať „veľa užitočných a pekných vecí". … Tolkien má pravdu v tom, že krásu v živote potrebujeme. V školách, na pracoviskách a v celom okolí vyvoláva ošklivosť pocit vyčerpanosti a depresie, zatiaľ čo krása inšpiruje a osviežuje. A Tolkien má pravdu i v tom, že vidí spojenie medzi tvorivosťou a šťastím. Najšťastnejšie okamihy nášho života bývajú väčšinou chvíľami úplného zaujatia a sústredenia, ktoré psychológ Míhaly Csikszentmihalyi nazýva ‚prúdenie‘… Psychológ Abraham Maslow hovorí, že tvoriví ľudia sú „úplne a celí ponorení do prítomnosti, sú ňou fascinovaní a pohlcovaní, nachádzajú sa v danaj situácii, sú tu a teraz a majú všetko úplne vo svojich rukách"*“ (Gregory Bassham, filozof).

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v uskutočňovaní úloh z predchádzajúcich týždňov (a svoje doterajšie výsledky nezabudni prebrať so svojim tútorom) a pridaj k nej nasledovné:
- 1. úloha na tento týždeň: každý deň skús objaviť jednu krásnu vec a dopriať si čas na to, aby si si vychutnal jej krásu, nasiakol ňou, vpil sa do nej, nechal sa ňou uniesť, uchvátiť. Môže to byť hocičo: hudba, obraz, strom, kvet, kameň, socha,… čokoľvek. Nemusí to byť nič mimoriadne, krásu má v sebe všetko, dokonca aj pero, ktoré máš v taške má svoju krásu a eleganciu – len si si ju možno nikdy nevšimol. Si obklopený krásnymi vecami!
- 2. úloha na tento týždeň: Skús chodiť po svete s otvorenými očami, vnímavý na jeho krásu, na jeho zázraky. Uč sa žasnúť nad vecami, ktoré Ti pripadajú prirodzené – hoci aj nad tým, že dýchaš, že každú sekundu množstvo svalov a nervov a šliach v Tvojom tele, o ktorých nemáš ani potuchy, hrá nesmierne komplikovanú symfóniu, balet pohybov, výsledkom ktorých je vdych… a výdych… Nič na tomto svete nie je všedné. Nič nie je samozrejmé. Svet je plný zázrakov. To je jedno z posolstiev, ktoré nám odovzdal J. R. R. Tolkien vo svojom diele Pán Prsteňov: „*Tolkien vidí spojení medzi šťastím a schopnosťou tešiť sa z prostých každodenných radostí. … Ľudia, nachádzajúci uspokojenie v pohľade na západ slnka, prechádzku v lese, trávenie času s rodinou a priateľmi, si väčšinou dokážu nájsť celý rad príležitostí k radosti z podobných zážitkov… Jednou z najšťastnejších postáv Pána Prsteňov je nepochybne Tom Bombadil. Celkom ponorený do prírodných dejov svojej maličkej ríše sa o všetko delí so Zlatnenkou, z ničoho nemá strach a ani mu nič nechýba. Tom je skutočným zdrojom radosti a veselosti*“ (Gregory Bassham, filozof).
- Možno sa Ti zdá, že na niečo také „nemáš talent“ a že „Tebe to nejde“. Dobrá správa: aj toto je vec, ktorá sa dá nacvičiť a natrénovať. Začni s tým ešte dnes!
- Každý deň večer zhodnoť, ako sa Ti podarila dnešná úloha – a ostatné úlohy Tvojej verzie ĽALIOVÉHO ŽIVOTA!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

6. Druhý princíp

Teraz na chvíľu opustíme našu odborku Skautský zákon. Vrátime sa k nej, keď porozumieme niektorým veciam, súvisiacim s druhým princípom skautingu, *povinnosťou voči iným*. Vrelo Ti ale odporúčame vo svojom doterajšom ĽALIOVOM ŽIVOTE pokračovať ďalej!

Ako na to sme?

Ak si naozaj veľmi úprimne došiel až sem, **v Tvojom živote sa udiali zaujímavé veci**:

- *Pokiaľ si to nevedel už dávno a z vlastnej skúsenosti,* ***Boh je. To je skvelá správa****.*
- ***Zistil si, kto si****: od okamihu svojho krstu si vyvolený adoptovaný syn (dcéra) Boha, milovaný dedič Boha, brat Ježiša Krista, člen Božej rodiny a príslušník starobylého a vznešeného tisícročia trvajúceho „rodu" Boha s mrakmi a zástupmi skvelých, slávnych a veľkých predkov.*
- ***Zistil si, kam smeruješ****: si povolaný k zbožšteniu, stať sa bohom v Bohu, stať sa všetkým tým, čím je Boh, mať účasť na Jeho Živote a Jeho plnosti a byť tým už naveky.*
- ***Ako syn (dcéra) Boha si naplnený pocitom hlbokej hodnoty****. Nepotrebuješ, aby Ti ju niekto potvrdzoval, ani si ju Ty sám nepotrebuješ nijako dokazovať. Nepotrebuješ slávu ani uznanie od ľudí, nijako Ti to nechýba. A ani nepriateľstvo či ponižovanie od ľudí Ťa nijako netrápi, pretože žiaden človek Ťa o Tvoju hodnotu, dôstojnosť a veľkosť, prameniacu v samom Bohu, nijako obrať nemôže. Si naplnený zdravou sebaúctou, ktorou iným neubližuješ a iní ju zase Tebe nijako nemôže vziať, ani ju oslabiť, ani zničiť, pretože sa odvíja len a výlučne od Boha, Tvojho Otca.*
- ***Do Tvojho života vstúpil pocit pokoja a hlbokej istoty a sebaistoty, ktoré sa odvíjajú od Boha a od Tvojho Božieho synovstva****. Máš istotu ohľadom toho, kým si, istotu ohľadom Tvojej budúcnosti, ako aj istotu v tom, čo práve prežívaš a konáš. Zanechal si za sebou každý strach a každú obavu, pretože si v Božom náručí a neexistuje nič, čo by sa Ti mohlo stať zlé.*
- ***Máš hlboký pocit správnosti****, pretože nasleduješ Boha, usiluješ o Jeho život a Jeho dokonalosť. Vieš, že konáš správne veci a srdce Ti úprimne nič nevyčíta. Žiješ život, na ktorý môžeš byť hrdý a nie je v tom žiadna pýcha ani žiaden sebaklam.*
- ***Týmto svetom už iba prechádzaš na ceste k ujatiu sa svojho dedičstva****, svojej vlasti v Nebi. Všetko v tomto svete je pre Teba už len súborom nástrojov, s pomocou ktorých si osvojuješ Boží charakter a učíš sa ho žiť, aby si sa stále viac zjednocoval s Bohom. Sám Boh je na tejto ceste Tvojim Učiteľom, Trénerom a Sprievodcom. Si slobodný od všetkého, čím by Ťa svet mohol spútavať, alebo manipulovať. Svet Ti už nijako nemôže ublížiť.*
- ***Nepotrebuješ s ľuďmi okolo seba o nič bojovať****, o nič zápasiť, nikoho viac nepovažuješ za svojho nepriateľa, nikto Ťa viac neohrozuje, nikto Ti viac nie je na obtiaž.* ***Žiješ v pokoji so všetkými ľuďmi****.*
- ***Svet okolo Teba je plný krásy****, ktorú s radosťou objavuješ a s radosťou vnímaš, žasneš nad ňou a si za ňu plný vďačnosti.*
- ***Celkove je Tvoj život plný radosti*** *z toho, kým si, čo žiješ, čo dosahuješ. Túto radosť Ti nič nevie nijako vziať, ani zatieniť.*
- ***Navonok je Tvoj život čestný****, na úrovni,* ***voči iným ľuďom zdvorilý a plný rešpektu****.*

Ak takto žiješ, buď si istý, že si to mnoho ľudí okolo Teba všimlo. A mnohým ľuďom sa to **páči**. Mnohí ľudia by **chceli** žiť niečo podobné, ako Ty. Aj oni by chceli mať Tvoje zdravé sebavedomie, schopnosť žasnúť, hlbokú radosť v každom čase, Tvoju zásadovosť a slobodu, Tvoju schopnosť vychádzať so všetkými ľuďmi…

Nastáva čas dávať, ako hovorí Pavol: „*Odovzdal som vám predovšetkým to, čo som aj ja prijal*" (1 Kor 15,3 SSV). Našli sme a prijali sme tento nový život vďaka mnohým: počnúc Bohom Ježišom Kristom cez apoštolov a dlhý rad predkov vo viere až po ľudí okolo nás, ktorý nám pomohli vydať sa na túto cestu**. Oni dávali a my sme prijímali. Teraz je na čase, aby sme začali aj my dávať ďalej tým, ktorí sú ochotní prijímať**.

Čo je to láska?

Druhý princíp je o láske. Je jedno, či je to láska materinská a otcovská, alebo láska manželská, alebo láska súrodenecká, alebo láska priateľská – hlavne o túto poslednú nám ide v Druhom princípe. Vždy je to jedna a tá istá láska.

LÁSKA JE ZÁVÄZOK, AKT ROZUMU A VÔLE

Existuje rozšírený názor, že láska je cit, dokonca romantický cit (o názore, že „milovať sa“ znamená mať s niekým… veď viete čo… radšej pomlčíme). Nie je to pravda.

- „***Láska by mala byť v podstate aktom vôle**, … **je to rozhodnutie, je to úsudok, je to sľub**. Keby láska bola len cit, nebolo by základu pre sľub večnej lásky. Cit prichádza a môže prejsť. Ako môžem usudzovať, že bude trvalý, ak môj akt nezahŕňa úsudok a rozhodnutie?*“ (Erich Fromm, psycológ)
- „***Skutočná láska nie je pocit, ktorý nás pohltí. Je to premyslené a záväzné rozhodnutie**. … Skutočná láska sa veľakrát objavuje v situáciách, kedy pocit lásky chýba, kedy jednáme láskyplne napriek tomu, že lásku nepociťujeme. … Skutočná láske je skôr záležitosť vôle než pocitov. **Ten, kto skutočne miluje, to robí preto, že sa rozhodol milovať. To znamená, že prijal určitý záväzok, či už je pocit lásky prítomný alebo nie**.*“ (Dr. Scott Peck, psychológ)
- „*Vo veľkej literatúre všetkých rozvinutých kultúr je ľúbiť slovesom. Reaktívni ľudia z toho urobili cit. ... **Proaktívni ľudia chápu lásku ako sloveso**. **Ľúbiť, to je niečo čo robíte**... Láska je hodnota, ktorá sa aktualizuje činmi lásky*.“ (Stephen Covey, autor bestselleru Sedem návykov vysoko efektívnych ľudí)

Láska je súčasne umením, ktorému sa musíme naučiť:

- „*Ak máme neúspech v láske, musíme hľadať dôvody. Prvý krok je, aby sme si uvedomili, že **láska je umenie**, rovnako ako je ním sám život. **Ak sa chceme naučiť milovať, musíme postupovať rovnako, ako keď sa chceme vzdelávať v akomkoľvek odbore**, hoci v hudbe, maľovaní, liečení, alebo v inžinierstve*.“ (Erich Fromm)

Ak teda chceme byť dnes dobrí skauti a dobrí priatelia, zajtra dobrí manželia a pozajtra dobrí a milujúci rodičia, **musíme sa naučiť milovať** – *úplne rovnako ako človek, ktorý keď chce žiť vo Francúzsku, sa musí naučiť francúzsky jazyk a tiež nečaká, že to na neho „nejako príde“, alebo nepredpokladá, že sa v ňom časom objaví nejaký romantický „pocit francúzskeho jazyka“, ktorý všetky jeho problémy vyrieši*…

ČO ZNAMENÁ MILOVAŤ?

Americký psychológ Scott Peck charakterizuje lásku takto: „*Definujem lásku takto: je to vôľa rozšíriť svoje „ja“ v prospech duchovného rastu, či už vlastného, alebo cudzieho.*“ **Milovať teda znamená pomáhať druhému rásť**. Dáva to zmysel. Presne takto Boh miluje nás. Jeho láska znamená pomáhať nám rásť, až kým nedorastieme k svojmu cieľu a tým je naše zbožštenie sa v Bohu.

Ako by táto pomoc rásť mala prebiehať? Ak využijeme schému amerického jezuitu psychológa Johna Powella, láska znamená zhruba toto:

1. **INŠPIRÁCIA** – Byť pre iných inšpiráciou k tomu, aby zatúžili rásť a napredovať k dokonalosti. Presne toto ako prvé robí Boh: láska nás, inšpiruje nás, pozýva nás, aby sme zatúžili po tom, čím je Boh.
2. **OPORA** – „*Som presvedčený, že základom lásky je prejaviť starosť o šťastie milovaného a a dať mu istotu, že mi na jeho šťastí skutočne záleží. … A tak prvá vec, ktorú musí láska urobiť, je dať mu najavo toto: Veľmi mi na tebe záleží, chcem predovšetkým tvoje šťastie a urobím všetko, čo môžem, aby som ti ho zaistil(a)*“ (John Powell SJ). Dobre to vidíme na Ježišovi, ktorý opakovane ubezpečoval

svojich učeníkov, že ich Otec v Nebi sa o nich skutočne zaujíma a je naozaj s nimi. Vravel: *„Nebuďte teda ustarostení a nehovorte: „Čo budeme jesť?“ alebo: „Čo budeme piť?“ alebo: „Čo si oblečieme?“! Veď po tomto všetkom sa zháňajú pohania. Váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše.“* (Mt 6,31–33 SSV). Hovoril: *„A Boh neobráni svojich vyvolených, čo k nemu volajú dňom i nocou, a bude k nim nevšímavý? Hovorím vám: Zaraz ich obráni“* (Lk 18,7 SSV). Hovorí o cene, ktorú majú v očiach Otca: *„Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.“* (Jn 3,16). A aj sám, celým svojim postojom, odovzdáva svojim učeníkom posolstvo: *„Vy však máte aj všetky vlasy na hlave spočítané. Nebojte sa teda!“* (Mt 10,31n SSV).

3. **POVZBUDENIE K RASTU A DODÁVANIE ODVAHY K RASTU** – *„Stal [som sa] obeťou klamu, že skutočná láska znamená robiť za iných to, čo by si mohli a mali urobiť sami. … Čo ľudia skutočne potrebujú, je veriť v sebe, dôverovať v svoju schopnosť brať životné problémy a životné príležitosti do vlastných rúk. … Dodávaním odvahy hovoríme: Ty to dokážeš!“* (John Powell SJ). Podobne to robil aj Ježiš: Ježiš je ten, ktorý má Moc. Je pomazaný Svätým Duchom. Jeho učeníci k Nemu pozerajú ako k Pánovi a učiteľovi, rozoznávajú v Ňom Syna Boha a klaňajú sa Mu ako Bohu. A tento Ježiš, ktorý je pre nich nedosiahnuteľne vysoko, je svätý, jedinečný,… tento Ježiš ich zrazu začne ubezpečovať: *„Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi. A urobím všetko, o čo budete prosiť v mojom mene, aby bol Otec oslávený v Synovi.“* (Jn 14,12n SSV). Hovorí im, že im nič nebude nemožné . Že ich Otec miluje tak, ako miluje Jeho . Hovorí im, že už nie sú Jeho služobníci, ale priatelia a bratia. Jednoducho: presviedča ich o tom, že sú a môžu byť nekonečne viac, než len rybári z Galilei a služobníci učiteľa Ježiša Krista – bár je to aj hneď Syn Boha Najvyššieho!
4. **VÝZVA: TAK POĎ A UROB TO!** – *„Záverečnou etapou lásky je výzva. Po láskavých slovách („Som pri tebe!“) a dodaní odvahy („Ty to dokážeš!") by pravá láska mala milovaného vyzvať, aby „napol svoje sily", aby mieril za hranice svojich možností, aby sa pokúsil o to, čo sa mu vždy zdalo príliš ťažké“* (John Powell SJ). Znova sa môžeme pozrieť na Ježiša ako na vzor. Jeho vyučovanie učeníkov viedlo tiež nakoniec k výzve, ako je napr. táto: *„Choďte a hlásajte: „Priblížilo sa nebeské kráľovstvo. Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste; malomocných očisťujte, zlých duchov vyháňajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte. Neberte si do opaskov ani zlato ani striebro ani peniaze; ani kapsu na cestu si neberte ani dvoje šiat ani obuv ani palicu, lebo robotník si zaslúži svoj pokrm*.“ (Mt 10,7–10 SSV). Choďte a presvedčite sa, že naozaj platí to, čomu ste uverili! Skúste, že naozaj na vás spočíva Moc Boha. Skúste a presvedčite sa, že sa naozaj o vás Otec stará! Skúste a začnite žiť a konať ako Boží synovia – ako Ja! Ježiš vyzerá byť viditeľne sklamaný, keď Jeho učeníci stále nemajú odvahu a dôveru k takémuto konaniu: *„Neveriace a skazené pokolenie, dokiaľ budem s vami? Dokedy vás mám ešte trpieť?“* (Mt 17,17 SSV).
5. **ZDIEĽANIE** – výsledkom, ku ktorému takáto láska smeruje, je spoločná skúsenosť rastu, spoločná skúsenosť radosti, ktorou nás rast, úspech, víťazstvo napĺňa. Toto všetko nás zbližuje, robí z nás blízkych ľudí, je v samom základe Cirkvi, ktorá združuje ľudí, spoločne prežívajúcich, spoločne zdieľajúcich skúsenosť nového života, novej dokonalosti, rastu a víťazstva v Kristovi. je to spoločenstvo ľudí zdieľajúcich radosť z tohto rastu a oslavujúcich Boha za toto všetko. Rovnako tá istá spoločná skúsenosť je aj v základe *skautského bratstva*, o ktorom píše Zakladateľ: sme bratia a sestry, pretože máme spoločný cieľ, kráčame jednou a tou istou cestou, prežívame jednu a tú istú skúsenosť rastu do Božej dokonalosti a Božieho života a sme naplnení jednou a tou istou radosťou z toho všetkého. Tento záverečný cieľ, ktorým je vzájomná jednota a zdieľanie, môžeme vidieť aj u

Ježiša Krista, keď hovorí: *„Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, aby videli moju slávu, ktorú si mi dal“* (Jn 17,24 SSV), či inde: *„V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?! Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu, kam idem, poznáte." Tomáš mu povedal: "Pane, nevieme, kam ideš. Akože môžeme poznať cestu?!" Ježiš mu odpovedal: "Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa“* (Jn 14,2-6 SSV).

A ako už isto tušíš, toto **ZDIEĽANIE sa stáva pôdou pre ďalšiu INŠPIRÁCIU** jeden druhého navzájom – a cyklus tejto postupnosti sa tak znova a znova opakuje, **stále hlbšie, stále dokonalejšie, stále intenzívnejšie**. Takto sa rodí aj spoločenstvo samotnej Cirkvi.

Plniť si povinnosť voči iným teda znamená…

- **Žiť tak, aby sme iných svojim životom inšpirovali** k túžbe po raste k dokonalosti;
- **Správať sa k iným tak, aby sa nerozpakovali obrátiť sa na nás** ako na spoločníkov a sprievodcov v naplnení tejto svojej túžby, pretože cítia, že ich rešpektujeme a že nám na nich záleží;
- **Povzbudiť ich a dodať im odvahu pokúsiť sa o krok smerom k novému**, dať im odvahu rásť;
- **Vyzvať ich a pozvať ich: Poď, urobíme to!** Skúsime to! Ak sa to podarí, budem sa radovať spolu s tebou! A ak nie – som s tebou, neboj sa!
- **Zdieľať s nimi skúsenosť napredovania a radosť z úspechu** a ponúknuť im svoje priateľstvo na spoločnej ceste.

A v samom prvom rade to znamená inšpirovať iných a pomáhať im prijať to najväčšie a najcennejšie, čo máme a čo žijeme: Poznanie Boha, život s Bohom, radosť Božieho synovstva a rozkoš napredovania na Božej ceste s Bohom! Tak, ako hovorí pápež Pavol VI.: *„Kto prijal evanjelium, stáva sa nakoniec aj sám jeho ohlasovateľom. V tom spočíva dôkaz pravdivosti evanjelizácie. Je to akýsi skúšobný kameň. Nie je totiž možné, aby niekto prijal Božie slovo a uveril v Božie kráľovstvo a nestal by sa jeho svedkom a hlásateľom“* (Evagelii nuntiandi 24). Jednoducho nám to nedá, žiť niečo tak veľké, tak krásne – a nedeliť sa s tým, netúžiť po tom, aby všetci ľudia túto nádheru a krásu objavili!

Kým pôjdeš ďalej…
• **PREKONZULTUJ** so svojim tútorom našu päťkrokovú schému lásky. • **SPOLOČNE UVAŽUJTE**, ako by táto láska mala vyzerať: ○ V prípade lásky rodiča k dieťaťu a v prípade lásky dieťaťa k rodičom! ○ V prípade lásky učiteľa k žiakom a v prípade lásky žiaka k učiteľom! ○ V prípade lásky skautského vodcu ku svojim skautom a v prípade lásky skautov k svojmu vodcovi! ○ A teraz to hlavné: V prípade vzťahu medzi skautmi-rovesníkmi v družine ○ a vo vzťahu k ľuďom okolo nás, mimo skautingu. • **BUĎTE** v tomto čo najkonkrétnejší! • **NAKONIEC** spolu s tútorom prijmi konkrétne závery, vďaka ktorým budeš schopný tento princíp v živote uskutočňovať!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

7. Denný príkaz dobrého skutku

Skaut mal *„by* sa *snažiť zo všetkých síl urobiť aspoň jeden dobrý skutok denne*“ (Baden-Powell). Skutok nepovinný, nad rámec svojich záväzkov a povinností. A, samozrejme dobrý.

Prečo je to tak dôležité?

Pripomeňme si ešte raz päť krokov lásky:

- Inšpirovať
- Byť oporou
- Dodávať odvahu
- Pozvať, vyzvať konať
- Zdieľať

Kľúčovým krokom je práve ono „byť oporou“. Nemôžete inému človekovi dodávať odvahu, vyzývať ho k rastu a k prekročeniu hraníc a už vôbec nie s ním niečo zdieľať, ak s ním najprv nemáte vzťah. bránou k vzťahu je práve oná „opora“, v ktorej dávate druhému najavo, že vám na ňom záleží. Ale ako mu to dáte najavo?

Práve dobrými skutkami!

Schéma vzťahovej evanjelizácie SIEŤ, propagovaná pátrom Piergiorgiom Perinim, má nasledovnú postupnosť: MODLITBA – SLUŽBA – SVEDECTVO – VYSVETĽOVANIE – POZVANIE – SPOLOČENSTVO – FARNOSŤ. Používa presne tú istú schému, akú sme si práve načrtli:

- Najprv sa rozhodnem, že mi na človekovi, ktorý žije v mojej blízkosti, záleží – a preto mu venujem svoj čas v podobe *modlitby*;
- **Usilujem sa mu prejaviť lásku *službou***, tým, že si všímam jeho potreby a jeho problémy a, ako je v mojich silách, **usilujem sa mu byť nezištne a dobrovoľne nápomocný**. Tým mu dávam najavo, že sa o neho zaujímam, že mi nie je ľahostajný. **A presne toto je obsah a zmysel denného príkazu dobrého skutku nás, skautov: denne vykonaj najmenej jeden skutok, ktorým dáš ľuďom okolo seba pocítiť, že Ti nie sú ľahostajní, že Ti na nich skutočne záleží!** Toto je brána ku vzťahu, k zblíženiu sa. Bez neho by nič z nasledujúceho nenastalo!
- Potom nasleduje inšpirácia a povzbudenie v podobe *svedectva* (životom, konaním aj slovami).
- Povzbudenie a dodávanie odvahy v podobe *vysvetľovania* a objasňovania.
- *Pozvanie*, čiže výzva pridať sa k nám a spolu s nami kráčať po Božej ceste.
- A nakoniec zdieľanie tým, že ich pozývame do spoločenstva *malej komunity* vo farnosti a nakoniec *farnosti*, alebo, v našom prípade, do skautskej družiny.

Dobrý skutok je teda veľmi dôležitá vec, ale len za predpokladu, že čo najlepšie splní svoju funkciu:

- **nie robiť za iných ľudí veci, ktoré by mohli a mali robiť sami** – tým im skôr ubližujeme, pretože ich oberáme o možnosť rásť a zosilnieť a zdokonaľovať sa;
- **ale pomáhať im hlavne tam a v tom, čo je pre nich príliš náročné, dokonca and ich sily**, ako hovorí už Písmo Sväté: *„Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon*“ (Gal 6,2 SSV) – pričom slovo pre ‚bremeno‘, grécky *baros*, vyjadruje niečo, čo je úmorné, vyčeprávajúce, až nad naše sily;
- **s cieľom zblížiť sa s nimi, nadviazať vzťah a vytvoriť tak priestor pre ostatné tri kroky lásky**.

Kým pôjdeš ďalej…
• **PREKONZULTUJ** so svojim tútorom dnešnú tému. • **NAPÍŠ** si zoznam desiatich ľudí z Tvojho okolia – priatelia, spolužiaci, susedia – s ktorými sa stretávaš najčastejšie a teda si si s nimi najbližší a tráviš v ich prítomnosti najviac času, • **NAVRHNI**, ako by mohol vyzerať Tvoj *dobrý skutok* voči týmto ľuďom tak, aby plnil svoj cieľ a vytváral priestor pre skutočnú službu týmto ľudom podľa Druhého princípu skautingu.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

8. Skautský zákon, alebo návod na Boží charakter, 2. časť

A je čas pokračovať druhou časťou našej odborky Skautský zákon.

5. týždeň: Skaut je osožný a pomáha iným.

SKAUT JE OSOŽNÝ – PREČO?

Už starí filozofi poznali zásadu, že **dobro sa túži rozdávať**. Ak objavíme niečo dobré, hodnotné, túžime sa s tým podeliť. Objavili sme skauting – a radi sa delíme so zážitkami, ktoré máme, ale ešte viac nás teší, ak sa niekto vďaka nám stane skautom a objaví tú istú dobrú vec, ktorú sme objavili my.

Ešte viac to platí o živote s Bohom. To je hodnota nad všetky hodnoty, krása nad všetky krásy. Boh vyniesol náš život na úplne novú rovinu kvality, dal nám to, čo by sme bez Neho nikdy nijako nemohli prežiť. Je len samozrejmé, že sa nielenže za takúto ohromnú skúsenosť nehanbíme, ale že o nej radi a veľa hovoríme. A najviac zo všetkého túžime, aby tú istú krásu našli a zažili aj ľudia okolo nás, obzvlášť tí, na ktorých nám záleží, ale aj všetci ostatní.

V tom je tajomstvo apoštolov – Petra, Pavla a všetkých ostatných – ktorí po tom, čo ako prví zažili nádheru Kristovho Daru, nevydržali mlčať, nevydržali nechať si ho iba pre seba. Museli ísť a podeliť sa so všetkými!

„Lebo nás ženie Kristova láska“
(apoštol Pavol z Tarzu; 2 Kor 5,14 SSV)

„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli,
na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života.“
(Ján Evanjelista; 1 Jn 1,1 SSV)

ČO ZNAMENÁ BYŤ OSOŽNÝM?

Znamená to prinášať iným nejaký osoh. Môže to byť rôzny osoh: niekomu s niečím pomôžeme. Alebo niečo zariadime. Poslúžime s niečím. Ale…

> *Predstav si, že nájdeš na ulici človeka s ťažkým zranením. Potešíš ho. Podložíš mu hlavu vlastným kabátom. Dáš sa mu napiť vody z fľaše, ktorú máš pri sebe. Dokonca ho zdvihneš a oprieš o múrik, aby mohol sedieť. Ale sanitku nezavoláš. Bol si mu osožný? Áno, aj nie. To, čo si urobil, samo osebe osožné bolo. Ale je to úplne zatienené tým, že tento zranený človek zomrel. Zomrel a pritom si ho mohol zachrániť. Ale neurobil si to…*

Existuje mnoho spôsobov, ako byť osožný ľuďom okolo, ale len jeden, na ktorom nakoniec záleží. Ak pomôžeme človekovi vedľa nás spoznať Boha, prijať Boha, prijať Boží život a stať sa naplneným a šťastným človekom, boli sme tomuto človekovi skutočne osožní – a aj on nám za to bude naveky vďačný.

Ak to neurobíme – tak aj keď sme mu možno pomohli vymaľovať garáž, pomohli sme mu s ťažkým nákupom, utešili sme ho, keď bol smutný, pomohli sme mu vybaviť prechodný pobyt, postrážili sme mu psa a poliali kvety kým bol na dovolenka, nakoniec všetko vybledne na pozadí toho, že nakoniec sme neuspeli.

Zlyhali sme. To najdôležitejšie, na čom jedinom nakoniec záleží a bude záležať, sme mu odovzdať nedokázali: Večný Život v Bohu a s Bohom. V konečnom dôsledku sme mu teda vôbec osožní neboli…

AKO SÚVISÍ OSOH S POMÁHANÍM INÝM?

To už vieme z Tvojej úlohy, venovanej *dennému príkazu*. **Pomoc druhému človekovi, služba druhému človekovi, to je brána, ktorá nám otvára dvere do jeho života a ku vzťahu s týmto človekom**. Sociológ Rodney Stark píše: *„Ľudia majú sklony prijať náboženstvo nejakej skupiny vtedy, keď ich sociálne putá k jej členom prevážia nad tými, ktoré majú k ľuďom mimo nej a ktorí konverzii odporujú. … Aby ste niekoho obrátili, musíte byť, alebo stať sa jeho blízkym a dôverným priateľom. … To, samozrejme, predpokladá, že misionári majú voľné pole pôsobnosti na budovanie týchto vzťahov a sú ochotní trpezlivo pracovať aj roky bez toho, aby videli výsledky.“*

My túžime, aby sme boli osožní ľuďom okolo nás tým jediným spôsobom, na ktorom nakoniec bude záležať: tým, že im sprostredkujeme Dar Božieho synovstva, Dar Božieho života, Dar zbožštenia.

Na to sa ale najprv musíme stať ich priateľmi, aby v nás videli druhov, o ktorých sa môžu oprieť. Často až s tým či dokonca až potom prichádza na rad úloha inšpirovať ich, potom povzbudenie, potom výzva – a nakoniec radosť zdieľania spoločnej skúsenosti a spoločného Daru.

Priateľstvo sa ale začína veľmi prozaicky: zdvorilosťou a úctou, pomocou a službou. Tu začíname. Lord Baden-Powell nám to cez Zákon znova a znova pripomína!

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v úlohách z predchádzajúcich štyroch týždňov.
- Máš už vytvorený zoznam desiatich ľudí, ktorí tvoria Tvoje najbližšie okolie.
- Máš už aj premyslené, ako im preukazovať službu, ako konať onen *dobrý skutok* tak, aby napomáhal celej päťkrokovej schéme lásky.
- Počas tohto týždňa si daj záležať, aby si voči týmto desiatim ľuďom začal týmto spôsobom aj konať.
- Každý večer zhodnoť, ako sa Ti darilo.
- Do tabuľky Tvojho ĽALIOVÉHO ŽIVOTA si večer každého dňa vpíš, koľkým ľuďom z týchto desiatich si počas dňa takto poslúžil.
- Na konci týždňa zhodnoť svoje skúsenosti a výsledky so svojim tútorom!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

6. týždeň: Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta.

Tento bod ľudí akoby rozdeľuje na dve skupiny: skauti a neskauti.

- **SKAUTI** sú ľudia, s ktorými nás spája spoločná cesta. Skauting je pre nás spoločným nástrojom a spôsobom, ako napredovať na životnej ceste a ako sa stále viac zmocňovať Božieho života. Preto sa vzájomne cítime ako bratia a sestry, spojení týmto všetkým ako jedna rodina, jeden klan, skutočné bratstvo. V tomto klane už medzi nami sú hlboké zväzky priateľstva. Preto sme si nielen oporou a pomocou, ale môžeme si navzájom slúžiť povzbudzovaním a dodávaním odvahy, delením sa so skúsenosťami, vyzývať sa a hecovať k rastu k dokonalosti a potom spoločne zdieľať a oslavovať

úspechy, víťazstvá, rast, ktorý sme dosiahli – alebo sa podržať a povzbudiť vtedy, ak nám to úplne nevýjde.

- **NESKAUTI** sú zatiaľ mimo tohto všetkého. Sme ich priatelia. Ale naše priateľstvo s nimi sa často obmedzuje len na tie prvé kroky: inšpirácia a služba. Možno s niektorými sa už môžeme aj vzájomne povzbudzovať na podobnej ceste, pretože sú kresťania ako my, sú naši priatelia, ideme spoločnou cestou, aj keď nie úplne, pretože nie sú skautmi.

S každou kategóriou ľudí tak budú naše vzťahy trochu iné a voči všetkým tak bude trochu iná aj naša forma služby a lásky.

Dôležité ale je, aby v nás bola ochota voči všetkým týmto ľuďom okolo nás, čiže…:

- Ľudia dobrej vôle, aj keď zatiaľ ešte viac-menej cudzí;
- Priatelia, aj keď nie skauti;
- Bratia a sestry skauti

… **byť otvorení, prajní, túžiaci byť v ich životoch osožní najlepšie, ako sa nám bude dať**!

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v úlohách z predchádzajúcich piatich týždňov.
- Máš už vytvorený zoznam desiatich ľudí, ktorí tvoria Tvoje najbližšie okolie.
- Rozdeľ týchto desiatich ľudí každého do jednej z týchto troch kategórií:
    - Človek dobrej vôle, ale ešte nie priateľ
    - Priateľ (blízky človek), ale ešte nie skaut
    - Skaut
- Pouvažuj, ako by sa mala Tvoja služba a Tvoj prístup k týmto ľuďom líšiť? Na čo by si mal dávať vo vzťahu k ním dôraz tak, aby si im bol čo najosožnejší?
- Jeden týždeň skús tieto svoje pravidlá testovať v praxi vo vzťahu s týmito ľuďmi.
- Na konci týždňa zhodnoť svoje skúsenosti a výsledky so svojim tútorom!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

Táto úloha nám nebadane otvorila dvere k ďalším fascinujúcim veciam, ktoré skauting poskytuje a ku ktorým nás skauting pozýva!

Na nejaký čas teda znova prerušíme plnenie tejto odborky – aj keď znova Ti vrelo odporúčame aj ďalej pokračovať vo všetkých doteraz nazbieraných úlohách tvojho ĽALIOVÉHO ŽIVOTA.

9. Skautovanie

Skauting je veľmi špecifický a má svoju vlastnú metódu. Niektoré jej zložky sú pevnou súčasťou Katolíckej cirkvi všeobecne. Niektoré nájdeme iba v skautingu.

Skautská metóda verzus kresťanstvo

To, čo robí skauting skautingom, je jeho skautská metóda:

- „***Symbolický rámec:*** *Každá veková skupina využíva pôsobivé symboly, legendy, príklady, postavy a názvy prispôsobené predstavivosti daného veku. Napríklad pre najmladších je to rozprávková postava Mauglího a svet Knihy džunglí. 11-15 roční skauti a skautky majú ako vzor rôznych objaviteľov nových území. Symbolickým rámcom roverov je putovanie, cesta*." (skauting.sk)
- „***Osobné napredovanie****: Mladý človek sa sám zapája do vlastného rozvoja. Za úspešné plnenie rôznych úloh a cieľov získava nášivky, ktoré si môže prišiť na svoju skautskú košeľu. Postupne prechádza jednotlivými stupňami, ktoré sú míľnikmi jeho osobného rozvoja*." (skauting.sk) – osobné napredovanie, nazývané aj duchovný rast, ktorý je, ako sme už pochopili, rastom celého človeka k dokonalosti, **je podstatným znakom a charakteristikou kresťanstva a života v Cirkvi**: „*Sám Boh pokoja nech vás celých posvätí, aby sa zachoval váš duch neporušený a duša i telo bez úhony, keď príde náš Pán Ježiš Kristus*" (1 Sol 5,23 SSV), „*On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku, aby sme už neboli malými deťmi, ktorými sem-tam hádže a zmieta hocijaký vietor klamlivého ľudského učenia, ktorý podvodne strháva do bludu*" (Ef 4,11-14 SSV). Podobne, ako v skautingu sú stupne napredovania, aj Cirkev pozná svoje iniciačné stupne napredovania, zväčša v podobe: krst dieťaťa, prvé sväté prijímanie, pokrstový katechumenát, birmovanie, služba v Cirkvi,…
- „***Učenie sa činnosťou****: Uprednostňujeme činnosť, prax a aktivity pred nudným teoretizovaním*." (skauting.sk) – **kresťanstvo je tiež vec navýsosť praktická**. Vyjadrujeme to dokonca ešte aj v tom hnusnom slove „praktikovať kresťanstvo" – hoci kresťanstvo je nekonečne viac, než niečo, čo môžeme „praktikovať" ako nejaké cvičenie. Je to kompletná identita, kompletný životný štýl, žitý a konaný 7 dní v týždni, 24 hodín denne. Čo, mimochodom, platí aj o skutočnom skautingu: žiadna voľnočasová aktivita, žiaden krúžok, či záľuba, ale takisto kompletný životný štýl, ktorý si volíme na celý život. Nakoniec, neprekvapuje, že? Veď skauting naozaj nie je nič iné, než *uskutočňované kresťanstvo*. Nemôže sa od neho líšiť ani v tomto!
- „***Sľub a zákon****: Pri sľube sa mladý človek osobne zaväzuje dobrovoľne dodržiavať kódex skautských princípov – konkrétne rozpísaných v skautskom zákone*." (skauting.sk) – **nachádzame v ešte silnejšej podobe aj v Cirkvi**: krstný sľub, životný štýl založený na kresťanskej morálke a hodnotách Evanjelia…
- „***Prirodzené mladé partie****: V družinovom systéme si 6-8 členné partie samé organizujú veľkú časť programu a podnikajú aktivity. Každý člen má v tíme svoju úlohu. Družinu vedie radca, ktorým je väčšinou starší kamarát s prirodzenou autoritou*." (skauting.sk) – **podobne funguje aj Cirkev**, kde diecéza je obdobou zboru, farnosť obdobou oddielu a vo farnosti potom **malé bázové spoločenstvá, tzv. *bunky*, plnia funkciu družiny**: „*Farnosť sa má a môže stať spoločenstvom spoločenstiev detí, mládeže, rodín a ďalších angažovaných skupín veriacich*" (Pastiersky list KBS, 3. 10. 2004).
- „***Život v prírode****: Väčšinu našich aktivít organizujeme v prírode – výpravy, expedície, tábory, ochranárske akcie*." (skauting.sk)
- „***Podpora dospelých****: Dospelý vodca nie je armádny generál, ani riaditeľ firmy, neprikazuje, nevydáva povely. Jeho úlohou je povzbudzovať tvorbu nápadov, iniciatívu a rozhodovanie. Pomáha mladému človeku, aby sám objavoval cestu svojho osobného rastu a vyberal si ten správny smer*." (skauting.sk) – **to, že starší a skúsenejší vedú a pomáhajú ostatným vo farnosti je vec samozrejmá a prítomná od počiatku**. Je príznačné, že títo zrelí vodcovia cirkevných komunít sa ešte od čias apoštolov volajú *presbyteri*, čiže *starší*. Vo farnosti

nájdeme celú plejádu takých „dospelých“, ktorí sú ustanovení na podporu rastu spoločenstva: farár, diakoni, katechéti, animátori, pastorační asistenti,…

Ak si to zhrnieme, **jediné, čím sa skauting líši od Cirkvi ako takej je to, že**:

- **na jednej strane NEMÁ všetky služby a nástroje, ktorými disponuje Cirkev** a ani ich nepotrebuje, pretože je súčasťou Cirkvi, nie jej konkurenciou. To čo nemá – liturgia, sviatosti,… – využíva v rámci farnosti, ktorej je súčasťou;
- **na druhej strane MÁ niečo, čo Cirkev všeobecne nemá: symbolický rámec a dôraz na život v prírode**.

A práve táto druhá časť nás privádza k pochopeniu veľmi dôležitej veci:

Je skauting spiritualitou?

Porozumieť tejto veci môžeme vtedy, ak skauting porovnáme s inými zaujímavými inštitúciami, s rehoľami.

Čo je to vlastne rehoľa? No, môžeme si to predstaviť takto: Katechizmus vraví, že *„Boh stvoril svet kvôli účasti na svojom božskom živote. Táto účasť či spoločenstvo sa uskutočňuje „zhromažďovaním“ ľudí v Kristovi a toto „zhromažďovanie“ je Cirkev. Cirkev je cieľom všetkých vecí*“ (KKC 760). Cirkev, to je *„ľud zhromaždený jednotou Otca a Syna a Ducha Svätého*“ (KKC 810, porov. sv. Cyprián), čiže ľud, ktorý medzi sebou cieľavedome buduje lásku a vzťahy, charakteristické pre Boží Trojičný život a lásku i jednotu Otca, Syna i Ducha Svätého v jednote blaženej Trojice.

V tejto chvíli nám však tieto úvahy pripadajú síce fascinujúce a podnetné, ale... abstraktné. Budovať Cirkev, ktorá je *ľudom zhromaždeným jednotou Otca a Syna a Ducha Svätého*. Ale ako na to v praxi?

A tu je na čase pozrieť sa na rehole. Pretože rehole sú presne stelesnením tohto *know-how*. Zoberte si napríklad takých saleziánov. Ponúkajú jednoduchý a veľmi konkrétny návod, ako toto poslanie naplniť: Pretože poslanie *zhromažďovať* všetky národy do Cirkvi presahuje vo svojej komplexnosti možnosti jednotlivca, musíme si vybrať jednu malú čiastočku tejto obrovskej práce, ktorá nám vyhovuje, pre ktorú máme talent a nadanie a na ktorú ako ľudia stačíme – a tej potom zasvätiť všetky svoje sily.

Takže napríklad my, saleziáni, ti ponúkame konkrétne pracovať s mládežou a na toto sa špecializovať. Ponúkame ti know-how na túto prácu v podobe preventívneho výchovného systému zakladateľa, sv. Jána Bosca. Plus jeho nasledovateľov. Poskytneme ti tvorivý a dynamický kolektív spolupracovníkov a materiálno-spoločenské zázemie a podporu rehole, kláštora, komunity... Pozveme ťa k celibátu a k životu v radostnej jednoduchosti, aby si sa nemusel starať o zbytočnosti tohto sveta a mohol všetky sily vložiť do tohto diela. Pozveme ťa k daru poslušnosti, vďaka ktorému dokážeme fungovať veľmi disciplinovane, veľmi tímovo a teda aj efektívne a účinne. Ponúkneme ti také vonkajšie podmienky, vrátane rytmu a režimu dňa, práce, modlitby, odpočinku, štúdia,... aby si mohol aj ty sám optimálne rásť a potom čo najlepšie a najefektívnejšie toto Božie dielo uskutočňovať. A ak budeš toto všetko robiť celým srdcom a z celej lásky k Bohu a k blížnemu, osláviš Boha, poslúžiť tým najlepším možným spôsobom blížnym, vzrastu Cirkvi vo svete a ty sám obsiahneš Večný Život v Bohu!

Podobne by sme si mohli vziať ktorúkoľvek inú rehoľu. Napríklad u Dominikánov by sme našli v podstate to isté, len s odlišnou špecializáciou: kázanie, ohlasovanie a pôsobenie na kultúru spoločnosti, v ktorej žijeme, aby sa pretvárala podľa Krista.

Je skauting niečo ako *rehoľa*? Do veľkej miery áno. Ako keby mladý človek prichádzal a hovoril: Kresťanstvo, služba Bohu, budovanie a zhromažďovanie Cirkvi, svätosť,... **ako to mám robiť? Nemáte niekto nejaký návod? A tu prichádza Baden-Powell so svojou *skautskou rehoľou* a ponúka presne takéto *know-how*:**

Poď s nami budovať skautské bratstvo po celom svete! Spájať ľudí dohromady, robiť z nich bratov a sestry a vniesť tak do sveta mier, priateľstvo a porozumenie. A urobíš to tak, že sa staneš skautom. Budeš sa učiť denne vykonať aspoň jeden dobrý skutok. Budeš sa učiť byť bratom (sestrou) každého skauta. Budeš sa učiť spoločne s nimi žiť podľa skautského zákona. A budeš sa snažiť sám seba urobiť najlepším možným, aby si bol stále viac pripravený na akúkoľvek službu, ktorú ti toto naše poslanie môže priniesť. Poskytneme ti v tom podporu celej našej organizácie a jej *know-how*. Tvorivý a dynamický kolektív zapálených skautov a činovníkov. Dokonca, v rámci možností, aj finančnú podporu na toto dielo. A ak tomuto zasvätíš celý svoj život, vložíš do toho to najlepšie, čo dokážeš, tak poslúžiš ľudstvu, osláviš Boha a sám seba privedieš do Nebeského Kráľovstva!

To, čo skauting ponúka – a čo podobne ponúkajú rehole, ale aj rôzne iné hnutia a organizácie v Cirkvi – je *spiritualita*, čiže konkrétny a vypracovaný spôsob, ako v praxi žiť kresťanstvo a uskutočňovať ho.

Skautská spiritualita

Skautská spiritualita je špecifická práve tým, čím je: **príroda**, **zálesáctvo**, **táborenie**, mocný a inšpiratívny **symbolický rámec** – a to všetko **pod vedením dospelých**, s dôrazom na **osobnostný rast** smerom k dokonalosti a ku skautskému bratstvu, a to všetko čo **najpraktickejším možným spôsobom**, v malých **družinách**.

Teraz si možno povieme, dobre, môžeme porovnať skauting so saleziánmi, alebo s hnutím Fokoláre. Lenže oni nielen niečo spoločne žijú a robia, ale aj slúžia svetu a dielu Evanjelia, sú apoštolsky činní. Ale skauting? Nie je uzatvorený tak trochu do seba, do svojich aktivít? Iste, občas skauti pomôžu na Deň narcisov, alebo sa zapoja do organizovania púti… ale to je predsa len akoby „niečo navyše“, nie? Nie je to sama podstata skautingu!

Skauti isteže môžu pomôcť tu, či tam. Ale ich hlavná sila spočíva v tom, že si naplno užívajú skautský (= kresťanský) život v hlbokej jednote – a do tohto života a do tejto jednoty lákajú stále viac a viac ľudí, dychtivých žiť to isté, čo oni, v tej istej jednote, ktorú žijú oni, tým istým spôsobom, akým to všetko žijú oni. A čím viac ich vo svete bude, tým viac bude aj sám svet vykúpenejší a uzdravenejší!

Skauting je tak veľmi dobrou ilustráciou toho, ako môže žiť konkrétne cirkevné spoločenstvo v rámci farnosti, diecézy, či sveta: že to **pokojne môže byť „parta“ ľudí chodiacich do hôr a táboriacich v típkach, ale ak sa vďaka tomu stávajú svätí a dokonalí ako Boh, žijú medzi sebou bratskú jednotu lásky a priťahujú k tomu všetkému ďalších a ďalších ľudí – tak je to autentické uskutočnenie Cirkvi, skutočné a opravdivé kresťanstvo!**

- **Skauting teda združuje ľudí, ktorým je tento spôsob „fungovania“ blízky** a ktorí chcú jeho nástroje využiť na to, aby sa s ich pomocou zbožštili v Bohu a súčasne aby čo najlepšie naplnili svoje poslanie v tomto svete;
- **a súčasne „robiť skauting“ znamená používať túto metódu práve takým spôsobom, aby sme s ich pomocou tieto ciele dosahovali**. Inými slovami – nezáleží na počte družinoviek, atraktívnosti tábora, skvelosti hier, vymakanosti klubovne. Záleží len na jednom: či sa my, členovia našej družiny, nášho oddielu a zboru, s pomocou týchto vecí zbožšťujeme a dosahujeme tak cieľ, za ktorým ideme. V tom je zmysel skautingu. Aj ten najchudobnejší oddiel je úspešný a plne skautský, ak tento cieľ dosahuje. A aj ten najbohatší, najvybavenejší, najaktívnejší a najatraktívnejší oddiel zlyháva a prestáva byť skautským, ak tento cieľ nedosahuje.

Krátko a stručne:

Poslaním skautingu je prostredníctvom táborenia, družinového života a trénovania zálesáckych zručností viesť mladých ľudí k zbožšteniu sa, čiže k tomu, aby sa sami stávali svätí a dokonalí a súčasne aby medzi sebou tvorili opravdivú vzťahy, opravdivú jednotu Cirkvi, ktorá je *ľudom zhromaždeným jednotou Otca a Syna a Ducha Svätého*.

Kým pôjdeš ďalej…
• **POROZPRÁVAJ** so svojim tútorom o tom, či a ako je Tvoj oddiel (družina) vedený takýmto spôsobom, aby Ti s využitím skautskej metódy ako formy kresťanskej spirituality pomáhal dosahovať Tvoj cieľ a tým je Tvoje zbožštenie sa v Bohu; a súčasne skús zhodnotiť, nakoľko Ty sám si doteraz chápal túto funkciu skautovania, zmysel jeho metódy a nakoľko Ty sám si skauting chápal a používal ako nástroj svojho zbožštenia sa v Bohu. • **AK JE TO VHODNÉ**, môžeš sa na túto tému pozhovárať aj so svojim oddielovým vodcom, alebo družinovým radcom, prípadne ďalšími činovníkmi. • **AK JE TO VHODNÉ**, môžeš spoločne s tútorom vypracovať tipy a návrhy, ktoré by Tvojmu oddielu / družine mohli pomôcť zlepšiť napĺňanie tohto svojho poslania. • **URČITE ALE** spolu s tútorom uvažuj, čo zmeníš sám na sebe, aby si naplno využil celý potenciál skautovania na tento cieľ, pre ktorý bol skauting Zakladateľom stvorený.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

10. Skautský sľub

Prvá zásadná vlastnosť Boha a Jeho života

Boha ako takého definujú dve vlastnosti, bez ktorých by viac nebol tým, čím je. Prvou je:

DOKONALOSŤ. **Definuje jednotlivé Osoby Trojice** ako také.

Čo je dokonalosť? Stav, v ktorom sme najlepší, akí len môžeme byť. Čo ale znamená ono „najlepší"? Myslím, že je to onen stav čistého srdca, **stav jednoduchosti, kedy je človek, ako by povedal Tolkien „z jedného kusa", v dokonalej vyváženosti, jednote, harmónii, nič v ňom ničomu neodporuje, nič ničomu neprekáža, všetko sa dokonale dopĺňa a podporuje**. Možno lepšie pochopíme na príklade:

> *Predstavte si kulturistu. Je veľmi silný, ale len s námahou chodí a rýchlo sa zadýcha. Maratónec je zase nesmierne vytrvalý, nikdy sa nezadýcha, ale je aj slabý a nepohne ani so zlomkom toho, s čím bežne narába kulturista. A niekde v strede je človek, ktorý pestuje funkčné fitness: je aj silný, aj vytrvalý, nie tak silný, ako kulturista, ani tak vytrvalý ako maratónec, ale obe schopnosti sú v ňom v dokonalej harmónii a tak vyvážené, že tvoria jedno funkčné fitness a umožňujú mu dokázať veci, ktoré by boli nad sily jedného aj druhého.*

Dokonalosť je aj stav *apathei*, nezáujmu o čokoľvek mimo seba v zmysle sebeckej túžby po tom a už vôbec nie nejakého súperenie a zápasu s niekým iným.

- Znova: *ak zajtra nastúpim na olympijský pretek, otrávenie môjho súpera mi môže získať zlatú medailu – ale nepridá mi ani tisícinku sekundy k môjmu výkonu.* Dokonalosť leží len a jedine vo mne. Dokonalosť si nemusím a ani nemôžem vybojovať na úkor iného človeka: to, či niekoho porazím, alebo nie, nijako nezmení to, aký som.
- Nemôžem si ju kúpiť ako nejakú vec. Môžem sa dokonalým iba stať. *Napríklad dokonale tretry a sofistikovaný dres olympionika môžu zlepšiť jeho čas – ale nijako nezvýšia jeho výkonnosť, čiže dokonalosť.* Žiť život dokonalosti znamená byť prostý akýchkoľvek vášní a túžob ľudí, ktorí usilujú o vlastnenie, či o postavenie, o niečo z obvyklej tetrády *peniaze, moc, sláva, zábava* – pretože to k rastu v dokonalosti vôbec nepotrebujem (okrem nevyhnutného minima) a v mojom úsilí o dokonalosť nám to aj tak nijako nepomáha.

Dokonalosť ako podmienka plného života

Dokonalosť je zdrojom obrovskej vnútornej radosti – *stačí si na chvíľu sadnúť a len si predstaviť, aký pocit by to asi bol, byť takýmto dokonale vyváženým, dokonale schopným, dokonale slobodným, dokonale pokojným a vyrovnaným človekom a žiť takýto dokonalý život…* a porozumieme aj sami!

„***Nič ťa nebude baviť a nebudeš mať z toho „fun," pokiaľ v tom nebudeš namakaný***. *Aby si sa dostal do takého štádia, musíš tvrdo drilovať,*" napísal istý anonymný rodič na webe rodinka.sk. Vystihol to veľmi dobre. To, čo človeka napĺňa radosťou a šťastím nie je to, keď je v niečom priemerný, ale keď je v niečom vynikajúci, najlepší možný!

Psychológ Abrahám Harold Maslow sa venoval do hĺbky štúdiu toho, čo nazýval sebaaktualizáciou. Jeho predchodca Kurt Goldstein definoval túto sebaaktualizáciu ako úsilie „***dokázať so svojimi schopnosťami to najlepšie, čo mu okolitý svet dovolí.***" Podľa Maslowa to je „***inštinktívna potreba naplniť svoje schopnosti a snaha byť najlepším akým len človek môže byť.***" My si ju môžeme pokojne nazvať *dokonalosťou*, úsilím byť dokonalým, byť najlepším možným – ako hovorí Ježiš: „*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec*" (Mt 5,48 SSV).

Maslow potom opisuje **vzťah medzi takýmto životom, usilujúcim o dokonalosť a šťastím**: *„Existuje subjektívne potvrdenie sebaaktualizácie, alebo rozvoja smerom k nej. Sú to pocity radosti zo života, šťastia, eufórie, vyrovnanosti, radosti, pokoja, zodpovednosti, dôvery vo vlastnú schopnosť vyrovnať sa so stresom, úzkosťami a problémami.“*

Dokonalý život, život sebaaktualizácie, je jednoducho jednou z brán k plnému, radostnému, hodnotnému a šťastnému životu. Nie náhodou je Boh *„nekonečne dokonalý“* a preto aj *„sám v sebe blažený“* (KKC 1).

Skautský sľub ako záväzok k dokonalosti

Práve tento **záväzok k dokonalosti v sebe zahrňuje skautský sľub**. V úplne prvom znení z roku 1908 znie: *„Sľubujem na svoju česť, že si budem plniť svoju povinnosť voči Bohu a kráľovi. Vydám zo seba to najlepšie v službe (pomoci) druhým, bez ohľadu na to, čo ma to bude stáť. Poznám skautský zákon a budem ho dodržiavať.“*

Tá **požiadavka *vydať zo seba to najlepšie*, alebo, v našej slovenskej verzii, *vynasnažiť sa zo všetkých síl***, ako by z oka vypadla Goldsteinovej definícii sebaaktualizácie: *„Dokázať so svojimi schopnosťami to najlepšie, čo mu okolitý svet dovolí.“*

Ak teda berieme skautský sľub skutočne vážne, tak to znamená, že sa vedome a dobrovoľne vydávame na cestu za plným životom – po ľudskej stránke, ale aj po stránke kresťanstva, kde dokonalosť a podobnosť Bohu v Jeho extrémnej svätosti a dokonalosti je cieľom a podmienkou jednoty s Bohom a teda aj nášho zbožštenia sa v Bohu.

„Bratia moji, pokladajte to len za radosť, keď podstúpite všelijaké skúšky,
veď viete, že skúška vašej viery prináša vytrvalosť.
A vytrvalosť sa má ukázať v dokonalých skutkoch,
aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali.“
(apoštol Jakub; Jak 1,2-4 SSV)

„Ako svätý je ten, ktorý vás povolal, buďte aj vy svätí vo všetkom svojom počínaní;
veď je napísané: "Buďte svätí, lebo ja som svätý.“
(apoštol Peter, prvý pápež; 1 Pt 1,15-16 SSV)

„Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista,
ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním.
Veď v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil,
aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske.“
(apoštol Pavol z Tarzu; Ef 1,3-4 SSV)

„Keď chceme žiť naplno, musíme byť svätými.“
(Matka Tereza z Kalkaty, 20. st. po Kr.)

„Keďže Boh je džentlmen a rešpektuje našu slobodu, dáva nám len to, čo naozaj chceme;
a my svätosť nechceme naozaj. Ak by sme ju naozaj chceli, dostali by sme ju.
Respektíve akú ju chceme, takú ju aj dostaneme.“
(Peter Kreeft, filozof, 20. st. po Kr.)

Kým pôjdeš ďalej…
• **ZHODNOŤ,** nakoľko Tvoja družina / oddiel naozaj motivuje, vedie, hecuje k neustálemu zdokonaľovaniu sa, nakoľko v nej je prítomné radostné vzrušenie z rastu, z toho, že sme stále lepší… - Nie nejaká kŕčovitosť perfekcionizmu, ktorá všetko berie smrteľne vážne a je posadnutá plánmi a bodmi a grafmi a užitočnosťou a tak, lebo aj to môže byť. - Ani nie upadnutie len do „oddychu“ a „rekreácie“ a do „zaujímavých hier“, kedy si chodíme skauting len akosi „užívať“, ale bez toho, aby bol pre nás nástrojom rastu a neustáleho sebazdokonaľovania sa. - Skúmaj, či je v Tvojom skautskom kolektíve prítomná tá skutočná radosť z toho, že sme stále lepší a lepší, že dokážeme stále viac, že sme stále zrelší, dospelejší, ako aj skutočné, spontánne a radostné zanietenie pre takúto prácu na sebe a pre svoj neustály rast a zdokonaľovanie sa! • **ZISTI**, ako to vnímajú Tvoji bratia a sestry skauti a skautky okolo Teba! • **PODEĽ** sa o svoje zistenia so svojim tútorom – a, podľa jeho úsudku, aj s inými, pokojne aj s celou družinou, oddielom… • **POUVAŽUJ**, ak nájdeš nejaké rezervy, či nedostatky, čo a ako by si si myslel, že je možné vylepšiť! • **SPÝTAJ SA SÁM SEBA**, nakoľko Ty chápeš svoj skautský sľub jednak ako sľub na celý život, navždy; a jednak ako záväzok práve k sebaaktualizácii, k úsiliu o dokonalosť, k serióznej a nekončiacej práci na tom, aby si sa stal najlepším možným človekom, akým sa len dokážeš stať! • **AK UZNÁŠ ZA VHODNÉ**, môžeš si s týmto vedomým pri vhodnej príležitosti obnoviť svoj skautský sľub!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

Obrad obnovenia skautského sľubu:

Ak sa dá, stráv aspoň dve hodiny osamote a rozjímaj o záväzku skautského Sľubu a Zákona a o jeho dopade na Tvoj život i o tom, aké nároky na Teba kladie a ako ich so cťou naplníš. Modli sa pritom za tento úmysel, pretože bez Božej pomoci sa Ti nič tak veľké podariť nemôže... Po skončení si potom zapíš do skautského denníka svoju víziu, ku ktorej si počas nočného bdenia dospel!

Cez deň sa potom o tom všetkom porozprávaj so svojim tútorom: ako budeš v budúcnosti uskutočňovať svoj skautský sľub vo svojej družine a v oddiele, ale aj mimo skautingu, vo svete, kde žiješ! Ak treba, s jeho pomocou ešte uprav čo treba a nakoniec sformuluj svoj vlastný osobný záväzok voči Skautskému Sľubu a jeho požiadavkám!

Pri večernom nástupe na tábore – alebo pri inej vhodnej príležitosti, akou môže byť napríklad snemový oheň, ale aj oddielovka, družinovka, výprava,… – prečítaj nahlas tento svoj záväzok a potom pred ostatnými bratmi a sestrami ako svedkami obnov svoj skautský sľub takto:
Rukou sa dotkni štátnej vlajky a nahlas hovor: „*Volám vás, bratia a sestry, za svedkov toho, že ja, M., dnes s plným vedomým zodpovednosti, slobodne a dobrovoľne obnovujem a potvrdzujem svoj skautský sľub, že sa vynasnažím zo všetkých síl plniť si svoje povinnosti voči Bohu a vlasti, pomáhať v každom čase svojim blížnym a dodržiavať skautský zákon. Opäť si volím a potvrdzujem tento záväzok ako záväzok celého svojho života, až do svojho posledného výdychu. Tak mi Pán Boh pomáhaj!*“

11. Skautské bratstvo

Druhá kľúčová vlastnosť Boha

LÁSKA je touto druhou kľúčovou vlastnosťou Boha, pretože ona definuje vzťahy medzi Osobami Trojice.

Láska na úrovni Trojice znamená delenie sa s dokonalosťou, zdieľanie dokonalosti medzi osobami Trojice a zdieľanie aj radosti, ktorú dokonalosť vnáša. **Láska i dokonalosť sú prepojené**:

- **Láska má za cieľ nadobúdanie a potom zdieľanie v prvom rade dokonalosti**
- a **dokonalosť má za cieľ zase svoje vlastné zdieľanie v láske**.

Som teda dokonalý nielen kvôli sebe, ale hlavne preto, aby som túto dokonalosť a jej rozkoš mohol zdieľať s milovaným. A milovať milovaného znamená zdieľať s ním to najväčšie, čo mám a tým je dokonalosť a jej rozkoš.

> *Predstavme si to na lepšie pochopenie ako tanečný pár: Usilujem sa byť najdokonalejší možný tanečník nielen preto, že ma to napĺňa rozkošou, keď vírim po parkete, ale hlavne preto, aby som mohol so svojou partnerkou vytvoriť dokonalý pár, ktorý zavíri parketom v dokonalom súzvuku a v neskutočnej rozkoši takéhoto tancovania. A, naopak, keď som spolu so svojou partnerkou, obaja zanietení a skvelí tanečníci, nepoznáme lepší spôsob, ako vyjadriť svoju jednotu lásky a zdieľať svoje „ja" než spoločne tancovať v tomto dokonalom súzvuku a jednote dvoch dokonalostí.*

Tieto dve vlastnosti úplne a dokonale definujú Boha.

> **Od nich sa odvíja *svätosť Boha***, ktorá je súčtom a spoločným označením Božej dokonalosti a lásky, ako aj ich ovocia, dokonalého a 100%-ného dobra, pretože dokonalosť a láska nadávajú ani najmenší priestor akémukoľvek zlu, ktoré je vždy aktom sebectva, nedostatku a nedokonalosti.
>
> **Láska, túžiaca sa deliť s dokonalosťou je potom motívom *stvorenia***. Túžba deliť sa s nami, stvoreniami, so sebou samým – čiže v láske s dokonalosťou a jednotou dokonalosti, ktorú láska vytvára – je dôvodom a motívom vtelenia. Ani hriech nijako neovplyvnil túto túžbu, aj keď ju „donútil" zaplatiť za naplnenie tejto Božej túžby cenou v podobe kríža.
>
> **Z tejto túžby pramení Božie milosrdenstvo, vernosť, odpustenie, prozreteľnosť i všetko ostatné.**

Aký to bude mať dopad na nás?

Bez *spoločenstva*, ktoré by spoločne napredovalo k dokonalosti a potom by zase vzájomne zdieľalo život založený na dokonalosti, radosti a slobode Božieho života, **by to ešte plný Boží život nebol**.

Preto Baden-Powell vytvoril nielen nejaký program, ktorý by sme si mohli doma každý sám robiť, ako sa to dá podľa *Príručiek mladých svišťov* a podobne. Dokonca nevytvoril len nejakú organizáciu, ktorá by nám na spôsob nejakého *centra voľného času*, či nejakého *záujmového krúžku*, či *klubu* pomáhala s nejakým programom.

Vytvoril víziu *skautského bratstva*, ktoré je skutočným bratstvom, opravdivým klanom. A vďaka tomu nám umožňuje spoločne prežívať aj túto druhú podstatnú stránku Božieho života.

Takže – tak, ako nemôžeme byť kresťanmi sami, ale len v spoločenstve Cirkvi, ktorá je práve onou *„jednotou Otca, Syna a Ducha Svätého zhromaždený ľud"* a bez nej by sme tento Trojičný rozmer Božieho života nemohli žiť, **ani skautom nikto nemôže byť sám**. A nielen preto, že *družinový systém* je podľa Zakladateľa kľúčovým nástrojom skautingu. Ešte viac je to **preto, že sám skauting v sebe zrkadlí Cirkev. Skauting je uskutočňované kresťanstvo**. Miesto vzrastu v Božom živote. Miesto prežívania Božieho života.

Preto skauting je spoločenstvom na ceste k dokonalosti – a súčasne ľuďmi, ktorí na ceste k dokonalosti tvoria spoločenstvo a bratstvo, opravdivú jednotu medzi sebou navzájom. Inak to byť nemôže.

Kým pôjdeš ďalej…
• **ZHODNOŤ,** nakoľko Tvoja družina / oddiel sú naozajstným bratstvom, klanom, nielen dobrým kolektívom, ale omnoho viac, ľuďmi hlboko a dôverne spojenými medzi sebou v spoločnej ceste a v spoločnej láske a tou je Boh a cesta k Nemu a s Ním tým skautským spôsobom. • **UVAŽUJ**, ako by sa takéto vzťahy bratstva vyznačovali, ako by sa prejavovali v správaní sa, postojoch, konaní, živote členov takéhoto bratstva. Môžeš tak urobiť alebo so svojim túrorom, alebo na dumke v družine, či oddiele, na ktorú pozveš aj ostatných. • **ZVÁŽ**, čo urobíš to zo svojej strany, aby si takýmto vzťahom a takejto jednote skautského bratstva napomáhal! Oboznám s tým svojho túrora a prekonzultuj s ním svoje rozhodnutia. • **ZAČNI**!

Splnené dňa: _____, podpis túrora: _____

12. Skautský zákon, alebo návod na Boží charakter, 3. časť

Teraz môžeme pokračovať treťou časťou našej odborky Skautský zákon.

7. týždeň: Skaut je poslušný voči rodičom, predstaveným a vodcom.

MYŠLIENKA V POZADÍ…

Poslušnosť **rodičom**, to dáva zmysel.

Aj poslušnosť **predstaveným** – napríklad predstavitelia štátnej moci, alebo učitelia v škole… Ak nenastanú výnimočné podmienky, vyžadujúce napríklad povstanie voči nespravodlivej vláde, alebo niečo podobné, je poslušnosť voči zákonnej autorite rozumná vec a prospieva všeobecnému dobru.

Ale prečo poslušnosť voči skautským vodcom? Je vari skauting nejakou armádou, alebo niečím podobným? To iste nie. Vedeli by sme zaiste nájsť dôvody poslušnosti, ktoré by boli veľmi praktické: že napríklad pre táborení, alebo pri výpravách za nás vodca nesie zodpovednosť a teda musí mať aj našu poslušnosť a disciplínu, inak by nemohol túto zodpovednosť za nás rozumne prijať. Alebo že disciplína a poslúchanie pokynov vodcov, ktorí sú starší a skúsenejší, prispieva k tomu, že práce, ktoré napríklad na tábore treba vykonať, sa vykonajú lepšie a rýchlejšie a bez konfliktov. To všetko je pravda. Ale je v tom ešte predsa len o niečo viac.

SKAUTING AKO „ORGANIZOVANÁ SLUŽBA“ SVETU

Práve sme zistili, že **skauting je vlastne veľmi dobre fungujúci *nástroj* zbožštenia človeka**:

- **pobáda k žitiu a dosahovaniu dokonalosti** po vzore Boha;
- **pobáda k jednote a k zdieľaniu takéhoto života s ostatnými bratmi a sestrami** po vzore Trojičného spoločenstva Otca, Syna a Ducha Svätého a tak v sebe nesie črty Cirkvi, ktorej je súčasťou;
- **nakoniec ponúka aj konkrétnu *spiritualitu***, konkrétny nástroj v podobe *skautovania*, ktorý vytvára podmienky pre jedno aj druhé: vzrast v dokonalosti i zdieľanie dokonalosti a života navzájom v skautskom bratstve.

Odtiaľ je už len krôčik k porozumeniu, že **skauting, to je *organizované úsilie* o čo najlepšiu a najefektívnejšiu službu ľuďom**. Dôvod, prečo skauting nie je len *neformálnym bratstvom*, ale aj *štruktúrovanou organizáciou* je rovnaký, pre ktorý aj sama Cirkev nie je len nejakým *stretkom*, ale takisto opravdivým *organizmom*, ktorý má svoju štruktúru a organizáciu.

> **Žijeme v dobe, v ktorej mnohí ľudia formulujú svoje výhrady voči Cirkvi ako voči „organizovanému náboženstvu“** a vyhlasujú, že nepotrebujú žiadne „organizované uctievanie Boha“ a že náboženstvo je vec navýsosť súkromná, intímna, je to niečo, čo musí byť spontánne a odohráva sa akosi „v srdci“, v pocitoch a určite v žiadnom prípade to nemá byť nič „organizované“. Lenže… Poznáte vo svojom okolí firmu, ktorá sa stala skvelou preto, že nie je organizovaná a všetci v nej len tak „spontánne“ robia to, čo ich napadne a na čo

práve má kto chuť a náladu? Poznáte vo svojom okolí úspešnú školu, ktorá sa stala elitnou preto, že je neorganizovaná a „spontánna“ a všetci v nej, študenti aj profesori, robia veci len tak, ako ich napadne, koľko ich napadne, na čo majú práve chuť a čo sa im práve pozdáva? Alebo poznáte nejakého športovca, ktorý uspel preto, že proste vždy len tak „spontánne“ cvičil a trénoval to, na čo mal práve chuť, podľa toho, čo sa mu páčilo a tak? Všakže nie? Organizovanosť, systematickosť, cieľavedomosť, opak to spontánnosti, je kľúčovým prvkom akéhokoľvek úspechu kdekoľvek!

Poviete si možno: Čo to má spoločné s náboženstvom? Všetko! **Kresťanstvo, to je Božia *oekonomia* spásy, ktorej cieľom je niečo objektívne *vytvoriť*:** Na úrovni stvorenstva je to Božie Kráľovstvo – *„dajte sa vbudovať aj vy ako živé kamene do duchovného domu*" (1 Pt 2,5 SSV) –, na úrovni jednotlivca to znamená stať sa jeho súčasťou a teda dosiahnuť stav dokonalosti, svätosti a dokonalej a opravdivej lásky. **Preto je kresťanstvo najviac zo všetkého v Písme prirovnávame ku *škole***, kde je hlavným Učiteľom Kristus a kresťania sú žiakmi, *učeníkmi*. **A jedinou cestou, ako v tomto smere uspieť, je práve veľmi systematická a organizovaná aktivita, tak, ako kdekoľvek inde. Cirkev je proste škola, ktorá má svoju organizačnú štruktúru** – *„On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku*“ (Ef 4,11-13 SSV) – a **v ktorej veľmi organizovane a systematicky študuje a napredujeme až k svätosti**, ktorá je plným osvojením si spásy, čiže zbožštenia sa: „[Pavol] ... *učil o Pánu Ježišovi Kristovi so všetkou odvahou a bez prekážky*“ (Sk 28,31 SSV).

Platí to aj o službe druhým. Grécke slovo *eleos* znamená postoj lásky a dobrej vôle voči človekovi, ktorý je v akomkoľvek probléme, spoločne s túžbou mu z toho problému pomôcť. Nie je to o nejakom „pocite“, ktorý mám v sebe a nejakom „sebaukájaní“ svojich citových potrieb tým, že „podarujem nebožiaka“ nejakou almužnou. Cieľom milosrdenstva je *vyriešiť* a *odstrániť* problém, ktorý doľahol na nášho blížneho. Ak to tak nie je, nie je to milosrdenstvo. A ako inak chceme niečo podobné docieliť, než efektívnou, inteligentnou, systematickou, cieľavedomou a preto, áno, veľmi *organizovanou* činnosťou?

Láska nie je vágny pocit, ale cieľavedomé úsilie a práca v prospech milovaného. Milosrdenstvo nie je nejaká vágna „dobročinnosť“, ale takisto veľmi cieľavedomé úsilie a práca v prospech blížneho. Oboje s túžbou po čo najvyššej efektívnosti a účinnosti – lebo ak nie, potom to už nie je láska, kde v strede je ten, komu slúžime, ale už zmienené *sebaukájanie* sa v oblasti pocitov, kde v strede som ja a moja túžba čo najlacnejšie a s čo najmenšou námahou dôjsť k pocitu, že aký som ja „dobrý človek“, veď „komu môžem, pomôžem“ a tak... Takže krátko a stručne: Ak moje kresťanstvo nie je systematické a organizované v rámci Cirkvi, je to len ilúzia, nie kresťanstvo. Ak moje milosrdenstvo nie je systematické, cieľavedomé, organizované a v úzkej koordinácii s ostatnými členmi Cirkvi, nie je to milosrdenstvo, ale len egoistická ilúzia. Bodka.

Toto je dôvod, prečo je organizovaný aj skauting. Skauting – to je forma služby svetu. Nie príjemný záujmový krúžok, kam chodím, lebo ma to tam baví. Je to spôsob, ako sukutočňujem ako kresťan Božiu výzvu služby svetu a napodobňujem tak Boh, ktorý, mimochodom, svoje dielo zbožštenia človeka sám rozbieha veľmi organizovane:

Rozbieha veľmi sofistikovaný program záchrany ľudstva prostredníctvom *národa*, ktorý je sám *organizovaný* a štruktúrovaný – *„Vyhliadni si však spomedzi všetkého ľudu schopných, bohabojných mužov, mužov dôveryhodných a nezištných, a ustanov ich za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov*“ (Ex 18,21 SSV) – a má rovnako organizované a štruktúrované náboženstvo – *„ustanovil aj oddiely kňazov a levitov podľa ich tried, každého podľa jeho kňazskej a levitskej služby: pre celopaly, pokojné obety, na posluhovanie, oslavy a chvály v bránach Pánovho tábora*“ (2 Krn 31,2 SSV) – a pokračuje rovnako jasne a presne *organizovanou* Cirkvou: Peter, apoštolský úrad, starší, diakoni, učitelia a katechéti,... diecézy a farnosti už od čias apoštolov...

Ak teda máme v sebe túžbu konať po vzore Boha túto službu svetu… a uvedomujeme si zodpovednosť, ktorú aj ako skauti a skautky za túto službu a poslanie vo svete máme – **potom *nekonať organizovanie* a koordinovanie, premyslene a cieľavedome, by bol neodpustiteľný hazard, neodpustiteľná**

ľahkomyseľnosť. Niečo, čo určite nie je **v súlade s našim záväzkom vydať zo seba to najlepšie, čo dokážeme, aj v tejto službe, ako sme sa v skautskom zákone zaviazali**.

A tak, ako každá organizovaná snaha, aj skauting predpokladá:

- že tí najschopnejší a najlepší budú ustanovovaní do pozície vodcov,
- a vďaka „postupnosti velenia“ (podobnému armáde) bude skauting organizovane a efektívne pod ich vedením ako vodcov plniť svoje poslanie: voči svojim členom, i navonok voči celému svetu.

PREČO BY NIEKTO NEMAL BYŤ OCHOTNÝ POSLÚCHAŤ?

Dôvody v našom svete sa vždy nájdu, obzvlášť ale:

- **odporuje to svetskej túžbe po moci**: radšej rozkazujem radšej si robím, čo chcem, než by som sa podriadil inému;
- **odporuje to svetskej túžbe po sláve**: radšej ja chcem byť ten, kto velí a kto je na výslní ako vodca, než byť len nejakým neviditeľným „kolieskom v stroji“ na nejakom neatraktívnom mieste, kde slúžim;
- **odporuje to túžbe po pohodlí**: nechce sa mi robiť, čo ma nebaví, robím len to a vtedy, keď sa mi chce.

Keby sme boli ľuďmi sveta, boli by to všetko pochopiteľné postoje. **Ak ale sme synmi a dcérami Boha, potom**:

- **ani po jednej z týchto vecí netúži**me, veď pre Boží život ich ani trochu nepotrebujeme;
- **kvôli túžbe po dokonalosti sa radi podriadime** v spoločnom diele, pretože tak dokážeme, ako synergický tím, väčšie a dokonalejšie veci a diela;
- **a láska a túžba z lásky slúžiť čo najlepšie je tiež silným motívom** toho, aby sme sa vedeli podriadiť v spoločnom úsilí a aby tak aj naša služba bola čo najdokonalejšia a najefektívnejšia.

Nie je preto nič divné, že **kresťania od počiatku oceňovali schopnosť podriadiť sa a poslúchať** ako jeden z najcennejších nástrojov na našej ceste premeny do podoby Boha i znak toho, že na tejto ceste úspešne napredujeme!

„Ježiš im povedal: "Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonať jeho dielo“
(Boh Ježiš Kristus; Jn 4,34 SSV)

„Príkazy nie sú ťažké milujúcemu, ale nemilujúcemu sú ťažké.
Neposlušnosť vzniká z márnej slávy.“
(Sv. Tomáš Akvinský, 13. st. po Kr.)

„Rozhodujúcim faktorom kresťanstva je poslušnosť,
avšak väčšina ľudí neznáša už len samotné to slovo.“
(Charles Stanley, pastor, 20. st. po Kr.)

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- **POKRAČUJ** v úlohách s predchádzajúcich šiestich týždňov!
- **ZHODNOŤ,** ako je na tom Tvoja družina/oddiel s vedomím tejto povinnosti a zodpovednosti služby voči svetu! Nakoľko vnímate sami seba ako organizovanú skupinu, ktorej zmyslom je práve tým, čím je, slúžiť svetu, slúžiť ľuďom, po všetkých stránkach, ale hlavne po tej najdôležitejšej a tou je napomáhať ľuďom nachádzať boha a žiť s Bohom?

- **POSÚĎ SÁM SEBA**, nakoľko je pre Teba skautská družina/oddiel miestom, voči ktorému máš záväzok, kde si sa dobrovoľne zaviazal poslušnosťou a podriadenosťou vodcovi práve v mene tohto spoločného diela a poslania?
- **AKO STE NA TOM** teda celkovo s disciplínou a ochotou podriaďovať sa? Plniť v rámci organizmu družiny/oddielu pridelené úlohy presne, kvalitne, zodpovedne a načas, aj keď sa nám nezdajú zábavné a sú náročné?
- **AK SI NAŠIEL PROBLÉM** a nedostatky v tejto oblasti – čo je ich príčinou a koreňom? Prečo to tak je? Čo by sa dalo urobiť na nápravu?

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

8. týždeň: Skaut je verný a oddaný.

Ak si minulý týždeň narazil na nedostatky… a ak si skúmal ich príčiny… tak si sa možno už dotkol témy a obsahu tohto bodu skautského zákona.

ČOMU JE SKAUT VERNÝ A ODDANÝ?

V súhrne trom veciam:

- HODNOTÁM Božieho života, ktoré si osvojuje a ktorý sa s pomocou skautingu učí žiť;
- ĽUĎOM, ktorým sa ako skaut zaviazal slúžiť, stáť pri nich a byť im nápomocný, ako jednotlivcom i ako spoločnosti.
- POSLANIU, ktoré ako skaut (a pri birmovke aj ako kresťan) prijal;

Všetky tri veci úzko súvisia a tvoria jeden-jediný záväzok:

- **VERNOSŤ HODNOTÁM** Božieho života znamená prijať za svoje aj tie jeho stránky ktoré vidíme u Ježiša: služba *„Kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vaším sluhom. [28] Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých“* (Mt 20,27-28 SSV) i vernosť poslaniu: *„Nezostúpil [som] z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal“* (Jn 6,38 SSV).
- **VERNOSŤ ĽUĎOM** znamená v konečnom dôsledku prijať na seba istú mieru zodpovednosti za ich osud a za ich šťastie a tým pádom prijať voči nim záväzok poslania. A súčasne, ak chceme, aby to bola opravdivá a v plnosti osožná služba, tak to znamená konať všetko v rámci hodnôt a cieľa, ktorým je zbožštenie človeka v Bohu.
- **VERNOSŤ POSLANIU**, ktoré sme ako skauti prijali, potom znova znamená byť verným ľuďom a urobiť všetko preto, aby sme nielen my žili a konali hodnoty Božieho života, ale aby ich prijali aj oni samotní.

TRANSCENDENCIA

Takáto **oddanosť niečomu, pre čo žijeme a čomu svojim životom slúžime** ako zmyslu svojho života sa nazýva transcendenciou.

Viktor Emil Frankl, zámy psychológ, zakladateľ logoterapeutickej školy, hovorí: *„Človek nie je stavaný na to, aby bol zameraný na seba. Prílišná sebarealizácia je slepá ulička. K šťastiu sa ide naokolo, cez druhých. …*

Človek nie je stavaný na to, aby bol zameraný na seba. … Podstata ľudskej existencie spočíva v sebatranscendencii. Byť človekom znamená už vždy byť zameraný a namierený na niečo alebo niekoho, byť oddaný dielu, ktorému sa človek venuje, človeku, ktorého miluje, Bohu, ktorému slúži.“ Ďalšia psychologička, Elisabeth Lukášková, pokračuje: „*Šťastím ani tak nie je to, keď niekto povie: darí sa mi dobre, ako skôr to, keď môže povedať: som tu kvôli niečomu, čo stojí za to*.“ Alebo ako už dávno predtým skonštatoval francúzsky spisovateľ Honoré de Balzac: „*Najväčším šťastím človeka je, že môže žiť pre to, pre čo by bol ochotný zomrieť.*“

Ak takýto zmysel života chýba, objavuje sa „*Existenciálna prázdnota, frustrácia, strata zmyslu života, spôsobujú stratu chuti do života, vyčerpanosť, psychické trápenie, beznádejnosť a zúfalstvo.*“ (Viktor Emil Frankl). Výsledkom je nespokojný, nešťastný život.

A ZNOVU PRVÝ PRINCÍP A PRVÁ POVINNOSŤ…

> Pri Prvom princípe povinnosti voči Bohu sme si na začiatku cesty Svitania povedali: „*Toto je naša jediná povinnosť, ktorú voči Bohu máme: urobiť všetko preto, aby sa Jeho plán s nami podaril.*“

Ale úmerne tomu, ako sa na nás Boží zámer uskutočňuje a my sa Bohu pripodobňujeme, **stávame sa Mu stále viac podobní aj v tomto: v Jeho túžbe**, aby sa tento zámer splnil nielen na nás, ale na všetkých ľuďoch. A tak prijímame stále viac na seba povinnosť a zodpovednosť za to, čo II. vatikánsky koncil vyjadril známymi slovami: „*Na všetkých … dolieha vznešená **povinnosť pracovať na tom, aby sa spasiteľné úmysly Božie čím ďalej tým viac uskutočňovali všade na svete na všetkých ľuďoch všetkých čias***“ (Lumen gentium 33). Alebo, slovami Zakladateľa: „*Náš cieľ v skautskom hnutí je **napomôcť najviac, ako len dokážeme tomu, aby na zem prišlo Božie Kráľovstvo** a to tak, že naočkujeme medzi mladých ľudí ducha a denné prežívanie priateľstva a spolupráce.*“

Skauting je teda v samej svojej podstate misijné hnutie, tiahnuce svetom s jasným cieľom premeniť celý svet na obraz hodnôt, ktoré skauting vyznáva a tak vytvoriť nový svet. Stačí si prečítať slová Zakladateľa, v ktorých toto poslanie a jeho naliehavosť priam vibruje: „*Skautské bratstvo je v mnohých ohľadoch podobné krížovej výprave. Skauti z celého sveta sú vyslancami dobrej vôle, prekračujú bariéry, ktoré postavila farba pleti, vierovyznanie, triedne delenie. Je to veľké poslanie. ... Sľúbme si teda, že sa vynasnažíme založiť priateľstvo medzi skautmi celého sveta, pomôžeme vo svete rozvíjať mier a šťastie a medzi ľuďmi dobrú vôľu. Prístup je v tejto veci veľmi dôležitý. Keď budú naše skautské zákony a sľub platiť v praxi, nepripustia medzi národmi žiadne vojny či konflikty.*“ (Baden-Powell).

Skauti sú v tomto podobní akoby členom *tajných spoločností*:

> *Stretnú sa dvaja politici úplne odlišných národov a vlád... ukážu si svoje slobodomurárske prstene... zistia, že patria k tomu istému hnutiu, či dokonca tej istej lóži... a zrazu sa zo zástupcov dvoch cudzích a možno nepriateľských vlád stávajú kolegovia a druhovia, ktorí vo svornej spolupráci riešia, ako to spraviť, aby nakoniec oba štáty naplnili vízie a želania ich lóže... Inými slovami, nad vernosťou všetkému ostatnému vysoko vyčnieva a prevažuje ich vernosť lóži a jej zásadám, úsiliu a politike.*

A teraz si nahraďte slovo „lóža“ slovom „skauting“. A zrazu máte pred sebou **víziu ľudí, ktorí skautské hodnoty a skautské bratstvo a skautské ciele nadradzujú všetkému ostatnému**. Ak sa teda stretne americký, ruský, iracký, pakistanský, čínsky a slovenský politik na konferencii – a zistia, že všetci sú skauti! – tak sa radostne objímu, ľavice si podajú a potom, ako najlepší priatelia, skutoční *bratia*, si sadnú a dajú hlavy dokopy, aby podumali, ako tú blízkovýchodnú krízu a svetovú situáciu vôbec vyriešiť tak, aby nakoniec zvíťazili skautské hodnoty a ideály!

ZAČÍNA SA SKUTOČNÝ SKAUTING AŽ V DOSPELOSTI?

Pripomeňme si ešte raz slová Zakladateľa: *„Sľúbme si teda, že sa vynasnažíme založiť priateľstvo medzi skautmi celého sveta, pomôžeme vo svete rozvíjať mier a šťastie a medzi ľuďmi dobrú vôľu. Prístup je v tejto veci veľmi dôležitý. Keď budú naše skautské zákony a sľub platiť v praxi, nepripustia medzi národmi žiadne vojny či konflikty.“*

Máš dojem, že toto je úloha, ktorú môžu uskutočniť 12, 15 roční chlapci a dievčatá počas tých pár rokov skautovania, či roveringu v lone skautskej organizácie? Isto nie! Toto je úloha a poslanie pre *dospelých ľudí*! **To, čo dnes vnímame a označujeme pojmom *skauting* je tak v skutočnosti iba príprava na ten hlavný skauting, ktorý sa začína až dospelosťou**. Pre lepšie pochopenie, tentoraz si skauting prirovnáme nie k reholi, ale ku škole, napríklad k vojenskej akadémii West Point.

> *Štúdium na tejto vojenskej akadémii je rozdelené do etáp, v ktorých sa kadet postupne stáva kadetom IV. stupňa (hovorovo plebes), potom III. stupňa (yearlings, resp. yuks), II. stupňa (cows) a nakoniec I. stupňa (firsties). Po jeho dosiahnutí a skončení štúdia sa však vojenská kariéra kadeta nekončí, ešte len začína. Odchádza do armády ako dôstojník a začína sa jeho skutočná služba. Neštudoval predsa na vojenskej akadémii preto, aby si po jej skončení otvoril niekde na vidieku obchod a dal sa na podnikanie a večer pri pivku v hostinci hovoril: „Viete, disciplína a stratégia, ktoré ma na West Pointe naučili, mi teraz veľmi pomohla v mojom podnikaní.“ Nie, pripravoval sa tam na službu vojaka a po jej skončení ako vojak slúži svoju poslaniu.*

Podobne Baden-Powell zjavne vnímal skauting ako školu, v ktorej sa pripravujú skautskí *kadeti*. Aj tu sú etapy ktorými počas výcviku prechádzame, akurát to voláme *vĺča*, *skaut*, *ranger* a nakoniec *rover*, i „hodnosti“, ktoré dosahujeme: *Nováčik, Neznáma krajina, Stúpanie na vrchol, Orlí skaut,…* **A potom, keď skauti prejdú celým výcvikovým programom tejto skautskej *„akadémie“*, tak až potom začína ich skutočný skautský život, skautská služba a skautské poslanie** a tým nie je nič iné, než *zmeniť svet*! Neštudovali sme predsa na tejto „skautskej akadémii“ (len) preto, aby sme sa po skončení skautingu zamerali na vlastné životy a vlastné kariéry a večer, v hostinci, pri pohárikuu kofoly hovorili: *„Viete, skauting ma mnohému naučil a v mnohom mi pomohol a aj vďaka nemu som teraz úspešný vo svojej profesii a slušne zarábam…“* Iste, je jasné a normálne, že všetky tie úžasné veci, ktoré nám skauting dal, využijeme v zamestnaní, či v podnikaní, v rodine a pod. Ale to podstatné je, aby sme ich využili v prvom rade na službu *Poslaniu*, ku ktorému sme sa skautským sľubom nadosmrti zaviazali! Ba viac, samotná oná *práca* a *biznis* a tak by mali byť súčasťou služby tomuto poslaniu, akoby len akousi „zámienkou“ a príležitosťou na to, aby sme mohli byť prítomní na všetkých miestach celého sveta ako *„vyslanci dobrej vôle na krížovej výprave“* (porov. Baden-Powell) za novým svetom, ktorý skauting buduje!

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Tento bod skautského zákona už nepridáva nič prekvapivo nové – len umocňuje to, čo sme už objavili.
- Nájdi si čas a pouvažuj o tom, ako si tieto tri rozmery vernosti a oddanosti – hodnotám, ľuďom, poslaniu…:
    - doteraz našiel prítomné vo svojej družine / oddiely
    - doteraz prežíval Ty sám
- Predstava skautskej organizácie, v ktorej sa ako mladý človek vo svojej družine školíš a formuješ nie k tomu, aby si bol potom v živote o niečo úspešnejší a schopnejší človek, ako iný; ale kde si cvičený a trénovaný k tomu, aby si po skončení tohto svojho výcviku bol „skautom naveky“ a spolu s ostatnými takto vycvičenými skautmi z celého sveta pracoval na čo najväčšom priblížení sa sveta

ideálu Božieho Kráľovstva… – zmení to nejako Tvoje súčasné prežívanie skautingu? Akým spôsobom?

- Si pripravený a ochotný prijať s celou vernosťou a oddanosťou toto veľké poslanie kresťanov a skautingu za svoje – so všetkými dôsledkami, ktoré to do tvojho života prinesie? A aké dôsledky to vlastne do Tvojho života prinesie?
- Pozhováraj sa o tom so svojim tútorom! Ako to prežíval a prežíva on?
- Zhrň výsledky tohto svojho uvažovania do krátkej eseje. Odlož si ju a z času na čas si ju pripomeň!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

9. týždeň: Skaut je sporivý a hospodárny.

Na prvé počutie nám v tomto bode v duchu zaštrngajú peniažky. A o peniažkoch tento bod aj je – ale zďaleka nielen o nich!

Sme obmedzení ľudia v obmedzenom svete. Nemáme nekonečné zdroje:

- máme obmedzené množstvo peňazí, majetku, prostriedkov, ktorými disponujeme;
- máme obmedzené množstvo času, denne len 24 hodín, ani o sekundu viac;
- máme obmedzené množstvo síl a energie, keď ich vyčerpáme, sme unavení a musíme odpočívať.

A **máme pred sebou veľké úlohy**:

- stať sa najlepšími možnými, lebo je to nádherné a dokonalosť nás baví;
- vycvičiť sa na veľké poslanie vo svete, na ktorý nás skauting (a Cirkev) cvičia;
- a potom toto poslanie aj uskutočňovať, čo najlepšie a najefektívnejšie;
- a popri tom sa ešte postarať o seba a o svoju rodinu, ktorá časom príde,…

To je celkom dosť, že?

Nemôžeme si preto dovoliť plytvať ani časom, ani prostriedkami, ani silami. Nemôžeme a ani nechceme! Ako povedal Benjamin Franklin: *„Stratený čas už nikdy znovu nenájdeme*“. Je stratený navždy. Podobne vyplytvané sily, či premrhané prostriedky.

Erich Fromm o tajomstve úspechu hovorí toto: *„Prvou podmienkou väčšieho, než priemerného úspechu v akejkoľvek oblasti – vrátane umenia žiť – je chcieť jednu vec. Chcieť jednu vec predpokladá vedieť sa rozhodnúť, vedieť si vytýčiť jeden cieľ. To znamená, že celá osoba je poháňaná jednou vecou, pre ktorú sa rozhodla. Je jej tak oddaná, že všetka jej energia prúdi v smere zvoleného cieľa*.“ Presne toto je **podstata sporivosti a hospodárnosti**:

- **maximum môjho času, síl a prostriedkov smeruje k cieľu**, o ktorý usilujem
- **a preto nimi nemrhám na žiadne zbytočnosti**, aj keby mi pripadali v danej chvíli zábavné…

Viem čo chcem, viem prečo to chcem, idem za tým – a nenechám sa ničím z tejto cesty odkloniť, ani sa ničím nenechám na tejto ceste spomaliť.

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v úlohách z predchádzajúcich týždňov!
- Napíš si na papier tieto tri kategórie: ZDROJE (peniaze, majetok), ČAS a ENERGIA.

- Do každej kategórie napíš jednu vec, ktorá ťa o dané veci najviac a zbytočne oberá, napríklad: *o zdroje ma zbytočne oberá spústa sladkostí a keksíkov, ktoré si denne kupujem do školy, o čas ma oberá vysedávanie na fejsbúku a na čete, o energiu ma najviac zbytočne oberá ponocovanie s kamarátmi, som po ňom nevyspatý a cez deň unavený*.
- Na jeden týždeň tieto veci úplne vyhoď, alebo, ak sa to nedá úplne, obmedz ich na nevyhnutné minimum.
- Ujasni si, na čo takto ušetrené zdroje vynaložíš tak, aby podporovali Tvoju cestu, na ktorej smeruješ za dokonalosťou, službou a poslaním, ktoré ako kresťan a skaut máš a ktoré si si vybral, pretože sa Ti páčia.
- Po skončení týždňa zhodnoť, akú skúsenosť Ti tento experiment priniesol.
- Prekonzultuj výsledky so svojim tútorom a na základe toho pouvažuj, ako budeš v tomto umení pokračovať v budúcnosti.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

10. týždeň: Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch.

Táto posledná úloha už naplno spája skauting s Cirkvou. Nie je už totiž o nejakom *konaní*. Nie je to nič, čo si môžeme nejako nacvičiť. Musíme na tom a máme na tom spolupracovať s Bohom – ale na výsledok už sami nestačíme. Je to totiž opravdivá vnútorná čistota a nepoškvrnenosť, absencia zla už na samej úrovni myšlienok, túžob a hnutí srdca. To, čomu hovoríme v kresťanstve *svätosť*.

Skaut je povinný byť svätým,
pretože tak mu to nariaďuje skautský Zákon
a on sa k tomu v Sľube slávnostne zaviazal.

Aby tento cieľ mohol dosiahnuť, musí využívať primerané prostriedky – a tie dáva iba Boh.

Všetky sú sústredené v jednom: v Cirkvi. Keď Ježiš Kristus v máji roku 33 po Kr. opúšťal náš svet, nezanechal po sebe ani knihu, ani nejaké vybudované centrum, ani nič podobné. Zanechal po sebe Cirkev, do ktorej vložil úplne všetko: samého a celého Seba, keď sa s ňou stotožnil a ona sa tak stala Jeho Telom, Jeho Nevestou, plná Jeho Ducha sa stala Ním samotným, prítomným vo svete.

> Keď Ježiš hovorí: *„Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník… Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane vo mne, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria. Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to*“ (Jn 15,1-7 SSV), môžeme ich úplne legitímne prerozprávať nasledovne: *„Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník… Ostaňte v Cirkvi, ktorá je mojim Telom a Cirkev vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete v Cirkvi. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva v Cirkvi a Cirkev v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane v Cirkvi, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria. Ak ostanete v Cirkvi a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to.*“

Katechizmus Katolíckej cirkvi tento fakt zhrňuje slovami: *„„Svet bol stvorený kvôli Cirkvi,“ (Hermasov pastier, 2. st. po Kr.) hovorili kresťania prvých čias. Boh stvoril svet kvôli účasti na svojom božskom živote. Táto účasť či spoločenstvo sa uskutočňuje „zhromažďovaním“ ľudí v Kristovi a toto „zhromažďovanie“ je*

Cirkev. Cirkev je cieľom všetkých vecí. (porov. sv. Epifánius zo Salaminy, 4. st. po Kr,) Aj bolestné udalosti, ako pád anjelov a hriech človeka, dopustil Boh iba ako príležitosť a prostriedok, aby rozvinul celú silu svojho ramena a plnú mieru lásky, ktorú chcel dať svetu: „Ako totiž jeho [Božia] vôľa je dielom a toto [dielo] sa volá svet, tak aj jeho zámer je spása ľudí a tento [zámer] bol nazvaný Cirkev." (sv. Klement Alexandrijský, 2. st. po Kr.)" (KKC 760)

Mimo Boha, mimo kresťanstva, mimo Cirkvi je skauting tak, ako ho zamýšľal Zakladateľ, nemysliteľný.

Preto tento posledný bod Zákona – a posledný bod tejto odborky na jej zelenej úrovni – v sebe obsahuje úzke a veľmi živé napojenie skautov na Zdroj Života, ktorým je Boh, konajúci v tele svojej Cirkvi.

- Skauting tak – podobne ako rehole, sekulárne inštitúty, hnutia, komunity,… – ponúka určitú jedinečnú *spiritualitu*, s pomocou ktorej môžeme lepšie a dokonalejšie uskutočňovať a žiť Boží život v Cirkvi.
- A súčasne Cirkev a pevné včlenenie sa do nej umožňuje, aby skauting bol v plnom zmysle slova tým, čím je: cestou k Bohu, k nášmu zbožšteniu sa v Bohu a k príchodu Božieho Kráľovstva do tohto sveta.

TVOJA ÚLOHA NA TENTO TÝŽDEŇ

- Pokračuj v úlohách z predchádzajúcich týždňov!
- Preskúmaj, aké je súčasné prepojenie Tvojej družiny/oddielu s Cirkvou – najskôr v podobe farnosti.
- Preskúmaj, aký je naopak prístup farnosti k Tvojmu skautskému oddielu/zboru.
- Zhodnoť, ako Ty sám využívaš nástroje Cirkvi – Božie slovo, modlitba, liturgia a sviatosti, spoločenstvo, katechéza, služba,… – na to, aby si sa stal lepším a dokonalejším skautom.
- A, naopak, ako Ti skauting pomáha byť lepším a dokonalejším synom (dcérou) Cirkvi.
- Navrhni najmenej jednu praktickú vec, ktorú môžeš vykonať a začať s tým už tento týždeň, aby si zo svojej strany toto spojenie skauting (a teda aj ja) a Cirkev (a jej nástroje a prostriedky) prehĺbil.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

Splnením tejto poslednej časti si získal ZELENÝ STUPEŇ odborky SKAUTSKÝ ZÁKON.

Ak budeš poctivo pokračovať v ĽALIOVOM ŽIVOTE, ako sme si ho tu zostavli, ešte ďalších šesť mesiacov, získaš jej ČERVENÝ STUPEŇ.

13. Odborka Katolík

Toto je druhá odborka, ktorú na ceste Svitania získaš. Jej úlohou je napomôcť ti v uskutočnení hlavne posledného bodu skautského Zákona, ako sme o ňom práve hovorili. Ale, samozrejme, je dôležitá pre celý Tvoj skautský život, veď skauting nie je nič iné, než *uskutočňované kresťanstvo*, ako vysvetľuje sám Zakladateľ!

V rámci cesty Svitania ju budeš plniť na úrovni ZELENÉHO STUPŇA.

Kto je to katolík?

Isto si si všimol, že za katolíka sa pasuje kdekto, spravidla každý, kto ako dieťa bol v katolíckom obrade pokrstený, aj keď už potom nikdy nič v tejto oblasti nežil, ani nevykonal.

Existuje nejaká definícia katolíka?

Samozrejme, že hej. Katolícke cirkev veľmi presne definuje, akými kvalitami sa človek musí vyznačovať, aby sa mohol týmto starobylým označením Kristových nasledovníkov označiť. **Tu je:**

> ***„Do spoločenstva Cirkvi sú naplno včlenení tí, čo majú Kristovho Ducha, a prijímajú celé jej zriadenie a všetky v nej ustanovené prostriedky spásy, a sú v jej viditeľnom organizme spojení s Kristom – ktorý ju spravuje prostredníctvom rímskeho pápeža a biskupov –, a to zväzkami vyznania viery, sviatostí a cirkevného vedenia a spoločenstva. Ale nespasí sa, hoci je začlenený do Cirkvi, kto nezotrvá v láske, lebo zostáva síce v lone Cirkvi ‚telom', ale nie ‚srdcom'."***
>
> (KKC 837, citujúc II. vatikánsky koncil, Lumen gentium 13)

Čo teda robí človeka katolíkom? Musí…:

- mať Kristovho Ducha,
- prijímať celé zriadenie Cirkvi (vrátane rímskeho pápeža a biskupov),
- prijímať (a teda využívať) všetky v Cirkvi ustanovené prostriedky spásy,
- byť s Kristom spojený vo viditeľnom organizme Cirkvi, a to zväzkami
    - vyznania viery,
    - sviatostí,
    - cirkevného vedenia,
    - spoločenstva Cirkvi,
- zotrvávať v láske.

1. Mať Ducha Kristovho

ROZLIŠOVAŤ DARY DUCHA A DAR DUCHA

Existujú dary Ducha Svätého, často ich nazývame aj charizmami. Píše o nich už apoštol Pavol: *„Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý. Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky. Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému, ako chce*“ (1 Kor 12,6-11 SSV). Tieto dary sú vcelku bežné aj dnes.

Mať dary Ducha Svätého ale nie je ani záruka toho, že ten, kto ich má, aj vo všetkom žije podľa Krista a teda by sme ho mali považovať za akoby „Bohom schváleného“. Ježiš sám hovorí: *„Nie každý, kto mi hovorí: “Pane, Pane,” vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Mnohí mi v onen deň povedia: “Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyháňali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom mene veľa zázrakov?” Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíďte odo mňa vy, čo páchate neprávosť*“ (Mt 7,21-23 SSV).

Charizmy sú nástrojmi, niečím ako obdobou lopaty v stavebnej firme:

> Robotník tiež nedostáva lopatu na ocenenie, ani za odmenu, ale aby s ňou pracoval – a to, či pracoval dobre, sa odrazí pri výplate a nie na tom, či vyfasoval lopatu, alebo čakan, alebo fúrik.
>
> Podobne Duch nedáva charizmy za odmenu, ani ako ocenenie, či potvrdenie – ale aby boli nástrojmi práce na Božom diele. Či a ako sme s nimi narábali a pracovali, to „ohodnotí“ Boh na konci, pri posúdení nášho života. Ale už aj tu si to môžeme overiť – podľa toho, či sa na nás stále viac prejavuje krásne ovocie Božieho Života: *„Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť*“ (Gal 5,22n SSV).

Na druhej strane, Dar Ducha, tom je dar, v ktorom sám Duch Svätý je darom a v ktorom nás Boh sám napĺňa a zjednocuje:

- *„Kto sa spája s Pánom, je s ním jeden Duch*“ (1 Kor 6,17 SSV), *„kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho*“ (Rim 8,9 SSV);
- *„Mocou Ducha Svätého máme účasť na Kristovom umučení tým, že odumierame hriechu, a na jeho zmŕtvychvstaní tým, že sa rodíme pre nový život; sme údmi jeho tela, ktorým je Cirkev, sme ratolesti, zaštepené do viniča, ktorým je on sám. „Skrze Ducha máme účasť na Bohu... Udelením Ducha dostávame účasť na Božej prirodzenosti... Len preto tí, v ktorých prebýva Duch, sú zbožštení.““* (KKC 1988)
- *„Kristova milosť je nezaslúžený dar, ktorým nám Boh dáva svoj život, vliaty Duchom Svätým do našej duše, aby ju uzdravil z hriechu a posvätil. Je to posväcujúca alebo zbožšťujúca milosť, ktorú sme dostali v krste. Táto milosť je v nás prameňom diela nášho posvätenia.*“ (KKC 1989)

Už vieme, že **naše zbožštenie sa deje akoby v dvoch krokoch**:

- **najprv je to krok k PODOBNOSTI** s Kristom, kedy sa učíme od Neho byť ako On, myslieť ako On, žiť ako On, mať Jeho postoje, názory, hodnoty, túžby, všetko;
- **a potom je krok od PODOBNOSTI k JEDNOTE** a toto dielo v nás uskutočňuje Boh, práve prostredníctvom Osoby Ducha Svätého.

Podobnosť sama je podmienkou tejto jednoty, pretože nemôžeme tvoriť skutočnú jednotu s niekým, komu sa ani len nepodobáme. Na druhej strane podobnosť nie je jednotou. *Byť podobným kráľovi ešte*

neznamená byť kráľom, že? Podobne byť podobný Bohu ešte nijako neznamená byť zbožšteným. **Až Dar Ducha Svätého nás, Bohu podobných, skutočne zbožšťuje**.

„Modlitba, pôst, bdenie a iné skutky kresťana,
aj keď sú sami osebe vynikajúce,
nie sú cieľom kresťanského života,
aj keď sú to nevyhnutné prostriedky na jeho dosiahnutie.
Vlastným cieľom kresťanského života je získať Ducha Svätého."
(sv. Serafím Sárovský, pravoslávny mních, 19. st. po Kr.)

AKO ZÍSKAŤ DUCHA SVÄTÉHO?

Stačí si odpovedať na otázku: Kto je to „Duch Svätý"?

A odpoveď znie: **je to „Duch Ježiša Krista"**. Nie je možné oddeliť Ho od Krista. je tam a len tam, kde je Kristus. Preto má moc nás zjednotiť s Kristom a v Kristovi nás zbožštiť a voviesť do Božieho Trojičného života.

Duch Svätý je tam, kde je Kristus. Musíme ísť teda tam, kde je Kristus, celý Kristus – a nájdeme aj Ducha Svätého. Musíme prijať Krista, celého Krista – a prijmeme aj Ducha Svätého.

To znamená nájsť a prijať:

- **Kristovo zmýšľanie**. Nemôžeme mať Kristovho Ducha, kým neprijímame Kristovho ducha s malým „d", čiže Kristovo zmýšľanie. Musíme sa mu teda naučiť a osvojiť si ho.
- **Kristovo Telo**. Kristus sa stal človekom, vtelil sa do tohto sveta a vteleným už ostáva. Kristovým Telom je Cirkev, ako svedčí Písmo i kresťanská skúsenosť cez tisícročia. Odmietnuť Cirkev znamená odmietnuť Krista. Prijať Cirkev znamená prijímať Krista a s Ním aj Jeho Ducha.
- **Kristov život a Kristovo konanie**. Sú to prejavy zmýšľania a bytia Krista. Sú od neho neoddeliteľné. Ak ich prijímame, spájame sa s Kristom – a Jeho Ducha nás s Ním úplne zjednotí.

TVOJA ÚLOHA…

- Rozhliadni sa okolo seba, najprv v prostredí svojho skautského oddielu/zboru, potom aj v spoločenstve Tvojej farnosti. Hľadaj ľudí, z ktorých naozaj vyžaruje Svetlo Ducha Svätého, sú Neho plní a žiari na nich zjavné ovocie Ducha Svätého *„láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť (= sebadisciplína)*".
- Ak sa dá, stretni sa s nimi a porozprávaj sa s nimi. popros ich, aby Ti vysvetlili, čo pre nich znamená byť kresťanom, ako oni nasledujú Krista. Čo by poradili Tebe na Tvojej ceste s Kristom.
- Zhrň dohromady to, čo sa si sa od nich dozvedel. Ako to súvisí s tým, čo sme spoznali – totiž s prijímaním Kristovho *ducha, Tela, života i konania*?
- Aký praktický záver z toho vyplýva pre Teba?
- Prekonzultuj výsledky so svojim tútorom!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

2. Telo Kristovo

Kresťanstvo spevádzajú dva Božie megaškandály. Alebo megadary. Závisí od toho, ako sa na to pozriete…

PRVÝ BOŽÍ MEGAŠKANDÁL/MEGADAR

Tým prvým je **VTELENIE**. Ako hovorí Pavol, „*My však ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov ako Grékov, Krista - Božiu moc a Božiu múdrosť*." (1 Kor 1,23-24 SSV).

> **Pre pohanov**, odkojených na Platónovi, je Boh opakom hmoty. Je tak povznesený nad zlý hmotný svet, že s ním ani nemôže mať nič spoločné a ak aj má so svetom a s hmotou niečo dočinenia, tak len cez prostredníka, nejakého *logosa* (áno, odtiaľ si Ján Evanjelista tento pojem vypožičal a patrične ho upravil), či akéhosi „tvorcu", *demiurga* a pod. Predstava, že by tento sa Boh priamo dotýkal sveta hmoty, dokonca sa *stal* hmotou-telom, bola z tohto pohľadu bláznivá. Rovnako ako myšlienka Boha, ktorý vo svete koná (v predstave Platóna to bola skôr absolútne *nehybná* bezcitná nad všetko povznesená dokonalá bytosť) a ktorý dokonca zomiera na kríži…
>
> **Pre Židov**, ktorí z Božieho slova takisto poznali Boha YHWH, ktorého nebesia nevedia pojať, pre ktorého svet je iba práškom, ktorý je takisto absolútne a spaľujúco svätý a vyvýšený, bolo rúhaním a pohoršením už len samotné predstavenie, že by tohto Boha mohlo do seba uzatvoriť jedno obyčajné ľudské telo a že by ten tesár tam od susedov, čo im onehdá stoličku vyrábal a opravoval pluh, mal byť tým trikrát svätým Bohom YHWH… Predstava Boha YHWH zomierajúceho ako zločinec na dreve… to si radšej zapchať uši a ani len nepočúvať takéto strašlivé rúhania!

Ale, ako hovorí Pavol, pre nás je to Božia moc a Božia múdrosť – pretože ak by sa *Boh nestal človekom*, ani my by sme sa nemohli skrze jednotu s Ním *stať Bohom* a zbožštiť sa a tak sa stať dedičmi večného života, čiže toho Božieho života samého Boha, ktorý je jediný večný, pretože ho od večnosti žije Boh sám v sebe.

> Dnes nám to už – až na Jehovových svedkov a ešte pár ďalších okrajových denominácií – nerobí problémy prijať. Proste Boh sa stal človekom, vtelil sa. Dejiny znova a znova potvrdili, že Ježiš Kristus skutočne *je* Bohom a kto v Neho verí, naozaj má *večný Boží život*, už tu a teraz, úmerne tejto jednote s Kristom. A, buďme úprimní, nerobí nám to problémy preto, lebo dnes akoby ono pohoršenie *vtelenia* bolo znova odstránené. Boh – to už dnes nie je človek, ktorý býva v susednom byte a navonok vyzerá ako inštalatér z mestského podniku služieb a hovorí Vám čo a ako máte robiť a ako Ho máte nasledovať. Dnes i Ježiš Kristus je zase „pekne a slušne" ☺ Bohom, akým Boh má byť: neviditeľným, tam hore, na nebesiach, v ktorého môžeme vcelku pohodlne a pekne veriť každý sám podľa seba, podľa toho, ako si vysvetlíme Bibliu, ktorú po sebe zanechal, bez toho, aby sme narážali na toto strašné pohoršenie *vtelenia*… lenže…

DRUHÝ BOŽÍ MEGAŠKANDÁL/MEGADAR

… lenže Ježiš **Kristus nám predsa nezanechal Bibliu. Namiesto toho nám zanechal niečo iné: CIRKEV**. Cirkev, **v ktorej škandál vtelenia pokračuje**. Pretože tak, ako sa v človekovi Ježišovi Kristovi vtelil Boh, tak sa **v Cirkvi vtelila sama *spása*! Nebo nie je niekde tam „hore". Nebo je vtelené v Tele Katolíckej Cirkvi, v ktorej pokračuje aj vtelenie samotného Krista.** A, tak ako kedysi pred 2000 rokmi, aj toto je škandál, bláznovstvo a pohoršenie pre mnohých.

> Len si to predstavte: Toto má byť Nebo na zemi? Vtelená spása? A súčasne splnomocnený úrad Krista, ktorý čo zviaže na zemi, to bude zviazané v Nebi? Ktorý keď počúvate, počúvate samotného Boha, hovoriaceho hmotným, pozemským a nepríjemne konkrétnym a počuteľným hlasom? Peter, nevzdelaný rybár, ktorý zaprel samotného Krista? Apoštoli, ktorí Ho tiež opustili a predtým sa medzi sebou žiarlivo hádali o výsady a o to, kto je väčší? Masový vrah a zločinec Pavol, bývalý farizej, o ktorých Ježiš hovoril ako o pokrytcoch? A potom reťaz pápežov a biskupov, všetko obyčajných ľudí z mäsa a kostí a často s najrôznejšími chybami a

nedokonalosťami? Toto má byť vtelený Kristus telesne prítomný uprostred nás? Toto má byť baránkova Nevesta, Baránkova manželka – čiže Nový Jeruzalem, Nebo samotné?

To je čosi, čo mnohí nevedia prehltnúť. Bratia protestanti zväčša úplne. Ale v praxi aj väčšina tých, ktorí sa prehlasujú za katolíkov. Pretože uznať to a uveriť tomu… to by znamenalo urobiť to isté, čo urobil pred 2000 rokmi rabbi Nikodém, keď pochopil, že od tejto chvíle slúžiť Bohu neznamená sadnúť si do kresla a uvažovať o tom *„Čo si asi tak Boh želá, aby som robil a žil“* a potom si vybrať to, čo sa mi pozdáva so slovami *„Ja si myslím, že ak robím toto a žijem takto, tak slúžim Bohu…“* – ale je potrebné vstať a hoci aj v noci, ale predsa ísť za tým chlapom z Nazareta a proste Mu povedať: *„Pane, tu som. Hovor a ja poslúchnem. Urobím všetko a tak, ako povieš, lebo Ty si môj Boh!“*.

NÁJSŤ KRISTOVO TELO…

Byť kresťanom aj dnes značí uvedomiť si, že to nie je o tom vziať si Bibliu (ak vôbec), prečítať si ju, pouvažovať nad ňou a potom povedať: *„No, ja si myslím, že ak budem robiť to a to a žiť tak a tak, tak sa to Bohu bude páčiť…“* – a mne to tiež tak vyhovuje, pretože som si to vybral ja sám, páči sa mi to, pozdáva,… Nie, nie. **Byť kresťanom znamená obrátiť sa ku Kristovi, ktorý je stále hmatateľne *vtelený* v Tele Katolíckej Cirkvi a ktorý pasie svoj ľud cez konkrétne ústa a konkrétny úrad *Petra-pápeža* a *apoštolov-biskupov*** – a vo viere povedať: *„Hovor, Pane! Tvoj sluha počúva! Urobím všetko a tak, ako mi Ty povieš!“*

Pre mnohých je to pohoršenie a bláznovstvo a zo všetkých síl sa usilujú ďalej žiť svoje kresťanstvo bez Krista a bez Neba – čiže bez Cirkvi – pretože sa nechcú nijako zrieknuť svojej pyšnej nezávislosti a svojvoľnosti a prijať „pohoršenie a bláznovstvo vtelenej spásy a vteleného Krista“.

Ale **pre povolaných je to obrovský Boží dar**, nevyčísliteľný dar Krista medzi nami. Krista, ktorý jasne a zreteľne **hovorí** a my sa nemusíme len *dohadovať*, čo by asi tak Pán Boh dnes od nás chcel. Krista, ktorý vďaka tomu **koná** a je **prítomný** v dare sviatostí a ostatných daroch a my sa s Ním môžeme už tu a teraz opravdivo a už *v tomto tele* a tomto svete **zjednotiť**.

„Každý má Ducha Svätého v takej miere, v akej miluje Kristovu Cirkev.“
(sv. Augustín, 4. st. po Kr.)

TVOJA ÚLOHA…

- AKO SI NA TOM TY? Nakoľko o sebe môžeš povedať, že si nielen návštevník bohoslužieb a užívateľ vybraných služieb Tvojej farnosti (ako v bufete, kde si vyberieš, čo ti chutí a ostatné necháš tak); ale si skutočná súčasť organizmu farnosti a máš účasť na jej živote, poslaní, dielach, problémoch, radostiach i bolestiach, sláve, ale občas aj hanbe, úspechoch i zlyhaniach?
- ČO UROBÍŠ, aby si odstraňoval nedostatky v tejto svojej jednote s Cirkvou, ak si nejaké našiel?
- FARNOSŤ: zisti, aké územie pokrýva, koľko má farníkov oficiálne (sčítanie obyvateľstva) a reálne (povedzme návštevníkov nedeľnej bohoslužby). Zisti niečo o jej aktivitách, o tom, čo robí, čím práve žije a čo ponúka. Zisti niečo o jej hostórii. Ak je to možné, stretni sa s Tvojim farárom/správnom farnosti a popros ho, aby Ti povedal niečo o tom, aké to je byť pastierom v tejto farskej časti Kristovej Cirkvi!
- DEKANÁT: jeho súčasťou je aj Tvoja farnosť. Zisti, ktoré farnosti do neho patria. Ak je možné, navštív svojho dekana. Popros ho, aby Ti povedal niečo o živote dekanátu, o tom či a ako farnosti v ňom spolupracujú, čo dekanát svojim farnostiam ponúka.
- DIECÉZA: nazýva sa aj miestna cirkev, pretože má všetko, čo cirkvi náleží: biskupa ako nástupcu apoštolov, kňazov a diakonov, veriaci ľud… Zisti si informácie o svojej diecéze: rozloha, počet

obyvateľov, zhruba počet katolíkov, počet farností a kňazov na jej území. Skús zistiť, čím práve diecéza žije, aké mimoriadne podujatia organizuje, aké služby ako taká poskytuje vo svojich centrách a inštitúciách… Zisti si niečo o svojom diecéznom biskupovi. Biskupi sú ľudia zaneprázdnení a pracovne veľmi vyťažení, ale ak sa dá, skús sa aspoň na chvíľu stretnúť so svojim diecéznym biskupom a poprosiť ho, aby Ti povedal niečo o svojej službe biskupa, ako aj o tom, ako sa môžeš Ty a ostatní skauti čo najlepšie zapojiť do života diecézy.

- Závery z tejto úlohy nakoniec prekonzultuj so svojim tútorom. Skúste sa dopracovať k nieočmu konkrétnemu a praktickému pre Teba, či dokonca aj pre Tvoju družinu, alebo oddiel.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

3. Prostriedok a zväzok vyznania viery

SYMBOLON

V minulosti existovala prax, nazývaná v dobe Krista *symbolon*, symbol. Bola to pečať, či tabuľka, rozlomená na dve, či viac časti, alebo podobne roztrhnutý pergamen. Účastníci si potom každý vzal jeden úlomok, či útržok. Ktokoľvek, kto potom konal v mene takejto dohody, sa musel preukázať úlomkom, či útržkom. ten sa porovnal s ostatnými, ak nim pasoval bol pravý. Tým súčasne potvrdil, že ten, kto ho vlastní, koná v mene daného účastníka dohody.

Cirkev od počiatku slovom *symbolon* označovala krstné vyznanie viery, ktoré dnes poznáme ako Apoštolské vyznanie viery. Ním sa katechumen pri krste slávnostne, pred celým zhromaždením cirkvi, preukazoval ako ten, kto patrí k Božiemu ľudu, pretože vyznáva „pasujúcu“, zodpovedajúcu vieru Božieho ľudu, vieru Katolíckej Cirkvi.

VIERA CIRKVI

Symbol – apoštolské, alebo nicejsko-konštantinopolské vyznanie viery – je naozaj len zhutneným a veľmi stručným zhrnutím viery Cirkvi.

- *„„Verím“: to je viera Cirkvi, ktorú každý veriaci osobne vyznáva, najmä pri krste. „Veríme“: to je viera Cirkvi, ktorú vyznávajú biskupi zhromaždení na koncile, alebo všeobecnejšie, liturgické zhromaždenie veriacich. „Verím“: tak hovorí aj naša matka Cirkev, ktorá svojou vierou odpovedá Bohu a učí nás hovoriť: „Verím“, „Veríme“.“* (KKC 167)
- *„Neveríme vo formuly, ale v skutočnosti, ktoré tieto formuly vyjadrujú a ktorých sa nám viera umožňuje „dotykať“. „Úkon [viery] veriaceho sa nekončí pri tom, čo je vyslovené, ale pri [vyslovenej] skutočnosti.“ K týmto skutočnostiam sa však približujeme pomocou formulácií viery. Ony umožňujú vyjadrovať a odovzdávať vieru, sláviť ju v spoločenstve, osvojovať si ju a čoraz intenzívnejšie z nej žiť.“* (KKC 170)
- *„Cirkev, ktorá je „stĺp a opora pravdy“ (1 Tim 3, 15), verne opatruje „vieru, raz navždy odovzdanú svätým“ (Júd 3). Uchováva v pamäti Kristove slová a z pokolenia na pokolenie odovzdáva vyznanie viery apoštolov. Podobne ako matka učí svoje deti hovoriť a tým aj chápať iných a komunikovať s nimi, tak nás naša matka Cirkev učí reč viery, aby nás uviedla do chápania a života viery.“* (KKC 171)
- *„Kresťanská viera nie je však „náboženstvom knihy“. Kresťanstvo je*

NA ZAPAMÄTANIE:

Pojmom „viera Cirkvi“ nerozumieme nejaký úkon, ktorým by Cirkev niečo robila, ale súhrn toho, čomu verí a čo pozná o Bohu i o svete a o našom povolaní tak, ako jej to zjavil Boh.

náboženstvom Božieho „Slova“, ktoré „nie je napísané a nemé slovo, ale Slovo vtelené a živé“. Aby slová Písma nezostali akoby mŕtvou literou, je potrebné, aby nám Ježiš Kristus, večné Slovo živého Boha, skrze Ducha Svätého otvoril myseľ, žeby sme porozumeli Písmu.“ (KKC 108)

Táto studnica poznania o Bohu, odovzdaná, opatrovaná, zveľadená a zachovaná až do dnešných dní je **bránou k jednote s Kristom**. Veď nie sme *uctievačmi*, ale *učeníkmi*, žiakmi Krista! Aj tu platí zásada, že *poznanie je sila*. Tak ako hovorí Ježiš: *„Keď niekto počúva slovo o kráľovstve a nechápe ho, prichádza Zlý a uchytí, čo bolo zasiate do jeho srdca. … A u koho bolo zasiate do dobrej zeme, to je ten, kto počúva slovo a chápe ho a ono prináša úrodu: jedno stonásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné tridsaťnásobnú“* (Mt 13,19.23 SSV). Tak, ako sa človek stane fyzikom tým, že fyziku najprv študuje a potom „robí“, aj kresťan sa stáva kresťanom tak, že cez tento poklad viery Cirkvi a cez jej tisícky rokov trvajúce skúsenosti s Bohom najprv Boha spoznáva, aby sa potom učil s Ním aj prakticky žiť v Tele Cirkvi.

Preto Cirkev veľmi vážne vyzýva:

„Kán. 229 - § 1. Laici, aby boli schopní žiť podľa kresťanskej náuky a mohli ju aj sami hlásať a podľa potreby i obhajovať a aby aj vo vykonávaní apoštolátu mohli mať svoj podiel, majú povinnosť a právo osvojiť si poznanie tohto učenia, primerané schopnosti a postaveniu každého z nich“

(Kódex kánonického práva Katolíckej Cirkvi)

PRAMEŇ VIERY

Prameňom toho nášho poznania o Bohu je ***tradícia Cirkvi*** (od slova *tradere*, odovzdávať ďalej)**, poklad Božieho Zjavenia, ktorý bol Cirkvi Bohom zverený**.

„Pravdivé poznanie, to je učenie apoštolov, starobylé usporiadanie Cirkvi po celom svete a jedinečná manifestácia Kristovho tela v postupnosti biskupov, ako nasledovali po sebe na každom mieste, kde Cirkev jestvuje, a ktorá siaha až po nás.“

(Ireneus z Lyonu, Adversus Haereses IV,33,8; 180 po Kr.)

„Drží ma tu postupnosť kňazov od samotného stolca apoštola Petra, ktorému Pán po zmŕtvychvstaní zveril úlohu živiť Jeho ovce, až po súčasný zbor biskupov. A nakoniec ma tu drží samotný názov „katolícka“, ktorý, nie bez dôvodu, náleží iba tejto Cirkvi, takže žiaden heretik, hoci by sa všetci chceli nazývať „katolíckymi“, sa neodváži ukázať pútnikovi, ktorý sa ho spýta, ako sa dostane ku katolíckemu kostolu, cestu k svojej bazilike, alebo domu.“

(sv. Augustín, 4. st. po Kr.)

Jadrom tradície Cirkvi sú knihy Písma Svätého:

„Nový Zákon vznikol z viery Cirkvi. Písmo a Tradícia patria k sebe.“ (YOUCAT 12)

„Posvätná tradícia a Sväté písmo teda navzájom úzko súvisia a sú spojené. Veď obe vyvierajú z toho istého božského prameňa, určitým spôsobom splývajú v jedno a smerujú k tomu istému cieľu. Obidve sprítomňujú a zúrodňujú v Cirkvi tajomstvo Krista, ktorý sľúbil, že zostane so svojimi "po všetky dni až do skončenia sveta" (Mt 28,20).“ (II. vatikánsky koncil, Dei Verbum)

„Čo je prameňom kresťanského zjavenia? - Tradícia Cirkvi. Aké sú hlavné dokumenty tejto tradície? - Knihy Písma svätého.“ (Holandský katechizmus)

NA ZAPAMÄTANIE:

Pojem „Božie zjavenie“ neoznačuje nejakú udalosť, v ktorej sa Boh niekomu nejako zjavil. Označuje súhrn všetkých poznatkov a vedomostí, ktoré sme získali tým spôsobom, že ich Boh o sebe dal vedieť a tak nám ich *zjavil*.

Táto *tradícia* Cirkevi je potom ďalej rozvíjaná, komentovaná, osvetľovaná… v ďalších dielach členov Cirkvi: svätci, mystici, filozofi, spisovatelia, svätci, mystici,…

Všetky tieto diela na základe uvažovania, skúseností a jej reflektovania, stále viac obohacujú naše chápanie Boha a života s Ním a umožňujú nám stále lepšie rozumieť Božím zámerom – a potom, to je to hlavné, sa s nimi zladiť a žiť ich.

NA ZAPAMÄTANIE:

Tradíciou Cirkvi sa neoznačujú nejaké zvyky, či tradície v podobnom zmysle slova.

Pojmom Tradícia sa v Cirkvi označuje kompletný súhrn Božieho zjavenia, vrátane Písma Svätého, ktorý je z generácie na generáciu neporušene a starostlivo odovzdávaný ďalej.

PITIE Z PRAMEŇA VIERY

Ako učeníci sme pozvaní piť z tohto prameňa poznania o Bohu.

Skriptúra a lektúra – býva súčasťou mnohých kresťanských zariadení a inštitútov, napríklad ju nájdeme aj v kňazských seminároch. Spočíva v tom, že denne nejaký čas, napríklad 10-15 minút venujeme *skriptúre*, čiže čítaniu Písma Svätého. Rovnaký čas potom venujeme aj *lektúre*, čiže čítaniu inej knihy, či už z dokumentov Cirkvi alebo z diel kvalitných autorov, mystikov, svätcov,… ktorá nám pomáha v živote s Kristom. Často je to rozdelené: skriptúra ráno, ako súčasť rannej modlitby, lektúra poobede, alebo večer, ako súčasť večernej modlitby. Nie je to nijako prehnane dlhý čas, 2×15 minút predstavuje len 2% z celého Tvojho dňa. To sa dá, že?

Profesor Tomislav Ivančič ponúka **úplným začiatočníkom** na tejto cesta nasledovný tip, ako začať so skriptúrou, čiže so štúdiom Písma Svätého:

- *Najprv si vezmi Nový zákon a prečítaj ho rýchle celý.*
- *Potom ešte raz.*
- *Potom tretíkrát a popodčiarkuj si rozličnými farbami.*
- *Potom to ešte párkrát prečítaj, kým sa ti nezničí tento Nový zákon.*
- *Potom si vezmi nový výtlačok a potom už smieš čítať pomaly. Pretože potom z prečítaného celku pochopíš aj jednotlivosti.*
- *Až potom začni so Starým zákonom.*

Rozjímavá modlitba – štúdium Božieho zjavenia nie je nejaké sterilné a teoretické štúdium. Je to veľmi osobné a zaangažované štúdium pred Božou tvárou a v rozhovore s Bohom. Takéto poznávanie Boha v rozhovore s Ním na podklade počúvania Boha hlavne v Božom slove, ale aj knihách tých, ktorí s Bohom intímne žili pred nami, obzvlášť svätých, sa nazýva rozjímavou modlitbou. *„Nakoľko to ja chápem, vstupnou bránou [do kresťanstva]... je modlitba a rozjímanie. Nie som viac pre rozjímavú, než pre ústnu modlitbu, pretože pri každej modlitbe je potrebné aj rozjímať. Nenazývam totiž modlitbou to, keď si niekto neuvedomuje, s kým hovorí, kto to s ním hovorí, čo žiada a od koho žiada, aj keď pri tom pohybuje ústami“* (sv. Teréza Avilská, Učiteľka Cirkvi, 16. st. po Kr.)

Francúzska mystička Jeanne-Marie Bouvier de la Motte-Guyon (17. st. po Kr.) odporúča **mierne pokročilým začiatočníkom (ktorí už čítajú pomaly)** spôsob rozjímavej modlitby, ktorý pozostáva z akoby niekoľkých minicyklov: *„Obráť sa k Písmu; vyber si nejaký oddiel, ktorý je jednoduchý a dosť praktický. Potom príď k Pánovi. Prichádzaj ticho a pokorne. Tam, pred Ním, prečítaj malý úsek*

Písma, ktorý si si otvoril. Čítaj dôkladne. Sústredene a ticho vnímaj, čo čítaš. Vychutnaj si to a stráv to. … Nečítaš rýchlo, ale pomaly. neprechádzaš z jedného oddielu na druhý, pokiaľ si svojimi zmyslami neuchopil samotné jadro toho, čo si čítal. Potom možno budeš chcieť tento oddiel Písma, ktorý sa ťa dotkol, vyjadriť modlitbou. Po tom, čo si z toho oddielu niečo uchopil a spoznal si, že z neho vytiahol esenciu a hlavný zmysel, potom zvoľna, kľudne a pokojne prejdi k ďalšej časti oddielu. Keď tvoj čas s Pánom skončí, budeš prekvapený, že si prečítal veľmi málo, možno ani nie pol stránky. »Modlenie sa Písma« sa nehodnotí podľa toho, koľko si prečítal, ale akým spôsobom si prečítal!"

Určite mnohé veci budú spočiatku pre Teba nie úplne pochopiteľné. Pomôcť Ti môže nasledovné:

- **Nemusíš sa zdržiavať tým, čomu nerozumieš**. Keď budeš vždy znova a znova čítať Písmo, budeš v ňom, úmerne svojmu duchovnému napredovaniu, vždy objavovať nové a nové veci a to, čo si predtým nechápal (lebo to bolo pre teba ešte „privysoko"), časom pochopíš. Sústreďuj sa na to, čomu rozumieš, čo chápeš a hlavne: čo ťa oslovuje a „chytá za srdce".
- **Na osvetlenie niektorých pojmov a reálií môžeš využiť komentáre, či biblické slovníky**. Výborný biblický slovník Adolfa Novotného je k dispozícii aj online na internete, podobne ako aj ďalšie študijné pomôcky.
- **Pamätaj na súlad medzi Písmom a zvyškom Tradície v Katolíckej Cirkvi**. Pôvodný a autentický zmysel toho, čo čítaš, bude vždy v súlade so zvyškom Tradície a so životom a praxou Kristovej Cirkvi, ktorá knihy Nového Zákona napísala a autorizovala ako Božie slovo, pretože odrážajú to poznanie, ktoré od Boha prijala a ktorému od počiatku podnes verí.

TVOJA ÚLOHA…

- ZADOVÁŽ si výtlačok Nového zákona (ak ešte nemáš) – najlepšie malý, vreckový. Sprvu môže poslúžiť aj aplikácia v mobile. Jej výhoda je, že mobil máš stále pri sebe a môžeš si teda z Písma čítať aj inokedy, kdekoľvek si (ako to robia bratia a sestry z Opus Dei, napríklad). Ale asi ťažko sa Ti v ňom bude farebne podčiarkovať…
- PRIPRAV si ďalšie dve základné knihy, ktoré budeš potrebovať: Youcat a Katechizmus Katolíckej cirkvi.
- SPOLOČNE so svojim túrorom si vyber vhodnú knihu na lektúru.
- SKONTROLUJ možnosti a dostupnosť komentárov a biblických slovníkov – či už na nete, alebo vo forme publikácií.
- ZARIAĎ si veci tak, aby si vytvoril vo svojom dennom režime stabilný čas a miesto na dennú modlitbu, ako aj na skriptúru i lektúru. Doplň tieto tri činnosti do svojho ĽALIOVÉHO ŽIVOTA!
- ZAČNI – denne, verne, bez vynechávania, tak, aby si si na to navykol rovnako, ako si navyknutý skontrolovať facebook, umyť si zuby, zacvičiť, či naraňajkovať sa…
- PO TÝŽDNI praktizovania obojeho bez vynechania môžeš ísť na ďalšiu úlohu – pokračuj však ďalej v praktizovaní aj modlitby, aj skriptúry, aj lektúry!

Splnené dňa: _____, podpis túrora: _____

4. Prostriedok a zväzok liturgie a sviatostí

Oslava je hlavným poslaním a zmyslom liturgie.

Teraz nás možno napadne, že tým, čím v liturgii oslavujeme Boha, je spev a to, ako sa aktívne zapájame do obradov. Či dokonca už len samotný fakt, že verejne, pred tvárou sveta, ideme do kostola, aby sme tam oslavovali Boha. Ale nie je to tak. Veď toto všetko môžeme aj na modlitbovom a chválovom stretku – a možno ešte viac, pretože sa tam môžeme spontánnejšie „odviazať“, môžeme tam celý čas spievať a dvíhať ruky a tancovať a skákať a kričať na Božiu slávu. To pri liturgii až tak úplne nejde.

Niekoho možno teraz napadne, že oslavujeme Boha Kristovou obetou, ktorú Mu prinášame – Jeho z Jeho, ten najväčší Dar, ktorý On sám vložil do našich rúk neschopných Mu predložiť niečo hodnotné sami zo seba. Tak to vníma aj liturgia. Ale ani to nie je ono. Veď nikto z neveriacich – ak by náhodou bol na sv. omši – svojimi očami nič neuvidí, aby mohol povedať: „Ty, páni, bol som na tej katolíckej omši a tam sa normálne na oltári chlieb premenil na kusy tela a víno na ľudskú krv a všetko zahalilo nadprirodzené svetlo... Tak to už teda čosi je! Ten Boh tam naozaj je a robí teda husté veci!“ Nie, Kristova obeta je základom sv. omše, ale funkciu oslavy Boha vo svete sama osebe nespĺňa.

Čím teda v liturgii a obzvlášť vo sv. omši oslavujeme Boha? II. vatikánsky koncil o liturgii eucharistie píše:

> *„V liturgii, zvlášť vo svätej eucharistickej obete, sa totiž „uskutočňuje dielo nášho vykúpenia“... ľudské sa pridružuje a podriaďuje božskému, viditeľné neviditeľnému, akcia kontemplácii, terajšia obec budúcej, ktorú hľadáme. Teda liturgia, zatiaľ čo deň po deň buduje z tých, čo sú v Cirkvi, svätý chrám Pánov, príbytok Boží v Duchu Svätom, až k miere plného vzrastu Kristovho, spolu podivným spôsobom vzpružuje ich sily, aby ohlasovali Krista, a tak ukazuje Cirkev tým, čo sú mimo nej, ako zástavu vztýčenú medzi národmi, pod ktorou sa majú zhromaždiť všetky roztratené dietky Božie, kým nebude jeden ovčinec a jeden pastier. ... Liturgia sa teda právom pokladá za vykonávanie kňazského úradu Kristovho. Ňou sa totiž vnímateľnými znakmi naznačuje a každému znaku príslušným spôsobom uskutočňuje posväcovanie človeka. ... v liturgii vyvrcholuje činnosť Cirkvi a zároveň v nej pramení všetka jej sila. ... najmä z Eucharistie, sťa z prameňa prúdi do nás milosť a čo najúčinnejšie sa dosahuje to posväcovanie ľudí a oslavovanie Boha v Kristu, ku ktorému ako k svojmu cieľu smeruje všetka ostatná činnosť Cirkvi.“* (Sacrosanctum concilium)

Všimnime si v tomto texte zhruba tri veci:

1) LITURGIA AKO NÁSTROJ PREMENY

Liturgia sa javí ako nejaký „stroj“, mocný nástroj, ktorý Boh „nainštaloval“ na tomto svete, aby sme sa ním menili na synov a dcéry Boha a posväcovali sa, ako hovorí Koncil. Katechizmus potom na margo milosti posväcujúcej, ktorú do nás Boh sviatosťami vlieva a v nás ju upevňuje, hovorí, že:

- *„Je to posväcujúca alebo zbožšťujúca milosť ... Táto milosť je v nás prameňom diela nášho posvätenia“* (KKC 1999).
- Následne *„Ovocie sviatostného života spočíva v tom, že Duch adoptívneho synovstva zbožšťuje veriacich, lebo ich životne spája s jednorodeným Synom, Spasiteľom“* (KKC 1129).

Cieľom liturgie je teda naša skutočná premena v Krista, naše opravdivé zbožštenie sa v Kristovi, s ktorým sa *„životne spájame“* – čiže bytostne, celým svojim bytím, všetkým, čím sme a čo žijeme, aby sa tak v nás Kristus stal *„všetko a vo všetkom“* (Kol 3,11 SSV).

> Znova si predstavme kostol ako nejakú „továreň“, do ktorej na začiatku vchádzame ako ľudia a potom – procesom liturgie a našej účasti na nej – sa meníme a premieňame, aby sme na konci vyšli von už nie ako

obyčajní ľudia, ale ako synovia a dcéry Boha, „druhí Kristovia“, ako to raní kresťania nazývali. Toto je teda zmysel liturgie, jej účel a jej moc.

Je len našou škodou, že mnohí o tomto poslaní liturgie vôbec netušíme, nevieme ju vôbec využívať na svoje spasenie a premenenie.

Podobáme sa ľuďom, ktorí sa rozhodli pre zdravý životný štýl a preto si chodia trikrát do týždňa posedieť na hodinku do fitnescentra, lebo veď ľudia, čo chcú byť zdraví, by tam mali chodiť – ale nikdy ich ani nenapadne, že všetky tie činky a stroje sú na to, aby na nich cvičili. A tak tam vždy len sedia, pozerajú sa (a nudia sa) – a potom idú domov a sťažujú sa, že stále sa nie a nie zbaviť toho tuku a stále nie a nie nabrať žiadnu kondičku a pritom už roky ‚chodia do fitka‘ a stále nič...

Podobne aj mnohí kresťania „chodia do kostola“ – ale súčasne sa ešte nikdy skutočne do liturgie nezapojili, pretože neporozumeli, k čomu slúži, nevedia ju „používať“ a teda sa ňou ani nenechávajú premieňať... Čo je smutné.

Musíme sa naučiť pozerať na liturgiu novým spôsobom. A začať sa ju učiť používať tak, ako nám ju Boh daroval. Nie ako „nedeľnú povinnosť“, ktorú si „splníme“, ale ako účinný nástroj, ktorý máme často až denne k dispozícii na našu premenu v Boha!

2) PREMENA AKO NAŠA OSLAVA BOHA

Teraz už nám je jasné, že ak je liturgia uctievaním Boha, potom jadrom tohto uctievania je práve naša premena a pripodobňovanie sa Bohu.

Ak totiž Boha uctievame, potom to znamená, že pre nás je úcty hodný. Čiže je niekým, koho obdivujeme, kto je našim idolom, koho milujeme a zbožňujeme kvôli tomu, kým je a čím je. A teda snívame o tom, aby sme aj sami boli ako On, **celým srdcom sa Mu túžime podobať**, čo najviac, ako len dokážeme. Práve touto túžbou a snahou skladáme Bohu hold a úctu, tým, že Ho napodobňujeme, nasledujeme, premieňame sa podľa Jeho vzoru, ako hovorí Písmo: „*Napodobňujte Boha ako milované deti*“ (Ef 5,1 SSV).

A keďže **presne toto je zmyslom a poslaním daru liturgie**, je liturgia vrcholným miestom uctievania Boha: miestom, kde prichádzame, zomierajúc svojmu starému „ja“, aby sme sa naplno a bez prekážok vystavovali Božej moci, stravovaní túžbou byť ňou premieňaní v Neho a skutočne ňou aj v Neho premieňaní!

3) BOH OSLÁVENÝ NAŠOU PREMENOU PRED CELÝM SVETOM

Táto premena potom ústi do dokonalej oslavy Boha.

- **Ak totiž Boha oslavujeme slovami** – ako napríklad na stretku, na chválach,... tak sú to len slová. Pekné, ale len slová...
- **Ak Boh našimi rukami koná znamenia a zázraky**, to už je viac – ale ani to ešte nie je dokonalá oslava Boha.
- **Najväčším Božím skutkom a zázrakom je totiž zbožštenie človeka**. Ono je tým vrcholným Dielom, pre ktoré stvoril svet, stal sa človekom a zomrel na kríži. V tomto Diele je potom Boh aj najviac oslávený.

Ak teda ľudia okolo nás vidia – skutočne, na vlastné oči! – ako do kostola vchádzajú ľudia, slabí, krehkí, často zranení, či dokonca rozhádaní... **a von vychádzajú synovia a dcéry Boha**, plní Svetla, plní nadpozemskej čírosti a lásky, premenení, zmierení, zjednotení, plní radosti a jasania, mocní v Sile Mocného... **tak TOTO je skutočná oslava Boha**! A toto je **dôvod, prečo je liturgia a obzvlášť svätá omša nielen vrcholným aktom uctievania Boha, ale aj vrcholným aktom oslavy Boha**. A, v konečnom dôsledku,

aj **vrcholným aktom evanjelizácie**, zvestovania Boha všetkým národom. Pretože je viditeľným, neprehliadnuteľným svedectvom Božej premieňajúcej a zbožšťujúcej Moci uprostred sveta! Samozrejme, len za predpokladu, že je tu (a na nej) aspoň niekto, kto jej rozumie, chápe ju, využíva ju a nie je na nej iba divákom, ktorý si práve „plní svoju nedeľnú povinnosť“, ale skutočne sa jej zúčastňuje a necháva sa ňou vskutku premieňať!

NENAHRADITEĽNÁ DÔLEŽITOSŤ SVIATOSTÍ

Ak by neexistovalo zbožštenie človeka, neboli by potrebné ani sviatosti, ktoré nás *„zbožšťujú“* a *„životne spájajú s Kristom“*, ako učí Katechizmus. Uvažujme!

Mnohí ľudia si predstavujú Nebo ako nejaké miesto, kam sa ľudia dostanú za odmenu (akoby nejaká „výplata“) za to, že splnili nejaké Božie podmienky: uverili v Krista, nekradli, nezabíjali, modlili sa a podobne. Na to ale nepotrebujeme žiadnu „životnú jednotu s Kristom“!

> *Je to ako v bežnom svete: Nepotrebujete poznať, ba ani len stretnúť svojho zamestnávateľa na to, aby ste mohli dostať výplatu za odvedenú prácu. Nemusíte mať žiaden vzťah, už vôbec nie žiť nejakú jednotu, s nájomcom, od ktorého ste si prenajali byt a bývate v ňom.*
>
> Ak je aj Nebo len nejaké miesto, kam nás Boh po smrti vpustí, tak na to nepotrebujeme mať s Bohom žiaden vzťah, nemusíme dokonca ani Ho vôbec poznať, nič podobné. Stačí splniť Jeho podmienky a vyinkasovať za ne odmenu v podobe „nebeského príbytku“ a bodka. Mnohí kresťania si kresťanstvo a Nebo predstavujú práve takto: Nebo ako krásne miesto, kde bude všetko: naši blízki ľudia, krásna príroda, vtáčky, zvieratká (dúfajú, že aj ich obľúbený pes), všetci budeme zdraví a mladí , budeme sa tam mať dobre... – a ani ich nenapadne tam spomenúť Boha. Iste, Nebo v ich predstave je od Boha, Boh nás doň vpúšťa, musíme splniť požiadavky Boha, aby nás do Neba Boh vpustil – ale inak v ich mysli Boh nie je súčasťou Neba o nič viac, než je bytové družstvo súčasťou vašej rodiny a domácnosti. Na zemi títo ľudia reálne žijú bez Boha, aj Nebo si predstavujú bez Boha...

Ak ale Nebo je zbožštenie – teda byť ako Boh, žiť ako Boh a to všetko v bytostnej Jednote s Bohom – potom Nebo rovná sa Boh. **Čokoľvek nie je Boh, je Peklo**.

Potom jediný a kľúčový spôsob, ako sa „do Neba“ dostať, je bytostne a životne sa spojiť s Bohom.

Potom liturgia a jej jadro, sviatosti, sú kľúčový nástroj, pretože práve v nej, vo sviatostiach, sa presne toto deje: sme bytostne a životne spájaní s Kristom a teda s Bohom, pretože Kristus je Boh – a skrze Krista, s Kristom a v Kristovi tak *„máme ... v jednom Duchu prístup k Otcovi“* (Ef 2,18 SSV) a teda do jednoty a spoločenstva Trojice. Presne tak, ako sa za to modlí Ježiš, keď hovorí: *„No neprosím len za nich [apoštolov], ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno - ja v nich a ty vo mne“* (Jn 17,20-23 SSV).

SVIATOSTI AKO KRISTUS KONAJÚCI

Všetko, *„čo bolo viditeľné na Kristovi, teraz prešlo do sviatostí Cirkvi.“*
(sv. Lev Veľký, pápež, 5. st.)

Sviatosti, to je **Kristus konajúci v Tele svojej Cirkvi**, Kristus, ktorý je živý, činný a prítomný medzi nami. Tomu zodpovedá aj definícia toho, čím sviatosti sú.

- **EX OPERE OPERATO** – Sviatosti sú konaním Boha, je to akoby rebrík, ktorým k nám Boh zostupuje, aby bol v Tele Cirkvi s nami. Preto aj účinok sviatostí nezávisí od človeka, ktorý ich vysluhuje – od toho, či je práve sústredený, alebo nie, či je

NA ZAPAMÄTANIE:

Sviatosti sú účinné znaky milosti ustanovené Ježišom

svätý, alebo práve v stave hriechu. Sviatosti sú dielom a úkonom Boha a ich účinok pramení v samom úkone sviatosti, čo termín „ex opere operato“ – účinkom samého konania toho, čo je konané – vyjadruje. Preto je ich účinok objektívny a istý, kedykoľvek ich Cirkvou zmocnený človek podľa noriem Cirkvi vysluhuje.

- **DISPOZÍCIA PRIJÍMATEĽA** ale určuje, nakoľko sa v ňom ovocie sviatosti prejaví, nakoľko ho sviatosť aj reálne zbožští. Z tohto pohľadu sú sviatosti ako rebrík, ktorým my vystupujeme do Neba. Či skôr *výťah*, ktorým sme Bohom unášaní a vynášaní do Nebeskej Slávy a do Nebeského Života – úmerne našej túžbe po tom, aby sa tak naozaj stalo.

Kristom zverené Cirkvi, ktorými sa nám udeľuje Boží život. Viditeľné obrady, ktorými sa sviatosti slávia, naznačujú a spôsobujú milosti, ktoré sú vlastné každej sviatosti. Sviatosti prinášajú ovocie v tých, ktorí ich prijímajú s potrebnými dispozíciami.

„Ak sa úplne čestne pozrieš do svojho vnútra, musíš pripustiť, že jestvuje jeden jediný dôvod, prečo ešte nie si svätý, taký svätý, ako boli prvotní kresťania: nechceš celkom byť svätý.“

(William Law, anglikánsky pastor, 18. st. po Kr.)

TVOJA ÚLOHA…

- SPÍŠ si zoznam všetkých siedmych sviatostí Cirkvi
- ZISTI, čo presne nimi Kristus koná – najprv s pomocou Youcatu, ktorý Ťa potom odkáže aj na „náročnejšiu, ale výdatnejšiu stravu“ Katechizmu Katolíckej cirkvi.
- NÁJDI ku každej sviatosti súvisiace činy, alebo slová Ježiša Krista, ukazujúce, že tieto skutky konal, alebo o nich aspoň hovoril, či nimi poveroval svojich apoštolov počas svojho života ako človeka Ježiša Krista.
- KONZULTUJ výsledky svojho bádania, ako aj otázky a nejasnosti so svojim tútorom, ak treba, aj so svojim farárom, či iným vhodným kňazom alebo teológom.
- POROVNAJ tento pohľad na sviatosti a liturgiu s tým, ktorý si mal doteraz. V čom sa tento dnešný pohľad odlišuje? Skús to zhrnúť a vystihnúť ten rozdiel.
- AKÝ DOPAD na Tvoj život by tento nový pohľad, ktorý si získal, mohol mať? Čo všetko by mohol zmeniť?
- UVÁŽ, čo je z Tvojej strany potrebné na to, aby sviatosti boli v Tvojom živote účinné tak, ako majú byť. Čo konkrétne by si pre to mohol urobiť už teraz?
- UROB TO! Aspoň začni!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

5. Prostriedok a zväzok cirkevného vedenia

Tu sa už dostávame **na pôdu, kde sa Cirkev a skauting prekrývajú** – jednoducho preto, že autentický skauting je súčasťou Cirkvi a kráča s ňou rovnakým spôsobom po rovnakej ceste.

Pripomeň si teda, ak treba, 12. kapitolu a v nej úlohu 7. týždňa odborky Skautský zákon!

Poslušnosť skautingu pramení v poslušnosti Cirkvi, ktorá je poslušná a oddaná svojmu Majstrovi a Ženíchovi, Bohu Ježišovi Kristovi, ktorý ju získal vlastnou Krvou.

Nemali by sme dôvod poslúchať ani vodcov skautingu, keby nás neviedli po ceste spoľahlivej a tou je cesta kresťanstva, cesta zbožštenia. Táto cesta je však spoľahlivá len a jedine preto, že je cestou Cirkvi a je v nej garantovaná autoritou a zárukou samého Krista.

Kvôli Kristovi veríme aj Cirkvi, ktorú nám zanechal, aby v jej Tele bol stále s nami – práve preto, že ju zanechal a že je Jeho Telom, Ním samým. A kvôli Cirkvi veríme aj skautingu a jeho vodcom, kým nás vedú po cestách Cirkvi a pridružujú k jej dielam.

Takže **vďaka *megaškandálu Cirkvi* – alebo, pre nás *megadaru* – Kristus nie je kdesi preč, hore**, v Nebi a my opustení kdesi tu, dole, na Zemi, ale naopak, sám Kristus je prítomný v Tele Cirkvi, koná v tele Cirkvi, hovorí v Tele Cirkvi a pozýva ku konkrétnym veciam v Tele Cirkvi – tak **našou odpoveďou na to je práve poslušnosť *cirkevnému riadeniu*, cez ktoré Kristus vedie a pasie svoju Cirkev**.

Nie je pritom žiadna „útrpná poslušnosť", plná smútku. Naopak, je to poslušnosť plná radosti, pretože Ženích k nám hovorí a my nemusíme tápať v neistote, lež Mu môžeme našou oddanosťou a poslušnosťou preukázať svoju lásku a svoju vďačnosť a to všetko JE dôvodom obrovskej radosti!

„Ten, čo pozerá na Cirkev, pozerá priamo na Krista, ktorý stvárňuje sám seba a očakáva svoj vzrast ustavičným pridávaním spasených ľudí."
(Sv. Gregor Naziánsky, učiteľ Cirkvi, 4. st. po Kr.)

„Náš Vykupiteľ sa ukázal ako jedna osoba so svätou Cirkvou, ktorú si pridružil."
(Sv. Gregor Veľký, pápež, 6. st. po Kr.)

„Ježiš Kristus a Cirkev, to je podľa mojej mienky jedno a to isté a netreba z toho robiť problém."
(Sv. Jana z Arcu, 15. st. po Kr.)

„Všetci nech majú v úcte diakonov ako samého Ježiša Krista, biskupov ako Otcov príklad a kňazov ako Boží senát a poradný zbor apoštolov. Bez nich sa cirkev nemôže nazývať cirkvou!"

„Takýchto ľudí sa chráňte (bludárov)! A bude to vtedy, ak nespyšniete a neodlúčite sa od Boha Ježiša Krista, od biskupa a od apoštolského zriadenia. Kto je vo vnútri cirkvi, je čistý. To znamená: kto niečo koná bez biskupa, kňazov a diakonov, ten nemá čisté svedomie!""
(Ignác Antiochijský, žiak Jána apoštola, Trallančanom; 107 po Kr.)

TVOJA ÚLOHA…

- KRISTOV HLAS k nám zaznieva z dokumentov koncilov, encyklík pápežov,… Počúvam ho? Poznám ho?
- POSLÚCHAM? Som vnímavý na hlas Krista v Cirkvi? Ako konkrétne naň odpovedám svojim konaním? Viem uviesť nejaké príklady?
- ČO KONRÉTNE urobím, aby som Kristov Hlas v Cirkvi aj počul, aj pod vedením Ducha Svätého nasledoval.
- AKO JE NA TOM moja družina/oddiel? Nakoľko sme účastní diel Cirkvi, nakoľko spoločne reagujeme na Hlas Krista Ženícha? Ak je v tom nejaký problém – v čom je jeho príčina?
- ČO KONKRÉTNE UROBÍM JA, aby som aj v tejto oblasti jednoty s Kristom napredoval?
- VYBERIEM SI jeden z dokumentov Cirkvi – napríklad niektorú z nedávnych encyklík pápežov – a preštudujem si ju. Pouvažujem ako na ňu odpoviem: ja osobne, moja družina, môj oddiel – nakoľko tie posledné dve roviny budú v mojich možnostiach. Pri výbere vhodného dokumentu budem

konzultovať so svojim tútorom, prípadne s mojim farárom. Takisto s tútorom prekonzultujem aj závery, ku ktorým som dospel.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

6. Prostriedok a zväzok cirkevného spoločenstva

Aj tu sme na rovnakej pôde, ako skauting.

Pripomeň si teda, ak treba, 11. kapitolu: Skautské bratstvo!

JEDNOTA V TELE CIRKVI

Cirkev je miesto, kde sa zjednocujeme s Kristom – a preto to vyžaduje nevyhnutne aj jednotu navzájom. Preto je Cirkev Kristovým telom, pretože je **tvorená ľuďmi, ktorí sa zjednocujú s Kristom a teda sú si jedno aj navzájom**: *„Skrze vieru v Kristovi Ježišovi ste všetci Božími synmi. Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli. Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi*“ (Gal 3,26-28 SSV)

Súčasne Cirkev je miesto, kde žijeme Boží život, Trojičný život – a preto, podľa Ježišovho pozvania, medzi sebou cieľavedome budujeme tú jednotu, ktorú v Trojici žije Otec, Syn a Duch Svätý: *„No neprosím len za nich [apoštolov], ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno - ja v nich a ty vo mne. Nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa*“ (Jn 17,20-23 SSV)

Táto jednota je vec navýsosť konkrétna: *„Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon*“ (Gal 6,2 SSV); *„Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy*“ (1 Kor 12,26-27 SSV); *„Zmýšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ! Nerobte nič z nevraživosti ani pre márnu slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho. Nech nik nehľadí iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných*“ (Flp 2,2-4 SSV); *„Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách. … Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. Deň čo deň svorne zotrvávali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm*“ (Sk 2,42-46 SSV)

Sv. Ján Pavol II. opisuje tento model života v podmienkach dnešnej doby takto: *„Ak chceme byť verní Božiemu plánu a zodpovedať aj veľkým očakávaniam sveta, v tisícročí, ktoré sa začína, stojí pred nami veľká výzva: urobiť z Cirkvi dom a školu spoločenstva. Čo to konkrétne znamená? Aj tu by sa naša reč mohla stať hneď praktickou, ale vyhovieť tomuto podnetu by bolo omylom. Pred plánovaním konkrétnych iniciatív treba podporiť spiritualitu spoločenstva a umožniť jej, aby sa ukázala ako výchovný princíp všade tam, kde sa formuje človek a kresťan, kde sa vychovávajú služobníci oltára, zasvätení, pastorační pracovníci, a kde sa budujú rodiny a spoločenstvá. Spriritualita spoločenstva, to je predovšetkým zameranie pohľadu srdca na tajomstvo tojjediného Boha, ktorý v nás prebýva a ktorého svetlo treba vnímať aj na tvári bratov a sestier vedľa nás. Spiritualita spoločenstva znamená okrem toho schopnosť cítiť brata a sestru vo viere v hlbokej jednote tajomného tela - Cirkvi, čiže ako "niekoho, kto patrí ku mne", aby som vedel spolu s ním prežívať jeho radosti a jeho bolesti, uhádnuť jeho želania, postarať sa o jeho potreby a ponúknuť mu pravé a hlboké priateľstvo. Spiritualita spoločenstva je aj schopnosť vidieť v druhom predovšetkým pozitívne prvky, aby sme*

ho prijímali a hodnotili ako Boží dar, a to nielen ako dar pre druhého, ktorý ho priamo prijal, ale aj ako "dar pre mňa". Spiritualita spoločenstva napokon znamená vedieť bratovi "urobiť miesto", niesť si vzájomne bremená (Gal 6,2) a premáhať egoistické pokušenia, ktoré nás neustále napádajú a budia rivalitu, karierizmus, nedôveru a žiarlivosť. Nerobme si nijaké ilúzie: bez tejto duchovnej cesty by vonkajšie prostriedky len veľmi málo osožili spoločenstvu. Stali by sa bezduchými aparátmi, skôr maskami spoločenstva, ako jeho možnosťami prejaviť sa a rásť." (Novo millenio ineunte 43)

Toto nakoniec vyjadruje aj Eucharistia. Ježiš sám v nej s Cirkvou tvorí túto krajnú jednotu, keď jej dáva svoje božské Telo a svoju božskú Krv – teda celého Seba ako Chlieb Života – a súčasne v nej prijíma za svoje jej ľudský organizmus, telo tvorené učeníkmi. Súčasne je ale Eucharistia návod pre nás, ktorý nám hovorí, ako tvoriť Cirkev: tým, že Kristovi, s Kristom a v Kristovi dávame aj my svoje vlastné telo, svoju vlastnú krv, celých seba, aby sme tak zdieľali a boli zdieľaní v jedinom Tele Cirkvi, ktoré sa z účasti na Eucharistii (latinsky sa sv. prijímanie povie *communio, spoločenstvo*!) rodí: *„my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe*" (1 Kor 10,17 SSV). Nie nadarmo nás Cirkev nabáda a učí, že celý náš život musí byť v samej svojej podstate *eucharistický*.

A až vtedy, keď sme takto zjednotení, Jedno Telo v Jednom Tele a konečne sme Kristom a v Kristovi tvoríme Cirkev, vzťahuje sa na nás aj prisľúbenie: *„A keď ste Kristovi, ste Abrahámovým potomstvom a podľa prisľúbenia dedičmi*" (Gal 3,29 SSV) – pretože sme ono dedičstvo, Boží Trojičný život, aj skutočne prijali a skutočne ho už v Cirkvi žijeme a stále viac si ho osvojujeme a teda naozaj sme sa tak onými dedičmi stali.

JEDEN ZÁVAŽNÝ PROBLÉM!

A tu sa konečne dostávame k jadru problému: **Žiť takúto jednotu vyžaduje nielen veľkú lásku a zomretie sebe a svojmu sebectvu** („*Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu*" (Rim 6,7 SSV)) – **ale vyžaduje to aj množstvo času**. Vo Večnosti, kde, obrazne a po ľudsky povedané, budeme mať na túto jednotu navzájom v Bohu všetku nekonečnú večnosť, to nie je problém. **Tu, na zemi, kde sú naše možnosti čo do času aj priestoru dramaticky obmedzené, to ale je veľký problém**, ktorý nám v podstate dáva iba **tri možnosti a z toho iba jedno riešenie**:

1. **Skúsime túto jednotu tvoriť so všetkými farníkmi**, ktorých sú rádovo stovky, občas tisícky. Pretože ale je to nad naše sily a schopnosti a, ako hovoria odborníci, okrem našej rodiny dokážeme zvládnuť najviac tak ak tých dvanásť ďalších intenzívnych vzťahov s dvanástimi inými ľuďmi, tak **v praxi žiadnu jednotu nevytvoríme. Cirkev sa nekoná…**

2. **Vykašleme sa na túto jednotu a uspokojíme sa s bežným „náboženským životom":** kostol spoveď, doma sa pomodlíme, v podstate si každý žijeme svoje náboženstvo sami a súkromne, tí akčnejší sa občas stretnú na nejakom stretku, akcii, podujatí, chválach, púti**,… Výsledok je rovnaký ako v predchádzajúcom bode: Cirkev sa zase nekoná, Boží život sa nekoná, zbožštenie sa nekoná…**

A TERAZ TO RIEŠENIE…

3. **Tretia možnosť a jediné riešenie je to, ktoré objavila už Cirkev v Jeruzaleme na samé Turice: byť spoločenstvom malých spoločenstiev.** Čiže štrukturovať farnosť tak, aby ju tvorili malé komunity typu „Moja rodina + 12 ďalších ľudí", ktoré sú dostatočne malé na to, aby umožňovali opravdivú jednotu a opravdivé zdieľanie životov medzi ich členmi. Okolo nich potom budú existovať ďalšie podobné komunity, ku ktorých ich bude pútať rovnaká láska, ale v praxi predsa len nižší stupeň jednoty a zdieľania, úmerne klesajúcemu objemu času strávenému spoločne a teda reálnej blízkosti medzi nimi – nie preto, že by sa od seba oddeľovali ako nejaké „minisekty", ale preto, že proste žijú maximum jednoty, ktoré je tu, na zemi, v ich silách a viac už ani pri najväčšej snahe nedokážu a ani nemôžu…

V Skutkoch apoštolov tak čítame: *„v ten deň sa pridalo asi tritisíc duší“* (Sk 2,41 SSV), súčasne ale čítame: *„po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm“* (Sk 2,46 SSV). Inými slovami, táto masa tritisíc ľudí sa úplne normálne a spontánne vyformovala do spoločenstva malých komunít, ktoré sa schádzali po domoch, aby spolu zdieľali svoje životy, modlitbu, majetky, dokonca aj samú liturgiu.

Na tento istý model narážame aj v Pavlových listoch, kde sa Pavol nerozpakuje nazývať ich „cirkvami“ (sv. Ján Pavol II. na margo toho vysvetľuje, že práve v nich je prítomné *communio* Cirkvi, pretože tam a len tam je možné, aby skutočne aj bolo žité): *„Pozdravujte Prisku a Akvilu, … Pozdravte aj cirkev v ich dome“* (Rim 16,3-5 SSV); *„Pozdravte bratov v Laodicei aj Nymfu a cirkev v jej dome“* (Kol 4,15 SSV); *„Pavol, … milovanému Filemonovi, … a cirkvi, ktorá je v tvojom dome”* (Flm 1,1-2 SSV).

V PRAXI V MOJEJ FARNOSTI…

Neprekvapuje teda, že sv. Ján Pavol II. veľmi vážne hovorí o farnosti toto: *„Aby sa všetky tieto farnosti stali živými kresťanskými spoločenstvami, musia sa dotyčné miestne autority starať o to, aby: a/ boli farské štruktúry prispôsobené situáciám s veľkou flexibilitou, ktorú umožňuje cirkevné právo predovšetkým podporovaním účasti laikov na pastoračnej zodpovednosti; b/* ***rástli malé bázové spoločenstvá, nazvané aj živé spoločenstvá, v ktorých veriaci vzájomne môžu hlásať Božie Slovo a môžu byť činnými v službe a v láske. Tieto spoločenstvá sú v spoločenstve so svojimi pastiermi opravdivými skonkrétneniami cirkevného communia a centrami evanjelizácie...*** '“ (Christifideles laici 26) Pápež v podstate hovorí, že **ak sa tieto dve podmienky nesplnia, tak farnosti najskôr nebudú živými spoločenstvami a teda budú mŕtve**. A ak uvážime všetko, je nám jasné, prečo súčasne sv. Ján Pavol II. považuje farnosť, zloženú z týchto malých *bázových spoločenstiev* za podmienku toho, aby bola farnosťou živou, aby vôbec bola *cirkvou*: Je to totiž **jediný možný spôsob, ako naozaj žiť vo farnosti jednotu Trojičného Božieho života a teda sa mu aj učiť a osvojovať si ho**.

> Ak túto štruktúru nemáme, farnosť sa podľa sv. Jána Pavla II. stáva *mŕtvou*, niečo ako „zombie“: na jednej strane je tam ešte stále *kostra* v podobe farára, kostolníka, farskej budovy, kostola, organistu, katechétu a tak, stále sa ešte nejako *hýbe* – obligátnych 10% príde v nedeľu na omšu do kostola (porov. PEP KC 2001-2006), usporiada sa nejaká púť, pobožnosť, jasličková, prvé sv. prijímanie a birmovka,… a prípadne iné *aktivity*, lenže *aktivity* nerovnajú sa *život* v Trojičnej jednote. A tak o takejto farnosti potom platia najskôr hrozivé slová Krista: *„Poznám tvoje skutky; že máš meno, akoby si žil, ale si mŕtvy“* (Zjv 3,1 SSV).

Preto neprekvapuje, že sv. **Ján Pavol II. hovoril o tejto štruktúre s takou naliehavosťou a na inom mieste o týchto spoločenstvách nepokryte píše**:

> *„Základňové (bázové) cirkevné spoločenstvá (známe aj pod inými menami) vyrastajú rýchlo v mladých cirkvách. Sú* ***podporované biskupmi*** *a ich konferenciami ako* ***pastoračná priorita*** *a* ***osvedčujú sa*** *ako centrá kresťanskej formácie a misionárskeho vyžarovania. Ide o skupiny kresťanov, ktorí sa stretajú na rodinnej úrovni alebo v obmedzenom okruhu, aby sa modlili, čítali Písmo, prehlbovali si náboženské vedomosti a debatovali o cirkevných problémoch z hľadiska spoločného zaangažovania. Sú* ***znamením života Cirkvi****,* ***pomocou pri hlásaní evanjelia*** *a dobrým* ***východiskom pre novú spoločnosť****, ktorá je založená na "civilizácii lásky". … Pretože Cirkev je spoločenstvo, sú nové základné spoločenstvá, ktoré žijú skutočne v jednote s Cirkvou, ozajstným* ***prejavom spoločenstva*** *a prostriedkom, ako vytvoriť ešte hlbšie spoločenstvo. Preto sú oprávnené* ***veľkou nádejou pre život Cirkvi****.“* (Redemptoris missio 51).

Výrečné, že?

AKÉ SÚ MOJE MOŽNOSTI?

Ak chcem byť katolík, súčasť Cirkvi, začlenení do Krista v jeho Tele, Cirkvi a chcem sa učiť žiť Troičnú jednotu Boha, tak ako skaut mám dve možnosti:

- **ALEBO MOJA DRUŽINA** je takýmto malým spoločenstvom nielen v rámci oddielu, ale aj v rámci farnosti. To znamená že je súčasťou siete a štruktúry *farských buniek (ako sa takýmto spoločenstvám zvykne hovoriť)*, podieľa sa na spoločných častiach života ostatných malých spoločenstiev vo farnosti a je tak pevnou súčasťou organizmu farskej rodiny;
- **ALEBO JA SÁM** – ak moja družina z nejakých príčin túto jednotu s farnosťou netvorí – som do farnosti začlenený prostredníctvom niektorého nie skautského malého spoločenstva. A teda to znamená, že moja vlastná družina je pre mňa v tejto chvíli ešte len *misijným územím*…

TVOJA ÚLOHA…

- FARNOSŤ AKO SPOLOČENSTVO MALÝCH SPOLOČENSTIEV – je toto spôsob, akým funguje Tvoja farnosť?
- ZMAPUJ malé spoločenstvá v Tvojej farnosti.
- AKO FUNGUJE jednota samotných spoločenstiev? Sú naozaj organizmom? Akým spôsobom sú medzi sebou „zosietené“, ako navzájom spolupracujú, ako prúdia informácie medzi nimi navzájom ako aj medzi pastierom farnosti, farárom a spoločenstvami? A to obojsmerne? Aký program poskytuje farnosť malým spoločenstvám? A ako malé spoločenstvá slúžia a podieľajú sa na živote a poslaní rodiny farnosti a jej pastoračnej zodpovednosti?
- OBOZNÁM s výsledkami svojho prieskumu a analýzy svojho tútora. Ak treba, uvažujte, čo je vo vašej moci urobiť, aby ste napomohli takémuto fungovaniu farnosti.
- AK TREBA, uvažujte, čo môžete urobiť pre to, aby ste napomohli zapojeniu jednotlivých družín svojho oddielu/zboru do tejto štruktúry a siete farských spoločenstiev!
- AK TY SÁM nie si ešte nijako – ani cez družinu, ani cez iné spoločenstvo – začlenený do farnosti a teda ani do Cirkvi, uvažuj, ako tento problém vyriešiš. PODNIKNI k tomu prvé kroky – po ich vykonaní môžeš túto úlohu považovať za splnenú.

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

7. Zotrvať v láske

Aj táto odborka končí podobne, ako 10. týždeň odborky *Skautský zákon*.

NAOZAJ TO TREBA?

V jednom rozhovore emeritný pápež Benedikt XVI. rozvíja nasledovnú úvahu:

> *„Zatímco otcové a teologové středověku se ještě mohli domnívat, že se v podstatě celé lidstvo stalo katolickým a že pohanství existuje pouze na okraji, objev nového světa na počátku novověku radikálně změnil perspektivy. V druhé polovině minulého století se zcela ujalo mínění, že Bůh nemůže nechat jít do záhuby všechny nepokřtěné a čistě přirozené štěstí není ani pro ně reálnou odpovědí na otázku lidské existence. Velcí misionáři 16. století byli ještě přesvědčeni, že kdo není pokřtěn, je navždy zavržen, což vysvětluje jejich misionářské nasazení. V katolické církvi po Druhém vatikánském koncilu však toto přesvědčení bylo zcela opuštěno. Z toho plyne dvojí hluboká krize. Na jedné straně se zdá, že se tím odnímá motivace k dalšímu*

misionářskému nadšení. Proč by měli být lidé přesvědčováni k přijetí křesťanské víry, když se mohou spasit i bez ní? Avšak také pro křesťany vyvstala otázka. Stala se totiž problematickou závaznost víry a její životní formy. Pokud se někdo může spasit také jinak, přestává být nakonec zřejmé, proč by měl být vázán požadavky křesťanské víry a její morálky samotný křesťan."

No vážne, prečo by sme sa mali držať hodnôt a morálky kresťanstva? Ak sa dá spasiť aj bez nich – ak sa môže teoreticky (a aj prakticky) spasiť ľudožrút z džungle, ktorý jakživ o Kristovi nepočul, podľa Evanjelia nežije a ani ho nepozná... – tak potom prečo by som sa nemal spasiť ja, ktorý „do kostola chodím, modliť sa modlím, nikoho som nezabil, nikoho (tak vážnejšie) neokradol, nikomu nič zlé nerobím, pracuje, zarába, starám sa o rodinu a do iných nestarám"? Prečo?

ZAČNIME MALÝM PRÍBEHOM!

Kde bolo, tam bolo, žil raz Peter. Peter nadovšetko miloval moreplavbu. Mal bohatých rodičov a skvelé podmienky a preto už ako teenager sa zúčastnil niekoľkých expedícií so svojimi rodičmi na ich rodinnej jachte. Na svoje osemnáste narodeniny dostal darček: Novú, skvelú jachtu, na ktorej o rok na to sólovo preplával Atlantický oceán. Michal mal tiež bohatých rodičov. More mu ale nič nevravelo. Nadovšetko miloval počítačové hry a vo svojich osemnástich rokoch pracoval pre renomovaný magazín ako testovač nových hier. Pavol až takých bohatých rodičov nemal. A žil v krajine, ktorá nemala more. Rád sa člnkoval a občas, na jazere, počas rôznych kurzov a akcií, si vyskúšal aj taký vnútrozemský jachting. Maroš, jeho priateľ, mal záujmy úplne iné. Zbieral známky a pretože tiež nepochádzal z nejakej bohatej rodiny, peniaze, ktoré si zarobil na brigádach, využíval na budovanie svojej filatelistickej kolekcie. Ďaleko od nich, v džungli, žili dvaja súrodenci. Jeden sa volal Polatuto. Miloval rybárčenie a jeho rozkošou bolo, keď mohol na piroge veslovať po rieke, ktorá okolo ich osady tiekla. Jeho brat Mamamupoto vodu veľmi nemusel. Bol dobrým stopárom a rád lovil v lese s lukom a šípmi...

Jedného dňa, riadením osudu, sa všetci šiesti ocitli na mieste, kde slávny kapitán Hokalsen robil výber kandidátov na nesmierne vzrušujúcu a revolučnú plavbu superekologickou plachetnicou okolo sveta. Peter sa okamžite prihlásil. Pretože bol skvelý, zručný, skúsený, bol okamžite prijatý v hodnosti bocmana. Pavol sa tiež prihlásil – ale tak trochu ostychavo. Povedal: „Viete, ja strašne túžim plaviť sa po mori. Ale moja krajina more nemá a ani moji rodičia nie sú takí bohatí, ako tí Petrovi. Neviem, či ma vezmete..." Hokalsen mu povedal: „To je pravda, na túto plavbu pripravený nie si. Niečo už ale vieš... Ak máš odvahu a si ochotný tvrdo drieť, zaplatím ti trojmesačný intenzívny kurz a výcvik. Ak ho absolvuješ a ak to všetko vydržíš, máš u mňa miesto ako námorník. A ešte stihneš prvú skúšobnú plavbu. Berieš to?" „Samozrejme, pane!" zvískol Pavol a už aj sa šiel na kurz zapísať. Nakoniec sa pred Hokalsenom objavil aj Polatuto. Povedal: „Toto je ako sen. Nikdy som ani netušil, že niekde je tak veľa vody, ako v oceáne. Ani som netušil, že existujú takéto veľké a zložité lode. Keby to bolo na mne, celý život by som nerobil nič, len sa na takýchto lodiach plavil po všetkých moriach sveta! Ale u nás bola iba rieka. A nemali sme väčšie lode, než trojmetrové pirogy. Nikdy som nevidel sťažeň ani plachtu, len veslá..." Hokalsen sa na Polauta pozrel a povedal: „A si ochotný učiť sa? Bude to tvrdé, veľmi ťažké, takmer nemožné... ale ak si odhodlaný, mohol by si to dokázať. Pošlem ťa na jednu z mojich lodí a tam ťa budú moji ľudia rok a deň tvrdo trénovať. Ak nevydáš zo seba všetko, hodia ťa cez palubu ako suchú tresku... žartujem... ale fakt je, že musíš za rok dokázať to, čo sa Peter učil odmalička celé tie roky a Pavol aspoň niečo z toho tiež. Ak to dokážeš, môžeš s mojou loďou ísť ako plavčík a člnár. Ak nie – budem na tvoje miesto musieť vziať niekoho iného. Platí?" „Platí, náčelník!" vykríkol Polatuto nadšene a už aj utekal zapísať sa na tú Hokalsenovu loď. Hokalsen sa potom pozrel na Michala, Maroša a Mamamupota a opýtal sa aj ich: „A čo vy? Vy netúžite ísť s nami na toto obrovské dobrodružstvo?" Michal mávol rukou a povedal: „Zbláznili ste sa? Večné kolísanie, žiadne pohodlie, mizerná strava, námaha, žiaden internet – čo by som tam robil? Nedostanete ma tam ani párom volov!" Maroš povedal: „Myslím, že známky môžem lepšie a pohodlnejšie zbierať... ehm... doma. More ma, priznám sa, nikdy nelákalo..." Nakoniec prehovoril aj Mamamupota: „More? Ani za svet! Desí ma už tá rieka, čo tečie okolo nás! V živote ma nikto nedostal ani na pirogu! Plaviť sa na tomto plávajúcom dome? Po vode, ktorej na koniec nedovidieť? Ani za svet! Ešte dnes sa vrátim do svojej rodnej džungle!"

OD PRÍBEHU K SPÁSE…

A teraz otázka: Čo má tento príbeh spoločné so svätosťou a s Nebom a spásou? Poďme pekne po poriadku!

NEBO – alebo BOŽIE KRÁĽOVSTVO – to je stav dokonalosti a svätosti. **Ich zdrojom je láska a ovocím blaženosť**. Dôležité je uvedomiť si, že oná blaženosť je priamo ovocím lásky, svätosti a dokonalosti. Mohli by sme teda povedať, že ***Nebeské Kráľovstvo* – to je životný štýl Boha, ktorý robí Boha šťastným a blaženým**.

To potom znamená dve veci:

> **1) SPASIŤ SA znamená osvojiť si presne tento životný štýl a dokonca v rovnakej intenzite a čírosti, v akej ho žije Boh sám**. Ak si ho osvojím, som v Nebi, lebo Nebo je práve týmto životným štýlom a blaženosť je jeho ovocím. Ak si ho neosvojím, v Nebi nie som a ani byť nemôžem a ani ma tam niekto nijako nemôže „zobrať", či „vpustiť", pretože Nebo nie je miesto, kam by sa dalo ísť, ale životný štýl, ktorý sa dá jedine naučiť, osvojiť, zamilovať si ho a žiť. Bodka.
>
> **2) SPASENIE SA tak vyžaduje splniť objektívne kritériá a dosiahnuť objektívny cieľ** a tým je dokonalé napodobnenie Boha. Tak, ako fyzik nemôže povedať: „*Dobre, máme slabý varič a preto redefinujeme Celziovu stupnicu a odteraz 60° bude znamenať 100° a všetko bude OK*", ani my, ani Boh sám nemôže povedať: „Dobre, ty si ľudožrút, tak u teba prižmúrime oči a nebudeme od teba na vstup do Neba vyžadovať 100% svätosť, u teba postačí aj 25%..." Alebo je naša podobnosť s Bohom 100%-ná – a v Nebi sme; alebo nie je – a v Nebi nie sme. Povedané obraznou rečou Zjavenia: „*Nič poškvrnené ... doň nevojde*" (Zjv 21,27 SSV).

Toto je dôvod existencie OČISTCA. Očistec je dôsledkom toho, že na spasenie sa nestačí len Božie veľkorysé odpustenie a milosrdenstvo, nestačí len Jeho prajnosť a láska. Na spasenie sa je potrebné, aby sme sa my sami, s Božou pomocou a v sile Ducha, ale stále my sami rozhodli, že sa naozaj takými svätými staneme a naozaj sa nimi aj stali!

A tu sa stretáme s pointou nášho *námorníckeho príbehu*:

- **Sú ľudia ako PETER**: Celým srdcom si zamilovali životný štýl Boha, založený na dokonalosti, na láske, na svätosti, na slobode, na vzťahoch spoločenstva. A celým srdcom si zamilovali Boha, pretože On je stelesnením všetkého toho, čo milujú. A tak sa v Bohu a s Bohom aj sami zbožšťujú podľa slova sv. Klementa Alexandrijského: „*Človek sa stáva Bohom, pretože miluje všetko to, čo miluje Boh*". Týmto ľuďom tu, na zemi, hovoríme *svätí* a ctíme ich ako naše vzory a príklady. Keď opustili tento svet a predstúpili pred Boha na „konkurz do Večného Života", tak sa ukázalo, že po tomto Večnom Živote Boha nielen celým bytím túžia, ale sú naň aj úplne a dokonale pripravení. A preto mohli vstúpiť hneď, bez všetkého.

- **Sú ľudia ako PAVOL**: Milujú Boží život – ale z nejakých objektívnych dôvodov sa ho nemohli naučiť úplne a dokonale. Možno preto, že sa o ňom dozvedeli až neskoro a do odchodu zo sveta si ho nestihli osvojiť úplne a dokonale. Alebo žili v nejakej nekatolíckej denominácii a Evanjelium sa k nim neodstalo v jeho úplnosti, o sviatostiach a ostatných daroch ani nehovoriac. Ale robili, čo mohli. Keď opustili tento svet, zistili, že na jednej strane po Nebi celým bytím túžia – ale na druhej strane nie sú ešte pripravení ho žiť. A Boh im ponúkol „doškoľovací kurz" – Očistec. Miesto, kde tvrdým tréningom a za cenu námahy a bolesti môžu túto dokonalosť dosiahnuť. A oni povedali: „Áno, Pane! Podstúpime hocičo, pretrpíme hocičo – len nech sa raz staneme schopnými tento Tvoj Večný Život s Tebou žiť!"

- **Sú aj ľudia ako POLATUTO**: Nikdy o Kristovi nepočuli. Alebo počuli, ale len rôzne skreslené a popletené legendy a mýty a to ich nikdy neoslovilo. Celý život túžili po niečom veľkom... krásnom... vznešenom... nesmrteľnom. Slovami Pavla hľadali „*v dobrých skutkoch ... slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2,7 SSV). Usilovali sa o tieto veci najlepšie, ako vedeli, primerane poznaniu a možnostiam, ktoré mali. Keď opustili tento svet a zastali pred Bohom, obrazne povedané sa im slzy vtisli do očí a vykríkli: „Ani sme netušili, že môže jestvovať takáto krása a nádhera! Celý život sme ju hľadali a celý život sme po nej túžili, aj keď sme ju nepoznali a nevedeli vyjadriť slovami. Pane, nie sme ale schopní žiť túto krásu a nádheru, sme plní zla a až teraz sme spoznali, že to zlo je naozaj zlo. Celým srdcom sa zaň hanbíme. Jestvuje pre nás ešte nejaká nádej?" A Boh odpovie: „Iste. Očistec. Prejdete ním? Vaše očisťovanie bude o to namáhavejšie a ťažšie, o koľko ste od dokonalosti Neba vzdialenejší. Ale ak ste odhodlaní a naozaj po tom túžite celým srdcom, dokážete to. Vstúpite doň teda?" A oni vstúpia – a uspejú, pretože už na zemi po tejto kráse túžili a verili v ňu, aj keď ju navonok nepoznali a nikdy v plnosti nenašli, iba v náznakoch.

- **A potom sú ľudia ako MICHAL**, ktorí možno odmalička vyrastali medzi katolíkmi, boli privádzaní ku Kristovi, vyučovaní v Božom slove, mali k dispozícii všetko, čo Boh ľuďom na tejto zemi daroval – ale

nezamilovali si Boží Život. Uprednostnili pred ním svet a jeho rozkoš a tie si zamilovali viac. **Sú tu aj ľudia ako MAROŠ**, ktorí v až tak dokonalých podmienkach nežili. Ale tiež im to nevadí, lebo v živote išli iným smerom, hľadali iné ciele a milujú odlišný spôsob života, ten svetský. **A sú tu aj MAMAMUPOTOVIA**, ktorí v živote nikdy o Kristovi nepočuli, v živote Ho nestretli, nemali ani možnosť niečo také počas života prežiť – ale keby aj, nijako by to ich život nezmenilo. Ježiš by im aj tak pripadal úplne cudzí a nezaujímavý, pretože ich túžby a vášne idú opačným smerom. Všetci títo, keď jedného dňa opustia tento pozemský svet, prídu pred Boha a pohliadnu na Neho, ale nič im to nebude hovoriť. Pohliadnu na Nebo, ale bude im pripadať šedivé a nudné a prázdne a úplne cudzie. Povedia: „Pane, ak dovolíš, radi by sme teraz odišli preč. Tam dole – Ako tomu hovoríte? Peklo? – to vyzerá omnoho zaujímavejšie. Myslíme, že pôjdeme tam. Do toho vášho „neba“ v Nebi by ste nás nedostali, ani keby ste nás ako nútili! A vytrpieť kvôli niečomu tak mizernému a nezaujímavému všetky tie úskalia, drinu a námahu očistca? Nie sme blázni! Odchádzame!“

KRÁTKO A STRUČNE…

MILUJEME BOŽÍ ŽIVOTNÝ ŠTÝL? Potom ním už tu, na zemi, žijeme najviac, ako to len možné je. V závislosti od podmienok to môže znamenať od najlepšieho ľudožrúta medzi ľudožrútmi, až po najsvätejšieho syna (dcéru) Boha vo Svätej Cirkvi. Ale jeden i druhý pôjdu každý v rámci svojich možností na 100% a nebudú sa pýtať, či musia, pretože chcú. Pretože to milujú!

NEMILUJEME BOŽÍ ŽIVOTNÝ ŠTÝL? Považujeme svätosť a dokonalosť a všetky tie ostatné veci za nejaké bremeno, za povinnosť, o ktorej sme dospeli k záveru, že sa to hádam „nemusí“ a že do Neba sa dá „dostať“ aj bez nich? Potom sme práve z Neba vypadli. Práve sme ho zavrhli.

A keď zomrieme – tak keď uvidíme Nebo, budeme si myslieť, že je to Peklo. A keď uvidíme stenu Očistca, ako nás od neho oddeľuje, nebudeme mať ani najmenšiu chuť cez ňu prejsť – presne tak, ako sme ani na zemi nemali ani najmenšiu chuť a túžbu po svätosti a viac nám vyhovovala priemernosť a viac, či menej svetský spôsob života. A tak skončíme v trojnásobnom sklamaní: V sklamaní z Neba, pretože sa nám ani zďaleka nejaví také úžasné, ako to na zemi hovorili a vôbec nechápeme, čo tí všetci hlupáci „svätci“ tam v Nebi, čí tí, ktorí k nemu putujú Očistcom, na tom nudnom Nebi vidia. Peklo nám bude pripadať omnoho zaujímavejšie – aj keď aj z neho budeme sklamaní. Vlastne časom z neho budeme úplne umorení. Ale aj tak nám bude stále pripadať lepšie, ako Nebo. Úplne rovnako, ako keď nám na zemi priemernosť a svetskosť stále pripadali síce nie úžasné, ale predsa lepšie, než nejaká svätosť a život podľa Evanjelia a podobné zbytočnosti. A do tretice, budeme desne sklamaní z Boha a naveky Mu budeme vyčítať, prečo to nevymyslel nejako lepšie a prečo sa kvôli Nemu musíme trápiť v tejto bezvýchodiskovej mizérii...

Ako je to teda s tou požiadavkou svätosti, dokonalosti a lásky verzus možnosťou spásy aj pre toho najnegramotnejšieho a najprimitívnejšieho „divocha“? Teraz to už určite vieme!

VNÚTORNÁ PREMENA

To, k čomu teda náš celý kresťanský život – doma, v skautingu, vo farnosti – smeruje, je úplná vnútorná premena, kedy svätosť sa pre nás stáva samozrejmou a žijeme ju úplne samozrejme a prirodzene, kedy láska je pre nás rovnako prirodzená a samozrejmá – a práve preto to je *láska* a nielen nejaká *povinnosť*, ktorú navonok a so zapretím sa vykonáme…

Znova si pripomeňme ono Klementov: „***Človek sa stáva Bohom, pretože miluje všetko to, čo miluje Boh***“:

Miluje dokonalosť.
Miluje lásku a jej službu, v ktorej pomáha iným rásť. Miluje jednotu spoločenstva, ktoré láska vytvára.
Miluje čisté srdce, svätosť v myšlienkach, slovách i skutkoch.
Skutočne toto všetko miluje, celým svojim bytím.
Nepotrebuje, aby mu to niekto prikazoval. Sám od seba po tom dychtí a túži.

- **Ak k tejto vnútornej premene dochádza**, je to dobré kresťanstvo.
- **Ak k tejto vnútornej premene nedochádza**, je naše kresťanstvo nanič. Alebo ho vyhodíme, alebo ho opravíme tak, aby fungovalo!

TVOJA ÚLOHA…

- OHLIADNI SA – od začiatku plnenia tejto odborky určite uplynuli týždne. Od nastúpenia cesty Svitania dokonca mesiace.
- ZMENIL SI SA vnútorne? Nielen navonok, ale vnútorne? Stáva sa možno pomaly, ale isto Boží životný štýl pre Teba samozrejmým? Stále viac ho miluješ? Stále viac Ťa baví tak žiť a konať?
- AK NIE – hľadaj, kde je chyba a naprav ju“
- AK HEJ – pouvažuj, ako účinnosť Tvojho kresťanstva (a aj skautovania) ešte umocniť!
- OBOZNÁM so svojimi závermi svojho tútora a poďakuj sa mu za jeho službu, ochotu, trpezlivosť a pomoc na Tvojej ceste za Svitaním!

Splnené dňa: _____, podpis tútora: _____

Práve si skončil odborku KATOLÍK na ZELENOM STUPNI.

ČERVENÝ STUPEŇ Ťa čaká v tretej časti Cesty, v Ráde Svetla.

14. Buď pripravený!

Heslom skautského hnutia našu cestu za Svitaním ukončíme.

Je ti určite jasné, že **touto etapou sa Tvoja cesta začína** – cesta za plnosťou Božieho Života v Tebe, ale aj naša malá skromná Cesta Svetla v Slovenskom Skautingu.

Ako kresťania poznáme starú zásadu: *Milosť stavia na prirodzenosti*.

- NAJPRV sa musím stať zrelým, dospelým, dobrým a pripraveným človekom;
- AŽ POTOM sa môžem posunúť ďalej a s pomocou Božej milosti sa premeniť z takého iste obdivuhodného človeka na nekonečne viac: na boha v Bohu, na človeka, ktorý naplnil dar, ktorý mu bol Bohom z lásky darovaný: Božie synovstvo.

Je to nakoniec rovnaké, ako všade inde: najprv musia byť základy domu, až potom môžeme ťahať múry a zakončiť strechou. Najprv sa musíme naučiť chodiť, až potom môžeme pomýšľať na tréning behu a na víťazstvo na olympijských hrách.

Tvoja ďalšia úloha teda bude zapracovať na tom, aby si si osvojil zručnosti a postoje zrelého človeka, takého, ktorý sa **vie o seba postarať** a ktorý je **schopný a pripravený pracovať na veľkých cieľoch**, na tom najväčšom z nich: **na zmocnení sa Večného Života v Bohu**.

Alebo **inými slovami: ABY SI BOL PRIPRAVENÝ**:

- **stať sa** tým, k čomu si Bohom povolaný
- a **odovzdať** to ďalej v rámci služby a poslania, ku ktorým si ako skaut a kresťan zaviazaný

O tom už ale bude druhá etapa našej Cesty,

CECH SVETLA,

do ktorého Ťa týmto srdečne pozývame!

PRÍLOHY

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 1. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť*							

* v budúcnosti, keď tento prvý zlozvyk už úplne nahradíš čnosťou, čiže opačným dobrým návykom, vyber si ďalší podobný zlozvyk a nahraď aj ten. Takto pokračuj dovtedy, kým už nebudeš mať vôbec žiadne nedostatky, ani zlé návyky… čo zase až tak skoro asi nebude… ☺

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 2. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 3. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 4. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Objavil som v jednej všednej veci jej krásu							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 5. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							
Mám vytipovaných 10 ľudí môjho okolia a poslúžil som aspoň niektorému z nich.							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 6. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							
Mám vytipovaných 10 ľudí môjho okolia a poslúžil som aspoň niektorému z nich.							
Moja služba týmto 10 ľuďom zodpovedala u každého jeho kategórii							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 7. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							
Mám vytipovaných 10 ľudí môjho okolia a poslúžil som aspoň niektorému z nich.							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 9. týždni odborky Skautský zákon

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							
Mám vytipovaných 10 ľudí môjho okolia a poslúžil som aspoň niektorému z nich.							
Neplytval som zdrojmi (peniaze, veci,…)							
neplytval som svojim časom							
neplytval som svojimi silami a energiou							

Ľaliový život

v týždni od _____ do _____ po 3. úlohe odborky Katolík

	pondelok	utorok	streda	štvrtok	piatok	sobota	nedeľa
výmena zlozvyku za čnosť							
Prežil som svoj deň v hlbokej vnútornej radosti							
Navonok som vystupoval ako dôstojný veľvyslanec a reprezentant Boha							
Mám oči otvorené pre krásu okolo mňa a srdce pre žasnutie a vďačnosť.							
Mám vytipovaných 10 ľudí môjho okolia a poslúžil som aspoň niektorému z nich.							
Neplytval som zdrojmi (peniaze, veci,…)							
neplytval som svojim časom							
neplytval som svojimi silami a energiou							
Hlavná denná modlitba							
Skriptúra							
Lektúra							